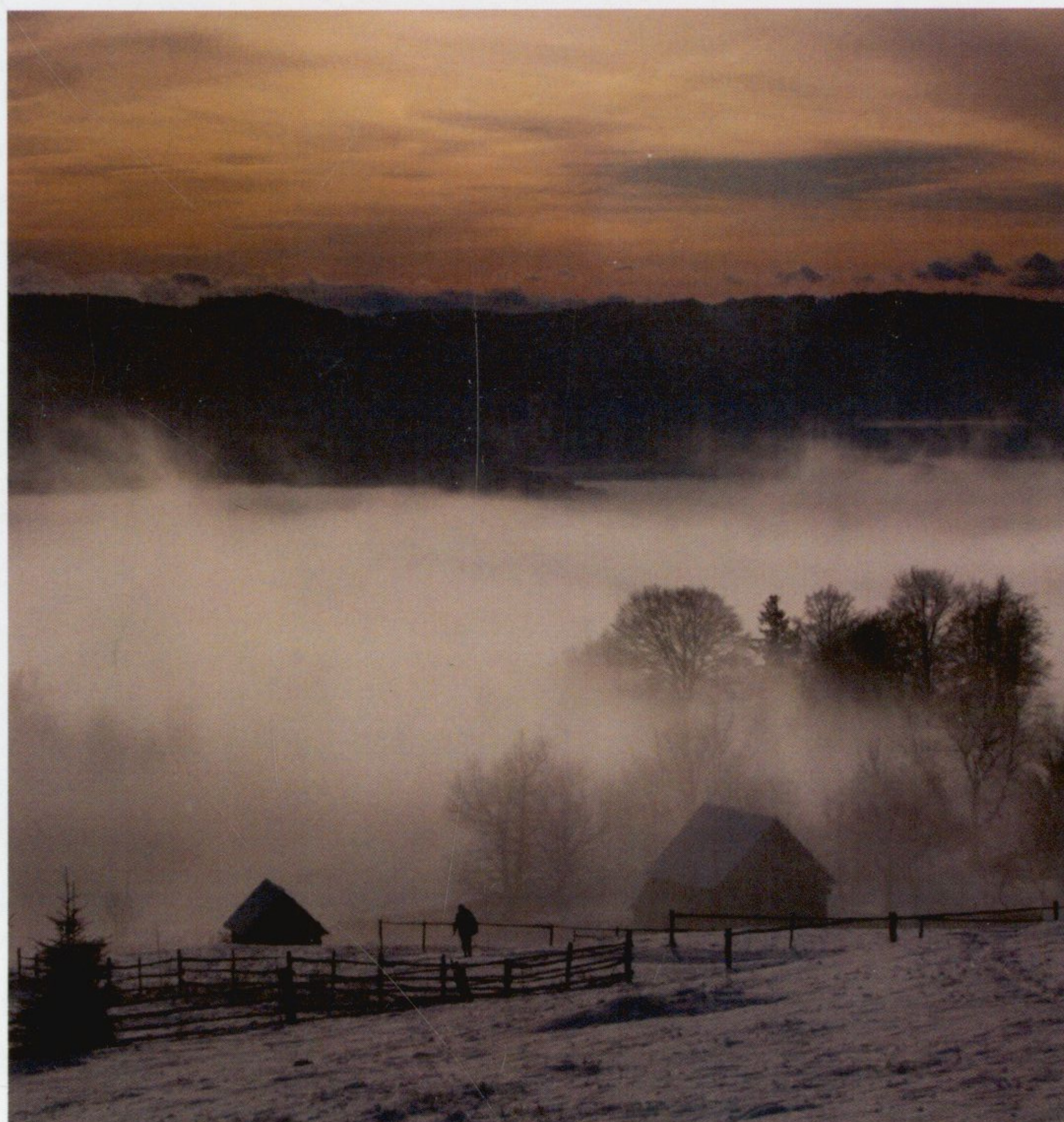

új kéve

AZ ÉSZAKI MAGYAR PROTESTÁNS GYÜLEKEZETEK LAPJA

Ady Endre

KRISZTUS-KERESZT AZ ERDŐN (Részlet)

Havas Krisztus-kereszt az erdőn,
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék. Csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Húsz éve elmúlt s gondolatban
Ott röpül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem kalapom mélyen.
Ott röpül a szánom az éjben.

MOLNÁR-VERESS PÁL lelkész
az Egyháztanács lelkészi elnöke
523 98 HÖKERUM Tångagärde 136
Mobil: +46-70-602 29 68
E-mail: tggparokia@gmail.com

EGYHÁZI TISZTSÉGVISELŐK

Dr. SEBESTYÉN GÁBOR
a Stockholmi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács világi elnöke
országos főfelügyelő
126 47 HÄGERSTEN Fastlagsvägen 42/1
Tel: +46-8-184 172 Mobil: +46-73-966 04 75
E-mail: gabor.sebestyen@yahoo.com

HERCZEGHNÉ Dr. JUHÁSZ EDIT
az Uppsalai Gyülekezet megbízott felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
a főfelügyelő helyettese, országos főgondnok
740 22 BÄLINGE Åkerby 219
Mobil: +46-73-772 68 25
E-mail: hunszkita@gmail.com

TÓTH ILDIKÓ
a Sölvesborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
tiszteltbéli országos főjegyző
294 34 SÖLVESBORG Rektor Dahls 4 H
Tel: +46-456-140 37 Mob: +46-73-025 40 14
E-mail: tothildiko41@gmail.com

KEDVEK VERONIKA
stockholmi presbiter, országos jegyző,
hivatalból részt vesz az Egyháztanács ülésén
151 33 SÖDERTÄLJE Doktor Martingatan 6 B
Mob: +46-73-555 41 36
E-mail: verakedvek@gmail.com

PITLIK PÁLHÁZI KATALIN
a Malmöi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
217 46 MÄLMÖ Roskildevägen 9 A
Tel: +46-40-267 638
E-mail: p.palhazi@gmail.com

IFJ. VASZI ÁRPÁD
a Helsingborgi Gyülekezet felügyelője
az Egyháztanács elnökségének tagja
254 49 HELSINGBORG Jaktfalsgatan 62
Mobil: +46-76-008 08 76
E-mail: avaszi@yahoo.se

KOVÁCS ANDREA
központi pénztáros
260 50 BILLESOLM Ivarsgatan 6
Tel: +46-42-284 584 Mobil: +46-70-644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

DEÁK GYÖRGY
a Borási Gyülekezet felügyelője
507 54 BRÄMHULT Jutegatan 11
Tel: +46-33-230 307
E-mail: deak.gyuri@hotmail.com

FEKETE JENŐ
az Eskilstunai Gyülekezet felügyelője
633 53 ESKILSTUNA Klarbärsvägen 23
Tel: +46-16-120 039 Mobil: +46-70-920 33 72
E-mail: jeno.fekete43@gmail.com

JORDÁKY BÉLA
a Göteborgi Gyülekezet felügyelője
428 35 KÄLLERED Gamlehagsvägen 19
Tel: +46-31-795 25 02 Mob: +46-70-562 31 08
E-mail: bela.jordaky@telia.com

SÁRKÁNY SÁNDOR
a Halmstadi Gyülekezet felügyelője
312 40 GENEVAD Lillgatan 2
Mobil: +46-70-972 46 78
E-mail: sandorsarkany@yahoo.com

GAAL ANDRÁS
a Jönköpingsi Gyülekezet felügyelője
tiszteltbéli országos főgondnok
567 31 VÄGGERYD Smedbygatan 21
Tel: +46-393-161 69
E-mail: gaal.andras@telia.com

SOÓS ERZSÉBET
a Ljungbyi Gyülekezet felügyelője
341 31 LJUNGBY Tegelbruksgatan 6
Tel: +46-372-848 35 Mobil: +46-72-518 48 35
zsoka125@hotmail.com

LINDBERG BRUSTKERN KATALIN
a Västerås-i Gyülekezet felügyelője
724 70 VÄSTERÅS Lövhagsgatan 7
Mobil: +46-73-673 59 58
E-mail: csisszancs@freemail.hu

PÉTER CSABA
a Vaxjöi Gyülekezet felügyelője
a Szeretetszolgálat országos megbízottja
352 55 VÄXJÖ Raskens väg 51
Mobil: +46-70-454 51 21
E-mail: csaba.peter@hotmail.com

Dr. Pőcze István

ÚJÉVI „MÉGIS”

„Simon így felelt: Mester, egész éjszaka fáradtunk ugyan, és semmit sem fogtunk,
de a te szavadra mégis kivetem a hálót” – Lukács evangéliuma 5,5

Régi szokás, hogy az új esztendő első napjaiban boldogság kívánásával köszöntjük egymást. Ha már teremteni nem tudunk, legalább kívánjunk egymásnak boldog új évet. Kedves szokás ez, mert a boldogság kívánása már magában is tisztítja és gazdagabbá teszi a lelkünket.

Én is így köszöntöm a Kedves Olvasót és kívánom, hogy a reánk virradó új év legyen a békesség és áldás gazdag új esztendejévé Mindnyájunk számára!

Ugyanakkor tegyük fel a kérdést, vajon mi teheti boldoggá az új esztendőt, ha nem akarjuk, hogy csupán elcsépelet frázis maradjon lelkünk boldogság utáni vágya?

Mindenek előtt az Istenbe vetett bizalom. A jól ismert bibliai történet szerint szomorú reggelre ébredtek ezek a halászok. Bánatosan és aggodalommal nézték a felkelő napot. Ott álltak a tó partján és szomorúan mosogatták hálójukat az eredménytelen halászat miatt. Hiába fáradoztak egész éjszaka, munkájuk gyümölcstelen maradt. Valószínűleg zúgolódtak is hangosan vagy csak magukban, mert nekik a halászat nem passzió volt, hanem a mindennapi kenyeret, családjuk szerény megélhetését jelentette. Emberek voltak, csüggedtek és bánatosak.

Viszont ez az emberileg sikertelen helyzet kegyelmi állapottá vált, mely alkalmassá tette őket valami egészen újnak a befogadására és megélésére. Az a mégis szócska, amely egykor Péter száját elhagyta ott a Genezáret-tó partján, lehet, illetve legyen a mi hitünknek, Istenbe vetett bizodalunknak is drága szavává!

Kire mi vár az új évben? – senki nem tudja. Bánat és fájdalom, vagy derű és öröm lesz-e az osztályrészünk? Vajon mi van arra a lapra felírva, melynek neve: 2019? Az van-e feljegyezve, hogy „Vége!” vagy hogy „folytatása következik”. Nyilván sokaknak egyik, sokaknak a másik, de nem tudhatjuk, hogy személy szerint kinek mi. Talán sokszor üreskező csalódott halászként kell megállnunk, mint akkor és ott Péternek és társainak. De bárhogyan is legyünk, bármit is hozzon a holnap és az új esztendő, az a „mégis” legyen ott a szívünkben!

Éppen ezért, újévi bizonytalanságokon, köszöntéseken és kérdéseken túl hadd járja át szívünket leginkább újévi bizonyosságként az az Istenbe kapaszkodó mégis, mely tudja és vallja, hogy az Isten szeretetétől sem halál, sem élet, sem magasság, sem mélység el nem választhat. (Róm. 8,38-39)

A Szentegyházi Gyermekfilharmónia fellépése Uppsalában, a Bälingei templomban (Képösszeállítás a 6-9. oldalakon)

ÜNNEPVÁRÓ GONDOLATOK 2018 ÁDVENTJÉBEN

Írta Dr. Huszár Pál

*„A pusztában készítsétek az Úrnak útját,
ösvényt egyengessetek a kietlenben a mi Istenünknek!
Minden völgy fölemelkedjék, minden hegy és halom
alászálljon, és legyen az egyenetlen egyenessé,
és a bércek rónává!” (Ézsaiás 40, 3-4.)*

Tökéletes, valóban a Szentírás alapján álló adventi feladatkört, igazi adventi programot jelöl ki a fentebb idézett igeverben Ézsaiás próféta minden Krisztus-hívő számára. Egyik adventi énekünk [„Várj ember szíve készen, ...”] is ebben az értelemben hivatkozik rá, illetve tartalmilag idézi ezt a prófétai felhívást.

Nekünk, Krisztus Urunk XXI. századi tanítványainak valóban ezt kellene tennünk: szívünket, lelkünket kellene előkészítenünk az Isteni Gyermek jövetelére, a Vele történő, életbevágóan, sőt örökéletbe vágóan fontos találkozásra. Egyenessé kellene tennünk az egyenetlent, dombot kellene építenünk a völgyből, le kellene gyalulnunk a hegycsúcsokat, hogy valóban akadálytalan legyen az Érkező útja. Csendes, befogadásra kész

lélekkel, megtisztult szívvel kellene várnunk az Isteni Vendéget. Milyen kár, hogy mindezt nem kijelentő, hanem feltételes módon kell fogalmaznom, ugyanis a valóságban sajnos valami mást tapasztalunk.

Sajnos úgy teszünk, mintha semmit sem értenénk, mit sem tudnánk karácsony csodálatos titkából. „Isten erre a világra jön. Nem várja meg, hogy mi menjünk Őhöz. Ő jön mihozzánk. Nem ül kegyesen mosolyogva valamiféle trónon, hanem közénk jön. Emberré lesz egy Izrael népéből származó fiatalasszony révén.” Akkor helyes hát karácsonyt a „szeretet ünnepének” neveznünk, ha Teremtő és Megtartó Istenünknek az ember iránti szeretetét értjük alatta. Andrea Schwarz német lelkészről megállapítását idézve: „Aki tehát belemélyed Isten emberré válásának titkába, aki nyíltan szembenéz karácsony titkával, annak izgalmas történetekben lehet része: adventi kalandban. Az adventi kaland várakozást és figyelmet jelent, hogy valóban történik-e valami. Azt jelenti, hogy a legnagyobb sötétségben is látom a csillagot, és bízom benne.

(Folytatása a 18. oldalon)

KÉTÉVENKÉNT ŐRVIDÉKEN

Rendhagyó történelemóra címmel tartotta hittudományi tanácskozását a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat (NYEMRLSZ) az ausztriai Felsőőrben július 5. és 8. között. A rendezvényen – a szervezők szavai szerint – amellet, hogy „az első világháborút lezáró trianoni békediktátum centenáriuma a feldarabolt magyar hazában, illetve Nyugatra szakadt közösségeinkben élő és túlélő magyarság sorsába” igyekeztek betekintést nyújtani, egyben „törekednek a felekezeti és nemzeti öntudat megtartására is ösztönözni”.

Szatmáry Emília a Sárospataki Református Teológiai Akadémia adjunktusa első alkalommal mutatta be történelmi perspektívából a Magyar Református Egyház Egyetemes Konventje felekezet- és nemzetmegtartó szolgálatát. Gecse Géza előadásában az első világháború eseményeit elemezve a Kárpát-medencei magyarság szórványosodásának előzményeire tért ki, hangsúlyozva a folyamatos nyugat-európai elvándorlás máig tartó gondjait, valamint következményeit. Földváryné Kiss Réka történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottság elnöke az első világháborút követő zavaros időszak

nagy formátumú püspöke, Ravasz László 1920 és 1945 közötti munkásságát ismertette. A NYEMRLSZ-t 1944-ben Ravasz László püspök hozta létre – egyetemi konventi elnökként az ő nevéhez fűződik a szervezet későbbi létrejöttét megalapozó döntések.

A püspök életét bemutató vándorkiállítást annak felsőőri állomásán Huszár Pál főgondnok, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának világi elnöke nyitotta meg. A kiállítás a reformáció ötszázadik és Ravasz László (1882-1975) születésének százharmincötödik évfordulójának tiszteletére, a leszármazottak szakmai vezetésével és aktív közreműködésével készült – közülük a püspök unokája és dédunokája, Bibó Borbála és Tegzes Orsolya a tanácskozáson is jelen voltak, ismertette a tárlat koncepcióját, és megosztva az egyházi vezetőhöz fűződő személyes emlékeiket is.

Karvansky Mónika lelkipásztor az ausztriai magyar reformátusok egy-

háztörténetét elevenítette föl. Az elszakított egyházkerületek múltjáról, jelenéről és jövőképeről szervezett kerekasztal-be-

szélgetés keretében az erdélyi, csehországi, szlovákiai és délvidéki helyzet kapott kiemelt hangsúlyt.

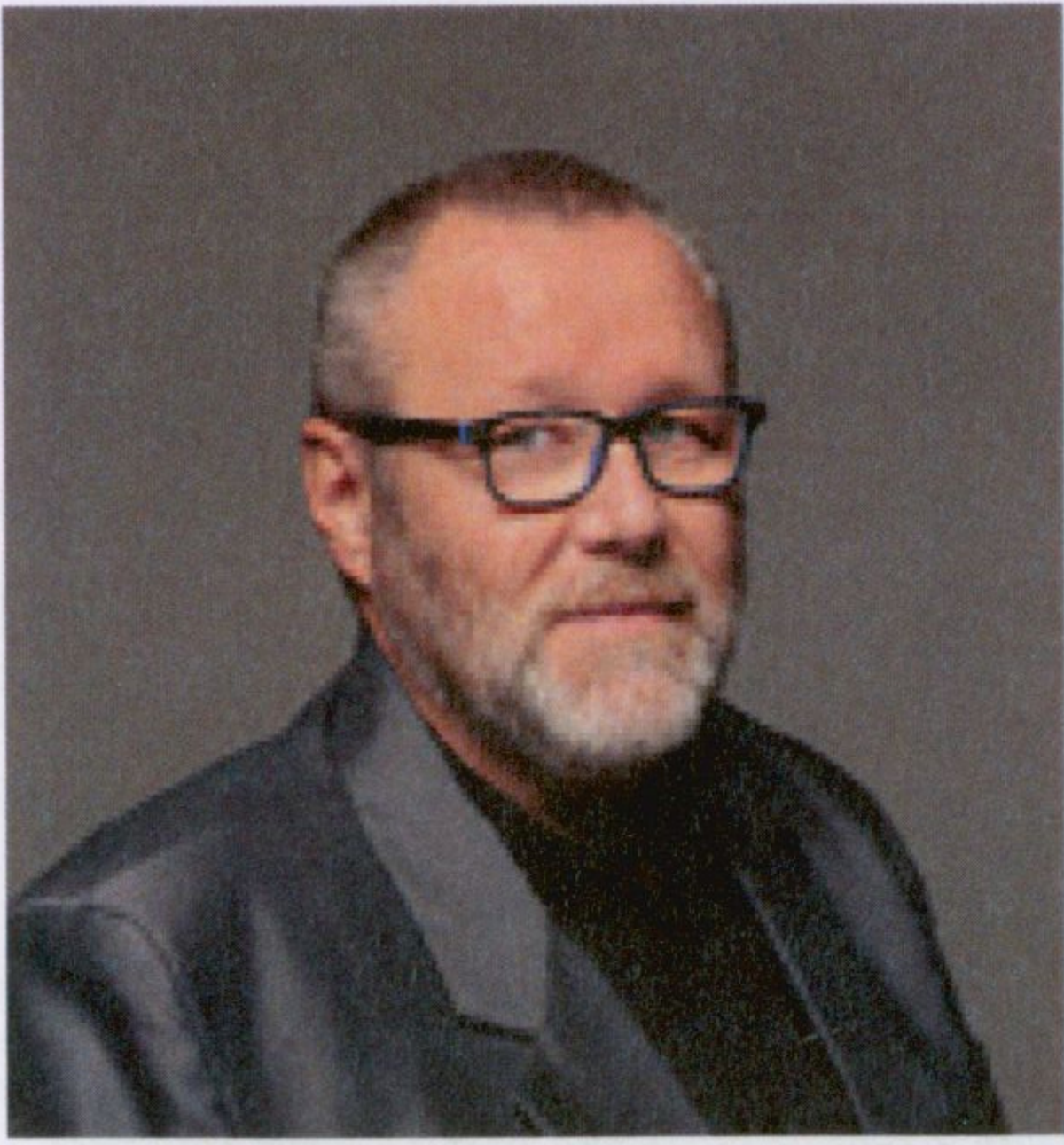
Másnap a vezetőségi tanácskozás a szórványban élő magyar gyülekezetek örömeivel és gondjaival foglalkozott, majd döntött a NYEMRLSZ hollandiai székhelyének Budapestre való áthelyezéséről.

A tanácskozáson a Magyarországi Református Egyházat (MRE) Czánik András, a Zsinati Hivatal Kárpát-medencei referense képviselte, aki az MRE és a nyugat-európai magyar református szórvány konfliktusoktól sem mentes viszonyát elemezte. Előadásában kiemelte, hogy a jövőbeni együttműködéshez nélkülözhetetlen az egyes közösségek helyzetének mielőbbi felmérése. Ez több célt is szolgál: egyrészt átfogó kép szerzését a diaszpóra pillanatnyi állapotáról, amely támpontot adhat a prioritások megállapításához, másrészt segítséget jelenthet a kapcsolattartás újragondolásában, valamint az új kivándorlók vagy átmenetileg külföldön munkát vállalók tájékoztatásában is.

Az Európa kilenc országából érkezett küldöttség megköszönte a felsőőri református presbitériumnak és a közeljövőben nyugalomba vonuló Gúthy László lelkipásztornak, hogy tizenkét esztendeje helyet adott szervezetüknek, hogy összejövetelüket kétévenként Őrvidéken tarthatják.

REFORMÁTUSOK LAPJA

MOTTÓM:

GLOBÁLIS GONDOLKODÁS – LOKÁLIS CSELEKVÉS

BEMUTATKOZIK DR. PÓCZE ISTVÁN EVANGÉLIKUS LELKÉSZ

Magyarországon, a Nyugat-Dunántúli Celldömölkön születtem 1965-ben, ősi evangélikus család első gyermekeként. 1983-ban érettségiztem Sopronban, majd teológiai tanulmányaimat Budapesten az Evangélikus Hittudományi Egyetemen folytattam. A segédlelkészi éveket követően Ausztriában, a Bécsi Egyetem Evangélikus Hittudományi Karán voltam ösztöndíjas hallgató. Később Budapesten, a Semmelweis Egyetem Közszolgálati Karán mentálhigiénés és szervezetfejlesztő diplomát szereztem. PhD tanulmányaimat a Selye János Egyetem Református Teológiai Karán folytattam és védtem meg „A szenvedés teológiai megközelítése a lelkigondozás kontextusában” címmel írt doktori értekezésemet. Nős vagyok, három felnőtt korú gyermek édesapja.

Eddigi életereimben olyan történelmi közegek részese lehettem, melyek alapvetően formálták az értékrendemet. Tevékenységeim többszintűek, de mindegyik kapcsolódott a közösségalkotó emberhez és annak szellemi-lelki, valamint kulturális környezetéhez. Lelkészként, egyházi emberként egy olyan szellemiség örököse, egyben formálója és továbbadója lehetek, mely mindmáig a különböző társadalmi formációk kiemelt spirituális és kulturális szervezőeleme. Meggyőződésem, hogy ezen értékrend nem egyfajta homogén kultúrát teremt, hanem minden kultúrában képes megtalálni azokat az elemeket, amelyeket kovásként átjárhat.

A Körösi Csoma Sándor Program egyházi ösztöndíjasaként a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség életéhez illeszkedik a szolgálatom. Egy olyan közösséghez, melynek lélek-arcát több mint három évtizedes hűséges szolgálatával nagytiszteletű Molnár-Veress Pál lelkész úr formálja. Ehhez kapcsolódva meggyőződéssel vallom, hogy a közösség megtartásában, a közösségi lét által hordozott erőforrások mentén tud tovább élni a diaszpóra magyarsága. Ebben az egyház, mint közösségalkotó és megtartó tényező kiemelten fontos szerepet tölt be.

Ugyan kilenc hónap meglehetősen szűkösen mért idő, azonban arra talán elég, hogy új impulzusokat vigyen egy-egy közösség életébe, megerősítést és támogatást adva annak aktivitásában. Örömmel tölt el, hogy ösztöndíjasként egy nemes küldetésben vehetek részt. Céлом, hogy nemzeti identitásunk és értékeink fontosságába vetett bizalmunk mélyüljön, életünk néhány évtizedes keretein túllátni képes keresztény hitünk és reménységünk pedig ösztöndíjas lelkészi szolgálatom által is erősödjék a svédországi magyar protestáns egyházi közösségekben.

Rónay György

SZERDA ESTE

Szerda este Szabó Jánosék ajtaján
koldus képében zörgetett az Isten
s kért egy falásnyi kenyeret a kenyérükből.
De Szabó János ideges volt és rákiáltott:
„Hordd el innét magad te csavargó!”
Hanem az asszony megszánta az öreget,
s kiszólt a küszöbön:
„Várjon csak, jó ember,
maradt tegnap délről egy tálka levesem,
megmelegítem, ha megissza.”

Az öreg leült a küszöbre,
megvárta, míg a leves megmelegsik,
aztán fogta a tányért és kihörpölte az egészet.
Azzal fölállt és elköszönt.
Odabent közben Szabó János leakasztott a szekrényből
egy viseltes kabátot.
„Ezt – mondta az asszonynak – neki adnám.”
Az asszony vállat vont.
Az ember topogott egy ideig,
aztán mégis kiment,
hogy a koldusnak adja a kabátot.
De az Isten akkor már messze járt,
s lassan eltűnt a jegenyék közt.

SZÉPEN FESTNEK, SZEBBEN CSENGNEK

Itt járt a Szentegyházi Gyermekfilharmónia

A televízió jóvoltából sokszor láthattuk őket ünnepek alkalmával vagy más rendezvényeken, és csodáltnivaló, egyben irigylésre méltó az a tökéletes összhang és fegyelem, amellyel Haáz Sándor karnagy évtizedek óta és nemzedékről nemzedékre oktatja és irányítja ezt a mindig másfél-száznál népesebb kis csapatot, melynek tagja lenni kiváltság és megbecsülés nemcsak odahaza, de messze idegenben is, amerre jósorsuk világgá röpíti a világszörványban élő magyarsághoz ez ajándékhozókat, nemzetünk eme kis nagyköveteit, a mindig derűre keltő és jóhírt hozó futárjait. Mert jóhír az, hogy onnan Erdélyből, a Székelyföldről közénk látogató néhány felnőtt és sok-sok gyermek és fiatal olyan erőt, olyan tudást, olyan egészséges lelkületet hordoz magában, amelyre nemcsak egy énekkart, egy egész filharmóniát, de bármikor és bízvást jövőt lehet építeni; biblikusan szólva arra a köre, ahol és amelyen élnek, házat lehet építeni, s jöhet a vihar, jöhet a szél, a háznak s a benne lakóknak baja nem származik.

Szépen festenek e drága gyermekek és fiatalok a színpadon vagy templomhajók lépcsősorán a régtől őrzött és átörökített népviseletben, de amikor átvedlenek a mindennapi gúnyába, farmerekbe és pólókba, megnyílik jókedélyű gyermeki lelkük, feltör bennük az őszinte kacagás, kedvesen csendül vicces ajkuk. S ha mikor fellépnek, öröm a szívnek hallani a többszólamú kánont és világhírű zeneműveket, annál már csak az a boldogítóbb, amikor nem a fellépésre hívó szó és a karmesteri pálca, hanem egy-két előkerült hegedű húrjain felcsendül a dallam, s ötven, hetven vagy százharminc szájból száll fel hamisítatlanul az ének.

Ezeket a gyermekeket és fiatalokat láttuk mi a maguk hamisítatlan természetességükben oly szépnek, s hallottuk éneklésüket szépen, szebben csengve, amikor másfél napig vendégeink voltak egyházi otthonunkban, Tångagärdén. Köszönet nektek az ajándékért, amit közénk hoztatok. A legszebb ajándékot, hogy éltek, hogy vagytok!

TALÁLKOZÁS A BALTIKUMBAN

Közgyűlést tartott a
Nyugat-Európai Magyar Protestáns
Gyülekezetek Szövetsége

2018. augusztus 30. és szeptember 2. között Észtország fővárosában, Tallinnban tartotta szokásos évi konferenciáját és közgyűlését a Nyugat-Európai Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége. Az évenként megrendezésre kerülő négynapos konferencia kiemelt fóruma a diaszpórában élő magyar protestáns gyülekezeteknek, egyúttal megfelelő keretet biztosít a koordinálási, informális és szervezési egyeztetéseknek.

A közgyűlés ünnepi istentiszteletének megtartására a tallinni evangélikus dómtemplomban került sor, mely alkalmat jelenlétével megtisztelte Pecze Zoltán, a Tallinni Magyar Nagykövetség megbízott vezetője, valamint Orosz Tamás, a Tallinni Magyar Intézet igazgatója is. A Szövetség elnöke, Molnár-Veress Pál lelkész, a tallinni magyar gyülekezetet is gondozó Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség vezető lelkésze kiemelte, hogy a szervezet jövőbeni aktivitásához elengedhetetlen az anyaországi egyházakkal való kapcsolat erősítése, melyhez a strukturális kereteknek is illeszkedni kell.

Ehhez kapcsolódva a konferencián újból előkerült az az elképzelés, hogy a nyugat-európai diaszpóra 51 gyülekezete szerveződjék önálló egyházkerületté. Ez a szervezeti keret lehetővé tenné a megfelelő egyházszervezeti illeszkedést, valamint a magasabb szintű képviseletet a hazai protestáns egyházak felé. E nagyon fontos lépés érdekében a Szövetség közgyűlése felhatalmazta a vezetőséget az ezirányú konkrét lépések megtételére.

A konferencia zárónyilatkozata újra deklarálta azt a felelősséget, melyet a Szövetség az egyházi-spirituális, valamint kulturális és közéleti tevékenységén keresztül a nyugat-európai

A Protestáns Szövetség résztvevőinek egy csoportja

diaszpóra magyarságának megtartásáért, identitásának fejlesztéséért végez. Az alkalom igényes megszervezése kapcsán külön figyelmet érdemel az a Bán István elnök vezette magyar közösség, melynek köszönhetően a magyar kultúra máig aktívan és elismerten van jelen Észtországban. A záróistentisztelet során egy kisfiút kereszteltünk.

Dr. Pócze István beszámolója
A fényképeket Dr. Bán István készítette

ELSŐK VOLTAK

30 éves a Munkácsy Mihály
Észtországi Magyar Kulturális
Egyesület

Szeptemberben ünnepelte fennállásának 30-ik évfordulóját az észtországi magyar kulturális egyesület, mely az országban élő nemzetiségek közül elsőként csatlakozott a függetlenségét

MÁNDI LUKÁCS, aki született 2018. január 15-én Tallinnban, Észtországban, 2018. szeptember 1-én Tallinnban, a Dómtemplomban /Toomkirik/ az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében a keresztség szentségében részesült. Anyja neve: TROFIMOVA LAURA, született 1986. augusztus 3-án, Tallinnban, Észtországban, vallása: pravoszláv /ortodox/; Apja neve: MÁNDI SÁNDOR, született: 1971. július 8-án, Munkácson, Kárpátalján /Ukrajna/, vallása: református; Keresztszülők: MÁNDI ZOLTÁN (1978-10-11, Munkács, vallása református); SÜVARI MIRJAM (1992-07-26, Viljandi, vall. lutheránus-evangélikus); Kelt Tallinnban, 2018. szeptember 1-én. Keresztelő lelkészek: Molnár-Veress Pál svédországi ev. lelkész és Dr. Karvansky Mónika bécsi ref. lelképásztor.

A konferencia záróistentiszteletén a nyugat-európai küldöttek között Tallinn és Helsinki gyülekezetei is képviseltették magukat (Fotó: Dr. Bán István)

kivívó erőkhöz, az első kormány és hatalom megbecsülését érdemelve. A továbbiakban a három évtized néhány mozzanatát villantjuk fel Bán István visszaemlékezéséből.

Legoptimistább pillanatainkban sem tudtuk volna elképzelni, ami ma valóság: A történelem szemétdombjára került a SZU, Észtország nemcsak visszanyerte függetlenségét, hanem a skandináv országok nyomdokába lépett, Magyarország pedig újra minden magyar hazája lett.

A legfőbb köszönet és elismerés hangján szólok azok felé, akik akkor szülőföldünk, Kárpátalja elhagyása után hittek céljaink megvalósításában: nemzeti öntudatunk megőrzésében és utódainknak való átadásában.

Az Egyesület alapító tagjai voltak: Bizinger József, Asszonyi István, Asszonyi András, Ruthberg Erzsébet, Suba Sándor és Anna, Szirkó Ferenc és Éva, Bán István, Lőhmus Judit, Strömpl Judit, Talur Katalin, Jana Árpád és Ljuba, Ignatisek László és az Oroszi házaspár.

Baktay Ervin Kelet-kutató, egyben festőművész és író így fogsalmazott: „A haza gyökér, melyből életünk fája kisar-

jadt, az a pont a Föld kerekiségén, ahol törzsünk a föld tápláló, életadó, fenntartó erejét issza legmélyebb gyökérszálain át. Lombba borultan, terebélyes növényben széttárhatjuk messzenyúló ágainkat, – más, idegen törzsből fakadt lombok testvéri szövvényeibe kulcsolódva, a rög fölé emelkedett büszke koronával – ám csak azért, mert ott gyökerezünk, abban a rögben, amelyből kinőttünk. Ha elvágják gyökereinket, korhadó hulladék, tűzrevetendő holt anyag lesz belőlünk; materiánkból szerencsés körülmények talán pompás remekműveket faragnak, de eleven, viruló, gyümölcsöző valóságunknak vége.”

Az anyanyelvi nevelésben fontos szerepe van a rendszeres magyar nyelvű istentiszteleteknek. Haláláig id. Asszonyi István volt kárpátaljai református lelkész végezte a szolgálatot. Halála után sok magyarországi, kárpátaljai és nyugat-európai lelkész hirdetett ígét Tallinnban. 1995-től napjainkig az Erdélyből Svédországba menekült Molnár-Veress Pál lelkész viseli gondját az 1997-ben megalakult Észtországi Magyar Gyülekezetnek.

Az idén kis gyülekezetünk szervezte és Tallinn adott otthont a Nyugat-Európai

Magyar Protestáns Gyülekezetek Szövetsége évi közgyűlésének.

Göncz Árpád első észtországi látogatása alkalmából találkozott Egyesületünk tagjaival és ezek után ez már a további elnöki látogatások állandó részévé vált. Magyarország észtországi nagykövetségének 1999 szeptemberi megnyitásától kezdve nagyon jó kapcsolat alakult ki egyesületünk és Jávorszky Béla nagykövet úr között, amely töretlen a mai napig, amikor örömmel köszönhetjük a nagykövetség két éves kényszerszünet utáni újra megnyitását.

Kaszás Attila író szavaival mi is valljuk: „A határon túli magyarnak azt jelenti a haza, mint a sivatagi embernek a víz. Egy sivatagi embernek a víz lelkiállapot.” Trianon után pedig Benedek Elek vallotta meggyőződéssel:

„Ne félj, ne szégyelld szeretni a hazát! Ma a világpolgárság a divat, de te ne hódolj e divatnak. Inkább légy „vadmagyar”, mint „szelíd hazafi”. Minél jobban szaporodnak a szelíd hazafiak, annál inkább lesz szükség a vad magyarokra.”

Urunk áldását kérjük az Egyesület további, nemes szolgálatára!

100 ÉV GYŰLÖLETBEN

„Nem nyughatunk addig, míg a magyar népet gazdaságilag és katonailag teljesen tönkre nem tesszük, mert mindaddig, míg Magyarországon az életképességnek szikrája is van, mi magunkat biztonságban nem érezhetjük.”

(Brătianu, Ion I. C. román miniszterelnök, 1920. július 1.)

Ha röviden akarjuk összefoglalni az erdélyi magyarság sorsának utolsó száz esztendejét, az három szóba sűrítethető: Száz Év Gyűlöletben. Úgy él a nemzetünk 100 év óta ősi földjén, hogy sugárzik feléje a gyűlölet. És ez nem csökken. Így volt ez rögtön földünk bekebelezése után, az első pillanattól kezdve ahogy megjelentek illetve „besegítettek” a megszálló alakulatok, s így van ez ma is. Gyűlöletpolitika céltűzésében élünk. A dobantást a felénk való irányulást, a hozzánk való viszonyulást az akkori román miniszterelnök, Ion I.C. Brateanu – aki 1909 és 1927 között kisebb megszakításokkal öt ízben volt Románia miniszterelnöke, s már indulásból a mindenkori román politika egyik meghatározó egyénisége volt – adta meg. A magyar népet gazdaságilag és katonailag teljesen tönkre kell tenni, majd egy másik „célmeghatározása” szerint: be kell olvasztani.

Mondhatta volna azt is, országa célja, hogy a közel két milliós magyarság - akik az ország akkori lakosságának jó 10%-át tették ki - hazájának érezze Romániát. De nem ezt mondta, hanem azt, hogy minket tönkre kell tenni, fel kell falni, meg kell semmisíteni. S nem hirtelen ötlettel, a gyulafehérvári nagygyűlés, majd a trianoni döntés mámorában, hanem jól megfontoltan, a történetek árnyékában. Mert egész Kelet-Magyarországot – a Kárpátoktól a Tiszáig - titkos szerződésbe foglalt ígéretként már 1916-ban „kiérdemelte” a fiatal, felduzzasztásra ítélt ország, amikor előzetes hadüzenet nélkül hátba támadta addigi szövetségeseit, az osztrák-magyar monarchiát és Németországot. S két év múlva, 1918 novemberében a központi hatalmaktól elszenvedett vereséget lezáró bukaresti békét (1918. Május 7.) követően újra támadott, illetve támadott volna, ha lett volna magyar részről ellenállás. Amikor december elsején összegyűlt Gyulafehérváron az erdélyi románság – úgymond – sorsáról rendelkezni, már a Maros vonaláig megszáll(hat)ták Erdélyt. A dec. 1-jén tartott Gyulafehérvári nagygyűlés hát nyitott kapukat döngetett, amikor elhatározta, hogy Erdély, Bánság, a Patitium és Máramaros románsága „pana la Tisa” (a

Tiszáig) az alig 60 éve a két fejedelemség egyesülésével létrejött, s mindössze 37 éve királysággá lett Romániához akar tartozni. Közel 800 éves békés magyar fennhatóság alatti élés és folytonos gyarapodás után új hazát „akar” magának.

S magának a nagygyűlésnek volt egy másik „történelmi előzménye” is.

Windrow Wilsson amerikai elnök 1917-ben úgy léptette be országát a háborúba, hogy fűt-fát, egyebek mellett a népek akaratát kinyilvánító népszavazások alapján való „igazságos békét” is ígért a „soha többet ne legyen háború” maszlag-elv alapján. Aztán ahogy teltek múltak a hónapok, nem tudni – inkább csak sejteni –, hogy milyen okból, véleményt változtatott vagy változtattattak vele. Az történelmi tény, hogy a másik, addigi szövetségeseit szintén cserben hagyó fél, Csehország egy épp akkor felemelkedőben levő Massaryk nevű politikusának elhangzott a híres mondása:

„Ha népszavazás lesz, nem lesz Csehszlovákia.”

S hogy legyen Csehszlovákia, melynek létrehozása ugyancsak elhatározott a „tervező asztaloknál”, mint ahogy az is, hogy az osztrák-magyar monarchiát fel kell oszlatni, Magyarországot fel kell darabolni, s a helyükön új „nemzetállamokat” kell létrehozni. S mert ugye a tervek, az elképzelések veszélybe kerülhettek volna, hát ama népszavazásokon alapuló „igazságos béke” józan megfontolásból elmaradt. Ha megtörténik, egészen másképp nézne ki ma Európa térképe, ami nem esett egybe a térkép-elképzelők elképzelésével, ezért döntöttek azok úgy, hogy legyenek helyükbe „népakaratot kinyilvánító” népgyűlések, melyekről az adott területek magyar lakossága kirekesztett. Pedig: „Ezen a területen csaknem négymillió nemrománnal szemben csupán kétmilliókilencszáznyolcvanezerszáznyolcvanhat román él – mondotta Apáthy István a Kolozsváron dec. 17-én a tiltás ellenére megrendezett magyar nagygyűlésen -. Ezeknek a velük szemben álló többség felett nincsen joguk határozni.” Ám a népek sorsáról ítélkezőket ez nem érdekelte. S mert kétes volt, hogy az elképzelések megvalósulnának, azért jött ez a bölcs döntés, hogy csak azokat kell megkérdezni illetve engedni megszólalni, akik „biztosnak” tekinthetők, s evégett hát nem népszavazásokat, hanem ilyen csonka népgyűléseket kell szervezni. S azokat is vigyázva, nehogy valami rosszul süljön el. Köztudott, Gyulafehérváron is „még” a románság egy része nem a civilizáltságban jóval alacsonyabb szinten álló Román Királysághoz való tartozást, hanem független Erdélyt szeretett volna. Ide, ezekhez a rosszul felvilágosítottakhoz tartozott kezdetben még a kor egyik legjelesebb erdélyi román politikusa, Iuliu Maniu, azaz: „Máni Gyula” is, de aztán ő is meggyőződött (vagy meggyőzték?), hogy mi a jó!

A gyulafehérvári nagygyűlés hát nem egy olyan népakarat kinyilvánítását hozta, melynek következménye

lett volna Kelet-Magyarország Romániához való csatló-
lása, hanem – még akkor is, ha a románság ott valóban
több évszázados vágyát nyilváníthatta ki – inkább szük-
séges megerősítés volt abban, hogy a történelem kereke
úgy foroghasson tovább, ahogy az a románságtól és a
magyarságtól függetlenül is elhatározott. Mert a tel-
jes egészében hazugságokra épülő trianoni döntés nem a
világháború következménye volt, hanem egy attól füg-
getlen szándék, s annak a szándéknak a véghezvitelét
megalapozó elhatározás eredménye. Maga a világháború
s az azt követő események csak lehetőséget adtak arra,
hogy a szándék kiviteleztesse. Ehhez kellett az „ösziró-
zsás forradalom” is a korlátolt, és épp ezért orránál fogva
vezethetett Károlyi Mihály gróffal az élen, hogy felbo-
rulhasson a belső rend, s hogy felvonulhassanak mögötte
az ország szétesését belülről szolgáló ügynökök, köztük
Lindner Béla hadügyminiszter, aki felosztatja a katonasá-
got, s ezzel megszünteti az ország védelmét, s ügynök
társaival együtt megakadályozzák a székely hadosztályo-
kat önként vállalt feladatuk teljesítésében. S ehhez kellett
Kun Béla „vörös forradalma”, hogy az ő nyakukba lehes-
sen varrni, hogy lévén „kommunista veszély”, meg lehet
szállni az országot, s még a béketárgyalásokra se hívják
meg az „elíteltet”, Magyarországot.

A gyulafehérvári nagygyűlés hát egy forgatókönyv
része volt, mellyel alá lehetett póckolni Magyarorszá-
nak a szétverését, s fel lehetett vonultatni a nemzetünk
ellenes erők osztagait.

*

Száz év telt el 1918. december elseje óta.

Hogy a közel két és félszeresére növekedett balkáni
ország számára történelme meghatározó dátuma ez, nem
lehet kétségbe vonni. Ám azt igen, hogy miért kell foly-
ton folyvást szítani a gyűlöletet. Hogy gyűlöld a mássá-
gunkat, gyűlöld a nyelvünket, azt, hogy „másként ejtjük
a szót, fejünkön másképp tapad a haj”, énekeinket, hogy
„anyám, anyám, édesanyám, Édes felnevelő dajkám”
vagy hogy „Szivárvány havasán/ Felnőtt liliumsál/ Nem
szereti helyét/ El akar bújdosni.” Hogy miért mások a szo-
kásaink, hogy vízbevető hétfőn megöntözzük a lányokat?
Hogy a nemzeti színeink, a piros-fehér-zöld, egy „idegen
ország” színei. Vagy ha mint népcsoportot nevezzük meg
magunkat székelyeknek, mit keres a kék és aranysárga,
vagy a nap és a hold a zászlónkon. És mit keres a minket
szimbolizáló zászló egy hivatalos intézményünk homlok-
zatán a román és az Európai Unió zászlaja mellett? Ha
kiírja a falu- vagy város vezető a polgármesteri hivatal
épületének a homlokzatára annak történelmi magyar ne-
vét, hogy KÖZSÉGHÁZA vagy VÁROSHÁZA, mit ke-
res az ott?! Törvénytelen! Az úgymond Méltóságért Eu-
rópában egyesület „ügyvivője” bírósági feljelentést tesz
ama méltóság jegyében ez ellen is és az ellen is, a zász-
lóink ellen, és jön a büntetés. A „bűnös” magyar vezető
havi fizetésének húszszorsa.

A terület megszállói rögtön megérkezésük után elin-
dították a hajszát minden ellen, ami ránk jellemző. Isko-
láink ellen. Ki látott ilyent? Magyar iskola az ősi román
földön? „Én nem bánom, otthon beszéljenek úgy, ahogy
akarnak a gyermekükkel. De az utcán? S az iskolában?
Itt, Romániában?” - mondta e sorok írójának egy megbot-
ránkozott atyafi Csíkszeredában hallva, hogy ott az utcán
is magyarul beszélnek. Hogy létezik ilyen? Hogy tűri ezt
az ország? Ő azt nem tudta, vagy nem akarta tudni, hogy
a hajdani Erdély földjén nem csak eltűrte, hanem ösztö-
nözte a magyar kormányzat, hogy a németek németül, a
románok románul tanuljanak, s a nem egészen 3 millió
románnak több anyanyelvű iskolája volt, mint Ó-Romá-
nia 7 milliós románságának. S az ott élő csángó-magya-
roknak soha anyanyelvű iskolájuk nem volt!

Más nép, másfajta raj. A Szent Korona védte min-
den alattvalóját. A románokat ugyanúgy mint a szász-
okat vagy magyarokat. S az erdélyi fejedelemség idején
védelemben részesült minden nemzet, épülhettek, gyara-
podhattak. Itt született meg a román kultúra, itt jelentek
meg az első román nyelvű Biblia, itt nyomtatták ki az első
román nyomtatványokat. Itt hirdették meg a világon első-
ként – már 1568-ban – a lelkiismeret szabadságát, azaz a
vallásszabadságot. S mindezekért a válasz 18 után: a gyű-
lölet. A magyar nyelvű oktatás tüneményes gyorsasággal
való felszámolása, és a kiírások a hivatalokban: Vorbiti
numai romaneste (csak románul beszéljete!). És a ma-
gyar-verések a magyar szóért, énekért. Majd a kommu-
nizmus alatt a kettős elnyomás. Az elnyomó kommunista
diktatúra és a magyarság megkülönböztetett elnyomása a
diktatúra eszközeivel.

És így van ez ma is. Napirenden a perek minden el-
len, ami te vagy, ami téged jellemez, ami rád jellemző.
S a te feladatod: ilyen körülmények között is őrizni ön-
magadat, s megmaradni embernek. Krisztusi értelemben
is. Szeretni felebarátodat, tisztelni embertársadat. S szót
emelni a gyűlölködés ellen.

*

Ady Endre írta:

„Mikor fogunk már összefogni, Mikor mondunk már
egy nagyot, Mi, elnyomottak, összetörtek, Magyarok és
nem magyarok.”

Ma, amikor a globális pénzérő világhatalomra tör, s
legnagyobb ellenségét a népek saját gyökerében, a nem-
zetekben látja, a kultúrák sokszínűségében, a családban,
az isteni Hitben látja, fel kellene egyaránt ismernünk:
ugyanúgy célpontok vagyunk önnön létünkkel, nyelvünk-
kel, kultúránkkal, lelkünk gazdagságaival, ők, a románok
is, mint ahogy mi, a magyarok is, s minden nemzet. S ha
van egy képzeletbeli sorompó, annak ugyanazon az olda-
lán állunk mi is, mint ők. Egyaránt ugyanannak az erőnek
a célpontjaiként.

Gazda József

100 ÉVVEL EZEŐTT GYILKOLTÁK MEG GRÓF TISZA ISTVÁNT, MAGYARORSZÁG MINISZTERELNÖKÉT

„...ennek így kellett lennie.”
(Tisza István állítólagos utolsó szavai)

1918. október 31-én gyilkolták meg Hermina úti vilájában gróf Tisza István egykori miniszterelnököt, akit két kormányfői ciklusa (1903-1905, illetve 1913-1917) alatt markáns konzervatív politika és az ellenzéki obstrukció elleni kíméletlen fellépés jellemzett. Miután az első világégés kirobbanásakor – kezdeti ellenállása után – Tisza a háború mellett foglalt állást, a küzdelem elhúzódása nyomán elégedetlenné váló tömegek szemében ő lett a véres küzdelem szimbóluma, ezzel együtt pedig az ország nyomorúságának felelőse is. A politikus elleni negyedik, végzetes merénylet résztvevőit aztán ez az érzés ösztönözte az október 31-i gyilkosság végrehajtására.

Tisza István 1913 júniusában, egy évvel a végzetes szarajevói pisztolylövések előtt alakította meg második kabinetjét, melynek intézkedései sok szempontból már a közelgő világégésre készítették fel az országot. Tisza, aki a Nemzeti Munkapárt „szürke eminenciásaként” 1912-ben – házelnöki tisztségét kihasználva – keresztülvitte a híres véderőtörvény elfogadását, kormányalakítása után konzervatív intézkedéseivel igyekezett rendet és stabilitást teremteni az Osztrák–Magyar Monarchia magyar felében. Miközben a birodalom – más államokhoz hasonlóan – erőteljes fegyverkezési programot hajtott végre, Tisza „hagyományos” eszközeivel, többek között a szigorú sajtótörvénnyel, a gyülekezési és egyesülési jog korlátozásával próbálta felépíteni azt a szilárd hátországot, amire a feszült nemzetközi helyzetben a Monarchiának szüksége volt. A fegyveres konfliktus aztán 1914. június 28-án, a Ferenc Ferdinánd trónörökös ellen elkövetett merénylettel váratlanul karnyújtásnyira került, Tisza pedig, akit – a trianoni utódállamok erőteljes kampánya nyomán – később egész Európa a háború egyik fő felelőseként értékelt, a következő két hétben mindent megtett annak érdekében, hogy az összecsapást megakadályozza.

A szarajevói merénylet után nem csak a terrorcselekmény szerb hátterére derült hamar fény, hanem azzal együtt világossá vált, hogy amennyiben Bécs erőszakhoz folyamodik, – a balkáni állam elleni hadüzenettel – valószínűleg világméretű konfliktust robbant ki. Tisza, aki a Monarchián belül elsődlegesen mindig a magyar érdekeket tartotta

szem előtt, június 28-a után – egyedüli prominens politikusként – a fegyveres megoldás ellen foglalt állást, mivel úgy látta, hazánk azzal semmit nem nyerhet; egy esetleges vereség vélhetően az integer Magyarország felbomlásával, a győzelem pedig új hódításokkal, tehát a Monarchiában elfoglalt előnyös pozíció elvesztésével járt volna együtt.

A magyar miniszterelnök emellett az összbiróalmi érdekek szempontjából is elhibázott lépésnek tartotta a hadüzenetet, ugyanis úgy gondolta, a dualista állam nem készült fel eléggé ahhoz, hogy akár a szerbek, akár az antant nagyhatalmak ellen gyors és eredményes háborút vívhasson, emellett pedig – mint kiderült, nem alaptalanul – kételkedett a négyes szövetség másik két tagjának, Olaszországnak és Romániának a hűségében is. Ezen okokból eredően a július 7-i minisztertanácson Tisza István – a résztvevők közül egyedül – a fegyveres megoldás ellen szólalt fel, és ahelyett egy szigorú, ámde teljesíthető feltételeket tartalmazó jegyzék küldését javasolta a szerb fél számára; egy héttel később aztán ő is feladta különvéleményét, és csatlakozott a háború támogatóihoz.

A magyar miniszterelnök végül is engedett II. Vilmos német császár (ur. 1888-1918) és Ferenc József (ur. 1867-1916) nyomásának, vagyis elhitte, hogy a fentebb felsorolt hátrányok kiegyenlítésére elegendő lesz Németország végtelennek tűnő katonai és anyagi potenciálja – más választása nem is nagyon volt, hiszen Berlin támogatásának elvesztésétől éppen annyira rettegett, mint a világháborús konfliktustól. Tisza István július 14-én így áldását adta a fegyveres megoldásra, és attól a naptól kezdve minden energiáját a háborús győzelem szolgálatába állította; részt vett például a Szerbiának küldött ultimátum megalkotásában is.

A miniszterelnök erőfeszítései nyomán hamarosan a háború egyik megtestesítője lett – amit kezdetben a magyar közvélemény is támogatott! –, ez azonban messze nem jelentette azt, hogy az eseményeket befolyásolhatta volna: miután a Monarchia hadügye és külügye – a kiegyezésben foglaltak szerint – közös volt, a fontos döntések kikerültek Tisza kezéből, a Conrad von Hötzendorf vezette vezérkar pedig nem tekintette partnerének a magyar kormányfőt. A gróf helyzete aztán a 68 évig uralkodó Ferenc József 1916-ban bekövetkező halálával még inkább megromlott, ugyanis az óvatos reformokra hajló IV. Károly (ur. 1916-1918) nem rokonszenvezett a közismerten konzervatív miniszterelnökkel. Károly és Tisza felfogása gyökeresen különbözött egymástól, ez a konfliktushelyzet pedig fél éven belül menthetetlenül szakításhoz vezetett.

Tisza István ugyan 1917. május 23-án távozott pozíciójából, a hatalommal együtt azonban tekintélyét nem veszítette el: a volt miniszterelnök a következő másfél évben is a Monarchia „erős embere” maradt, amit például 1918. október 17-én elmondott híres országgyűlési beszédének hatása is megmutatott, melyben kijelentette, hogy „ezt a háborút elvesztettük”. Tisza ugyanakkor a magyar belpoli-

itikai helyzetet már nem látta át ennyire jól, ugyanis jelentősen alulértékelt az október 28-án kirobbanó őszi forradalmat előkészítő társadalmi és politikai erőket, és kemény fellépést sürgetett velük szemben. Amellett, hogy az egykori miniszterelnök 1918 őszére az összeomló dualista rendszer és a rengeteg szenvedést okozó háború legfőbb jelképévé – és ezzel együtt bűnbakjává – vált, ellenséges megnyilatkozásaival még inkább maga ellen hangolta a tömeget, mely az október 28-án kezdődő tüntetéseken gyakorta már halálát követelte.

Tisza minden fenyegetés és jószándékú tanács ellenére a forradalom napjaiban is Budapesten maradt, bátor viselkedéséért azonban később az életével fizetett. Az uralkodó közhangulat nyomán október 31-én fegyveresek – valószínűleg hazatért frontkatonák – egy csoportja végül elszánta magát a gyilkosság végrehajtására, és a délután során Tisza Hermina úti villájához hajtott. A politikust, aki ellen korábban háromszor is sikertelen merényletet hajtottak végre, 5 óra tájban, egy máig azonosíthatatlan férfi fegyveréből – felesége és unokahúga előtt – érték a végzetes lövések. Tisza Istvánnak, a vértelen forradalom egyetlen áldozatának halála sok szempontból aztán szimbolikusnak bizonyult, hiszen mindaz, amit személye a tömegek számára megtestesített, az elkövetkező napokban hozzá hasonlóan sírba szállt.

Tarján M. Tamás írása
Tallózva a Rubicon Történelmi Magazinból

Reményik Sándor

MAGÁNYOS CIPRUSÁG

Tisza István ravatalára

Nem szánlak, jó Vitéz, mert jó Neked,
Neked már jó.

Sok rémség elől elfedte szemed
Az orgyilkos golyó.

Rövid a kín, hosszú a síri álom,
De ezt a népet szánom és utálom.

Hogy letört életednek drága gátja,
Rajt' dül át a tömeg,
Ezer közül nagyságod egy ha látja,
S az sem érdemli meg;
A nemzedékek sodra tovatart,
S nem ad az Isten több ilyen magyart.

Míg éltél, értünk drága két karod
Munkált erőd felett,
S a halál, mikor szíven ragadott,
Szóltál: "Ez így kellett".
Néztél merőn, Kálvin kemény magyarja,
A puskacsőbe: ahogy Isten akarja.

Egy szörnyű korszak minden bűneit
Hordta fenkölt fejed,
Szeretted édes magyar véreid,
S tested megtöretett,
Új tagja mártírok nagy seregének,
Néróknál haj! hóhérbak a népek!

A becsületen folt, csorba ne essék,
Nem volt más jelszavad,
Hitted, hogy nem ábránd, mi kötelesség.
Arany-Szent-György-lovag,
Köveden rövid lesz a felirat:

Egy igaz férfi, sok hitvány miatt!

1918 Mindszentek estéjén

A MAGYAR MEGMARADÁS CSODÁJA

A matematika egyik tétele szerint két negatív szám szorzata mindig pozitív szám. Nehezen érthető igazság ez. Ha ezt a furcsa igazságot lefordítjuk a történelem nyelvére, hirtelen kirajzolódnak előttünk a magyar história alapvonalai. Szinte minden forradalmunk és szabadságharcunk negatív eredménnyel zárult; vereség, áldozat, megtorlás. De ebből valahogy végül pozitív végeredmény lett; megmaradás, haza és szabadság. Igazi misztérium ez, amelyet minden nemzeti ünnepünk fölidéz.

1955-ben a szovjet csapatok kivonultak Ausztriából. Akkor már tíz éve éltünk szovjet megszállás alatt. Magyarországon a megfélemlítés, az önkény, a deportálások, a szovjetvilág logikája szabta meg az életünk rendjét. Mindenki érezte, ha ez így megy tovább, a kommunista barbárság nyomása alatt szétesik, széthull és atomjaira bomlik az a kultúra, az a keresztény, magyar kultúra, amelyet ezer év alatt teremtettek az egymást követő nemzedékek. A baj végzetesnek tűnt. Fél évszázad alatt kétszer is elveszítettük Magyarország területének kétharmadát az ott élő magyarok millióival együtt, s most a kulturális megsemmisülés fenyegette a maradék Magyarországot, a történelmi Magyarország szíve közepét is.

A magyar nem szerencsejátékos fajta, nem hazardírozik a hazájával, nem szívesen bocsátkozik kétes kimenetelű kalandokba. Ha kell, remény nélkül is tud harcolni, de jobban szereti, ha a hősiesség és a józan ész is az ő oldalán áll. Az ötvenhatos szabadságharcosok észszerű döntést hoztak. A szovjetek kivonultak Ausztriából, a magyar kommunisták egymást bicskázták, a szabad nyugati világ pedig buzdított bennünket, és segítséget ígért.

Egyik oldalon a biztos enyészet reménytelensége, a másik oldalon a többé vissza nem térő, utolsó lehetőség. Meg kellett próbálni. S meg is próbálták. Úgy, ahogy azt csak mi, magyarok tudjuk. Halált megvető bátorsággal, rossz vitáinkat magunk mögé hajítva, teljes egységben és tiszta szívvel. Olyan egységben, ahogy a hont foglaltuk, olyan halált megvető bátorsággal, mint Nándorfehérvárnál, és olyan tiszta szívvel, mint 1848 márciusában. Dicsőség a hősöknek!

Minden évvel, mellyel távolodunk 1956-tól, egyre kevesebben vannak azok, akik részesei vagy tanúi voltak azoknak a napoknak. Sok veterántól, akikkel tavaly még együtt emlékeztünk, azóta már el kellett búcsúznunk. A pesti srácokból nagyapák lettek, és derékvastagságúvá erősödtek az Üllői úti facsemeték, amelyeknek levelei magukba szívták a Corvin köz löporfüstjét. De azóta is minden évben összejövünk, ha esik, ha fúj, s ez így lesz minden év október 23-án, amíg magyarok élnek a földön. Jól mondta Faludy: 1956 nekünk nem emlék és nem történelem, hanem a szívünk és a gerincünk.

Magyarországon 1956 után még harmincnégy évig kommunista diktatúra volt. Élni kell. Éltünk, ahogy tudtunk. Nem volt olyan rég, emlékszünk még; bedeszkázott égbolt, rossz

alkuk, alakoskodás, rejtőzködés, lapos félrenézések, bezárt szívek és bizalmatlanság. A diktatúrák rideg mindennapjai általában visszanyesik az emberi méltóságot, és még bukásuk után is üresség, megcsappant életerő és kisszerűség szokott maradni. Ettől menekültünk meg mi, magyarok, ettől mentettek meg bennünket az ötvenhatos szabadságharcosok.

Hálásak vagyunk, hogy nekünk nem egy fél évszázados nyomasztó félhomály emléke jutott osztályrészül. Mi nem az emberi gyengeséget, nem a meghasonlást, hanem a bátorság, a hősiesség és a nagyság példáját kaptuk útravalónak. Csak így volt lehetséges, hogy mi, magyarok még a kommunista elnyomás alatt is büszkék lehessünk a hazánkra.

Mi, magyarok tudunk a legjobban keseregni, mi, magyarok tudunk a legszebben panaszkodni, és mi, magyarok tudjuk a legőszintebben elsíratni magunkat. A teljes reménytelenség és kilátástalanság megénekelésének nagymesterei vagyunk, még a Himnuszunk is azt mondja: „S ah, szabadság nem virúl a holt-nak véréből.” S közben itt állunk, ezeregyszáz évvel a honfoglalás, ezer évvel a keresztény magyar állam alapítása után, Európa egyik legrégebbi nemzeteként, túlélve megszállókat és megszállásokat.

A hatalmas Német-Római Birodalom császárai, a hatalmas Mongol Birodalom kánjai, a még hatalmasabb Oszmán Birodalom szultánjai, majd a leghatalmasabb szovjet pártfőtitkárok mind azt akarták, hogy mi ne is legyünk. A végeláthatatlan germán és szláv tenger közepén mi mégis mindig megmaradtunk valahogy. Mi ez, ha nem egy igazi, törőlmetszett sikertörténet? Ez a magyar történelem matematikája: a sok-sok mínusz kiadott valahogyan egy pluszt.

A magyar megmaradás misztériuma megfejthetetlen. A csodák forrásvidéke rejtve szokott maradni a kíváncsi emberi elmék elől, de a szív azért megsejthet valamit az okok közül. A magyarok megmaradásának okai között ott kell valahol lennie az örök magyar hősiességnek. Dobó felhúzatta a fekete koporsót az egri vár falára, Szondi ellőtt lábbal kaszabolt az utolsó pillanatig, legszebb ruhájában rontott ki Sziget várából Zrínyi, „Éljen a haza!” kiáltotta az első magyar miniszterelnök a kivégzőosztag előtt. És itt vannak ők. A harmincas években született, tizen-, legfeljebb huszoneves pesti srácok, akiknek az élettől háború, elsötétített ablakok, rettegés, éjszakai sírás, lódög, óvóhelyek és Budapest ostroma jutott osztályrészül.

Aztán a háború után a megszálló szovjetek, a szétlőtt és lebombázott város romjai. Egy ország, a hazájuk, amely még soha semmit sem adott nekik. Egy nemzet, amely csak azt kínálhatta, hogy osztozhatnak a szenvedéseiben. De amikor megjelent az első fénysugár, hogy hazájuk talán szabad lehet, az első esély, hogy a nemzet kitépheti magát a kényszerzubbonyából, az első moccanó remény, hogy Magyarország ismét magyar ország

lehet, tudták, mit kell tenniük, és gondolkodás nélkül mentek. A pesti srácok, akik soha semmit sem kaptak a hazájuktól, de mindenüket odaadták érte. Bizony ott a helyük az örök magyar hősiesség panteonjában.

Amikor majd félszáz év szovjet megszállás és kommunista elnyomás után visszaszereztük a szabadságunkat, és kifújhattuk végre tüdönkből az elvtársi világ áporodott levegőjét, azt gondoltuk, hazatértünk.

Magyarország ezer éve a keresztény Európa része. Európa mi vagyunk. Mert mi európaiak maradtunk akkor is, amikor Jaltában eladtak, és '56-ban is, amikor cserben hagytak bennünket. A szovjetek távoztása után úgy éreztük, megnyugodhatunk, végre összhangba került a történelmünk, a kultúránk és a világpolitikai helyzetünk, újra elfoglalhatjuk helyünket Európában. A szabad nemzetek családjában, amely a keresztény kultúra, a nemzeti öntudat és az emberi méltóság fundamentumán áll.

Minden olyan szépen elrendezettnek tűnt. Álmunkban sem képzeltük volna, hogy 29 évvel a rab nemzetek kiszabadulása, a berlini fal leomlása, a kettétépett európai kontinens újraegyesítése után az európai népek, s velük mi, magyarok, rég látott erőpróba elé nézünk. Álmunkban sem képzeltük volna, hogy Európát nem külső katonai fenyegetés, nem amerikai vagy orosz törekvések sodorják veszélybe, hanem saját maga. Ki gondolta volna, hogy a földgolyó legsikeresebb kontinense, amely a legvirágzóbb kultúrát, a legmodernebb technikát, a világ legjobb iskoláit, az emberiség valaha elért legmagasabb életszínvonalát megalkotta, néhány év alatt lejtőre kerül és a bukás szélére sodródik?

Az európai emberek nemzetek fiainak születnek. Amikor az európai ember világra jön, német, francia, olasz, lengyel vagy éppen magyar. Ez a történelem és a természet rendje. Amikor a kisgyermek megszólal, első szavait lengyelül, horvátul, svédül, angolul vagy éppen magyarul mondja, ezért van az, hogy Európa más, mint a többi kontinens. Európa a nemzetek hazája, és nem olvasztótégely. Ki gondolta volna ezek után, hogy újra lábra kaphat az Európát már többször is romba döntő birodalmi gondolat? Ki gondolta volna, hogy mások akarják megmondani nekünk, hogy kikkel éljünk együtt a saját hazánkban? Ki gondolta volna, hogy koholmányok alapján nekitámadnak Magyarországnak vagy Lengyelországnak, s megfenyegetik Romániát és Szlovákiát, sőt még Olaszországot is?

Európa nagyságát, erejét és dicsőségét az egymással egyszerre versenyző és együttműködő nemzetek adták. A nemzetek tisztelték egymás jogait, védték polgáraik érdekeit, jól tudtak együttműködni, és közösen részesültek a béke, a gyarapodás és a biztonság áldásaiban. A hazafiak szívében élő szenvedély önfeláldozást, önzetlenséget, tudományos áttöréseket és a művészet hatalmas alkotásait ihlette. Mi, magyarok, másfél évtizede egy ilyen Európához, a nemzetek Európájához csatlakoztunk.

Mi Helmut Kohl és Jacques Chirac meghívását és nem Bonaparte vagy a Harmadik Birodalom hódítását fogadtuk el. Mi, magyarok szenvedtünk eleget a birodalmaktól. Mindegyik

jó alattvalót akart faragni belőlünk. Nem értették meg, hogy nekünk van hazánk, s a hazának nem alattvalói vannak, hanem fiai. Azóta talán megtanulták, hogy a magyarok a birodalmi szándékokat messziről kiszagolják, és a helytartókat előbb-utóbb elzavarják. Jobb esetben.

Európát nem az öntudatos nemzetek, hanem a birodalomépítési vágyak vitték tévutakra. A birodalomépítési kísérletek és kísérletezők felelősek a XX. századi szörnyű háborúkért, a tengernyi szenvedésért és a virágzó Európa többszöri feldúlásáért. A nemzeti és a nemzetközi szocializmus, a fasiszmus és a kommunizmus mind birodalmi vágyálmokat kergettek. Nemzetek feletti ideák, olvasztótégelyben előállított, új típusú emberfajták, soha nem látott léptékű üzleti profitok és a mindezt garantáló globális, vagyis birodalmi kormányzás.

Ez volt, és úgy látszik, ez maradt az a nagy kísértés, amely újra és újra beveszi magát az európai hatalmasok lelkébe. Ma Brüsszelben újra birodalmi indulókat játszanak. Igaz, más dalam ez, mint a régi volt. Ma nem fegyverekkel hódítanak. Tudjuk jól, Brüsszel nem Sztambul, nem Moszkva, nem a birodalmi Berlin, még csak nem is Bécs. Brüsszelből sohasem hódítottak, Brüsszelből csak gyarmatokat igazgattak. Mi azonban nem voltunk sem gyarmat, sem gyarmattartó, nem vettük el senkinek a hazáját, éppen ezért nem akarjuk odaadni másnak sem a mienket.

Brüsszelt ma azok uralják, akik a szabad nemzetek szövetsége helyére európai birodalmat kívánnak. Olyan európai birodalmat, amelyet nem a népek választott vezetői, hanem a brüsszeli bürokraták irányítanak. Ma már ott tartunk, hogy számos európai országban is az európai birodalom hívei kormányoznak. Ezért tudhatjuk, hogy milyen lesz az a szép új világ, ha rajtuk múlik.

Növekvő számban tűnnek fel más földrészekről és más kultúrákból érkezett, katonakorú férfiak, és még a mi életünkben a saját képükre formálják az európai nagyvárosokat, lassan, de biztosan kisebbségbe szorítva az európai őslakosokat. A terror a nagyvárosi élet részévé válik. A jogállamra hivatkozó politikai manipuláció mindennapossá lesz. A szólás- és sajtószabadság pedig addig terjed, ameddig őket visszhangozza.

Akik az Európai Unióból európai birodalmat akarnak gyúrni, kivétel nélkül mind bevándorláspártiak. Az európaiság mércéjévé tették a migránsok beengedését, és elvárják, hogy minden ország és nép haladéktalanul alakítsa magát multikulturálissá. Ma már látjuk, szándékosan nem éltek a hatalmas rendőri és katonai erejükkel, szándékosan nem védték meg Európát a migránsok tömegeitől. Ha mi képesek voltunk, ők is azok lehetek volna. Nem a képesség hiányzott, hanem az akarat.

A brüsszeli élcsapat és a többi, nemzetállam-ellenes vezető a migrációt esélynek és lehetőségnek tekinti ma is. Esélynek arra, hogy egy multikulturális, kevert népeességű, egységessé simított birodalommal váltsák fel a nemzetállamok Európai Unióját. Nemzetállamok nélküli Európa, nemzeti gyökereitől elszakított elit, szövetség a multinacionális erőcsoportokkal, koalíció a pénzügyi spekulánsokkal. Ez lenne itt Soros György paradicsoma.

Most októbert írunk, de Európában már mindenki a májusra gondol. A májusi európai parlamenti választások eldöntik, merre forduljon Európa szekere. Az európai népeknek jövőt kell választaniuk. Mi, magyarok sem maradhatunk csöndben. Ha bizonytalanul szólnak a harsonák, a legfontosabb és legigazabb ügy köré sem tudunk felsorakozni. Sorompóba kell hát lépni, és elő kell hívni azokat, akik a nemzetek Európájában hisznek, meg kell lengetni a szabad és erős Európa zászlaját.

Válasszuk a függetlenséget és a nemzetek együttműködését a globális kormányzással és ellenőrzéssel szemben. Utasítsuk el a globalizmus ideológiáját, és támogassuk helyette a hazafiság kultúráját. A világ gazdagabb, az emberiség jobb lehet, ha a nemzetek színes világa benépesíti a földet.

Mi hiszünk abban, hogy minden nemzet sajátos, a maga módján egyedi, és fényesen beragyoghatja a világ rábízott szelét. Ezt gondoltuk, sőt ezért lázadtunk fel már 1956-ban is. Rajongunk a kultúránkért, amely fenntartja és óvja a szabadsá-

gunkat. Hiszünk az erős családokban, kivételesnek tekintjük a hagyományainkat és a történelmünket, ünnepeljük a hőseinket, és mindenekfelett szeretjük a hazánkat. Nem akarunk és nem fogunk lemondani róla semmiféle birodalom vagy globális kormányzás kedvéért.

A nemzeti érzéseinket nem eltörölni akarjuk, hanem bátorítjuk, sőt szabadjára engedjük, hogy ki- és felszabadítsák a magyar emberekben rejlő képességeket és tehetséget. A történelem azt tanítja, hogy a szuverén országokban megmarad a szabadság, hosszú életű a demokrácia és uralkodik a békesség.

Gondoljunk az '56-os szabadságharcosokra, idézzük fel a pesti srácokat, válasszuk a hazafiság és a nemzeti büszkeség jövőjét!

Hajrá, Magyarország, hajrá, magyarok!

(Orbán Viktor ünnepi beszéde az 1956-os forradalom és szabadságharc 62. évfordulóján)

Ünnepváró gondolatok... Folytatás a 3. oldalról)

Az adventi kaland álmokat és kívánságokat, reményt és vágyakozást jelent. Azt jelenti, hogy nem érem be azzal, ami elérem tornyosul, azt jelenti, hogy kinyújtom a kezem valami után, ami még nincs, de ami lehetne" – olvashatjuk Andrea Schwarz munkájában.

Főként a feleségeket, családanyákat szokta elragadni advent idején a takarítási láz, hogy csillogjon-villogjon a parkett, hogy tisztaságot árásszanak a függönyök, a szőnyegek, hogy hófehér legyen az ünnepi asztal terítője, a napfény tükröződjék a tányérokra és a poharakon.

Hasonló veszélyt jelent, ha a ház asszonya a konyha kíméletlen fogságába kerül, minden idejét és energiáját felemészti a sütés-főzés, mert kötelességének érzi, hogy mérhetetlenül gazdaggá varázsolja az ünnepi asztal kínálatát. Ennek az egyébként valóban szükséges tevékenységnek az eltűlése szintén elhomályosíthatja Megváltónk születésének ünnepét, akadálya lehet az ünnepre történő lelki felkészülésnek, érzelmi ráhangolódásnak.

Advent már úgyszólván a kapunk előtt áll. Református keresztyénként ízlelgetem a latin eredetű szót: advent, amit általában az ünnepvárás, az ünnepre készülődés fogalmával szoktunk egyházunkban azonosítani. Rendkívül kedves számomra az iménti latin szónak erdélyi testvéreink körében használatos magyarítása: Úrjövet. Ezt a várakozást, Krisztus-várast kellene hogy jelentse mindannyiunk számára a karácsonyt megelőző négy hét. Az adventi várakozás lelki félkészülésre, meghitt ünnepvárásra intene bennünket, nem a vásárlásra, ahogy azt a reklámok diktálják. A vásárlás örömeinek bizony kevés köze van a Megváltónk születésének örömeinek feletti, lélek szerinti örömeinkhez. „Ne féljete, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, amely az egész népnek öröme lesz. Mert született néktek a Megtartó, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában” (Lukács 2, 10-11.)

Az Isten angyalai által a betlehemi pásztorok, valójában mindannyiunk, az egész teremtet világ számára hirdetett örömhír, avagy megváltásunk evangéliuma, nem rövid lejáratú. Karácsony ünnepének öröme az ünnep elmúltával is érvényes marad, mert egész életre, sőt az örökéletre szól. Szigorúbban kell ügyelnünk tehát arra, hogy karácsony ünnepére készülésünk közben se uralkodjék el rajtunk a fogyasztási javak túlméretezett hajszolása, hogy az ajándékozás öröme maga alá ne gyűrhesse az ünnep lelki tartalmát, a lelkünkben újra és újra megszületett Úr Jézus Krisztussal való boldog találkozás lehetőségét.

Számunkra, Jézus Krisztus Urunk mai tanítványai számára természetesen csak a hittel, alázattal és hálával történő elfogadás jöhet szóba, hiszen az isteni kegyelem elutasítása az üdvözülésről történő lemondást, az örökélet isteni ajándékának az elvetését jelentené. Minket pedig nem ezért választott ki, és hívott el tanítványául a mi Urunk, Jézus Krisztus. Missziós parancsa értelmében éppen azt várja tőlünk is, hogy „tanítványokká tegyünk minden népeket.” Bizonyosan senki sem veszi ünnepre az ünnepre, ha megjegyzem, sőt hangsúlyozom, hogy ez a krisztusi parancs nem csak lelkészeinkre, de mindannyiunkra vonatkozik, akik Jézus Krisztus tanítványainak hisszük és valljuk magunkat.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok csendes adventet, boldog ünnepre készülést, lélekben átélt Krisztus-várast, majd pedig kegyelemben gazdag, meghitt karácsonyi ünneplést mindannyiunknak. Kívánom, hogy Megváltónk születése ünnepének fénye és melege járja át minden keresztyén testvérünk szívét, töltse el azt megváltásunk örömeinek feletti valóban boldog öröme. Így és csak így lehetünk majd képesek valóban felszabadult lélekkel, hálátelt szívvel elmondani a szent ünnepet: „Dicsőség a mennyekben az Istennek, és a Földön békesség, és az emberekhez jóakarát.” (Lukács 2, 14)

Dr. Huszár Pál

A 100 ÉV MAGYAR MAGÁNY VÉGET ÉRT

„2030-ra Magyarország tartozzon az Európai Unió öt legjobb országa közé, ahol a legjobb élni, lakni, dolgozni” – mondta Orbán Viktor miniszterelnök november 15-én, Budapesten, a Várkert Bazárban, a Magyar Diaszpóra Tanács VIII. plenáris ülésén. Szintén a 2030-ig tartó célkitűzések közé sorolta a kormányfő, hogy Magyarország tartozzon az EU öt legversenyképesebb országa közé. Emellett ugyancsak a 2030-ig elérendő célok között említette a népesedési hanyatlás megállítását – majd azután a népesedés növekedési pályára állását; a Kárpát-medence újraépítését, azaz a gyorsforgalmi, gyorsvasúti összeköttetések megteremtését; Közép-Európa egységes politikai és gazdasági térségként való felépítését és az ország energiafüggetlenségének megvalósítását. Utóbbiról azt mondta: több lépésben meg kell szüntetni az orosz energiától való egyoldalú függést, el kell érni, hogy Magyarországnak legyen belső kapacitása és többcsatornás hozzáférése országhatáron kívüli energia-erőforrásokhoz is. Ebből a szempontból a paksi atomerőmű-beruházást a magyar szuverenitás lényegéhez tartozó beruházásnak nevezte.

ÖNGYŰLÖLET KULTÚRÁJA

Orbán Viktor ismertetett 2022-ig megvalósítandó terveket is, köztük a hazaszeretet kultúrájának megerősítését és az öngyűlölet kultúrájának visszaszorítását – mert „a nemzeti mivoltunk a büszkeségünk forrása” –, aminek kulcseleme a nemzeti alaptanterv megalkotása. Célként jelölte meg továbbá, hogy Magyarország gazdasági versenyképességét érzékelhetően javítsák fel 2022-ig. Ennek érdekében már hoztak döntéseket, és hamarosan további átfogó nagy döntések várhatóak – jelezte a kormányfő. Kitért arra is, nincs illúzió a fejükben, nem fog a fizikai munka eltűnni a magyar gazdaságból, de fontos, hogy amikor nemzetközi értékláncok előállításába kapcsolódik be Magyarország, akkor az minél magasabb szinten történjen. Ebből következik, hogy amikor befektetéseket támogat, akkor az a szempont, hogy a technológiai szint megőrzése vagy emelése szerepel-e a terv mögött – mondta.

Fontosnak nevezte új demográfiai eszközök elindítását is. Kiemelte, hogy szeretnék, ha ezen szempontokat mindenhol, ahol lehet, érvényesíteni tudnák, az állami juttatások elérésének szempontjává tudnák tenni. Utalt a most zajló nemzeti konzultációra, amely azt a célt szol-

gálja, hogy a vitákat előzetesen rendezzék, jöjjenek létre egyetértési pontok és a demográfia ügyében legyen közmegegyezés.

Szólt még az önálló magyar hadsereg felépítéséről, mint mondta, Magyarország egy erős ország, de ebben hátrányban van a régiós versenytársakhoz képest. Nincs erős ország erős, saját maga megvédésére képes hadsereg nélkül, ennek megteremtése elkezdődött – jelentette ki.

BELPOLITIKAI STABILITÁS

A miniszterelnök az elmúlt egy év legfontosabb történéseinek azt nevezte, hogy az áprilisi országgyűlési választás garantálta Magyarországnak a következő négy évre is a belpolitikai stabilitást. Szerinte ugyanis Magyarországon stabil kormány nélkül nincs sem stabil gazdaság, sem stabil szellemi élet. Ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy Magyarország az egyetlen európai állam, ahol 1990 óta nem volt előrehozott választás.

A kétharmados eredményt parádésnak minősítette, amellyel – emelte ki – akár alkotmánymódosítást is be tudnak vetni, amellyel éltek és élni is fognak, ha a stabilitás érdekében szükséges.

Nemzetközi kitekintésében Orbán Viktor elmondta, arra számít, hogy a jövő májusi európai parlamenti (EP) választás után az európai intézmények erőteljesebben kötődnek majd a kontinens hagyományos értékeihez és gyökereihez. Ez kedvezőbb közeg lesz Magyarországnak – mondta a kormányfő.

A változás várható irányát úgy fogalmazta meg: egy nemzetibb, jobboldalibb, keresztényibb, polgári kultúrájú európai politikai élet alakulhat ki 2019 májusa után. Orbán Viktor reményét fejezte ki azzal kapcsolatban is, hogy a magára most politikai szereplőként tekintő – és Magyarországgal ezért vitatkozó – Európai Bizottság visszatér a szerződés örének semleges szerepéhez. Szólt a szomszédos országokkal való együttműködésről is, rámutatva: az elmúlt években a szlovákokkal, a horvátokkal, a szlovénekkel és a szerbekkel is sikerült olyan viszonyt kialakítani, amelynek az alapja a bizalom.

Mindenki látja, hogy az együttműködés mindig többet hoz a konyhára, mint az ellenségeskedés – fogalmazott Orbán Viktor, aki hangsúlyozta: a meghatározó momentum a környező országokkal való kapcsolatokban az együttműködés fejlesztése. Mindenki látja, hogy aki a magyarokkal együttműködik, az jól jár, Magyarország pedig készen áll arra, hogy mindenkivel együttműködjön – rögzítette. Szavai szerint az a korszak, amit úgy neveznek, száz év magyar magány, véget ért. Mint mondta, legyünk optimisták, higgyünk abban, hogy nem egyszerűen két-három jó évünk van, hanem egy korszakot zártunk le, és új

A Magyar Diaszpóra Tanács VIII. ülésének küldöttei Orbán Viktor miniszterelnökkel, kormánytagokkal, világi és egyházi meghívottakkal. (A fényképet a Nemzetpolitikai Államtitkárság bocsátotta rendelkezésünkre)

százéves korszak első éveit látjuk. A miniszterelnök kitért az ukrán helyzetre is, és azt mondta: Ukrajna egy olyan ország, amelynek nincs hihető időhorizontja sem a NATO-, sem az EU-csatlakozást illetően.

POTENCIÁLIS GYŐZTESEK

Kijelentette: a mostani ukrán politikai vezetéssel semmilyen megállapodásra nem látnak esélyt. Utalt arra, hogy hamarosan elnökválasztás lesz, és ha addig a helyzet nem rosszabbodik, az már nagy eredmény. Ezután kiderül, hogy a mostani magyarellenes kurzus folytatódik-e vagy egy Magyarországgal együttműködni akaró elnöki adminisztráció jön létre – mondta.

Jelezte: minden potenciális győztesrel kapcsolatban állnak, és már most megpróbálják lefolytatni az ahhoz

szükséges tárgyalásokat, hogy egy kedvező politikai változás után ez a Magyarországnak és Ukrajnának is rossz állapot megváltozzon, s Ukrajna vissza tudjon térni arra az ösvényre, amelyet magyar barátságnak vagy stratégiai szövetségnek lehet nevezni. Szerinte ez az egyetlen út Ukrajnának, ha be akar kerülni a NATO-ba vagy az EU-ba.

”Nekünk jogaink, lehetőségeink vannak, elvárjuk Ukrajnától, hogy velünk szövetséges, baráti viszonyt folytasson, ne sanyargassa, ne szorongassa és ne üldözzön azokat a magyarokat, akik ma Ukrajna állampolgárai. Adja meg, ami nekik jár, és használja ki a lehetőséget, hogy Magyarország készen áll Kárpátalja és az azon túli térségek fejlesztésében részt venni, és hozzájárulni Ukrajna stabilizálásához és felemelkedéséhez” – fejtette ki.

A magyar-amerikai viszonyt úgy jellemezte: a mostani egyesült államokbeli adminisztráció nem érzi úgy, hogy neki kellene megírni a magyar alkotmányt. Az új admi-

nisztrációval nemcsak a katonai és a gazdasági kapcsolatok vannak rendben, hanem a politikaiak is – jelentette ki.

Egy másik országcsoporttal, Törökországgal, Egyiptommal és Izraellel kapcsolatban a miniszterelnök arra hívta fel a figyelmet, hogy a migráció miatt ezek stabilitása elsőrendű magyar érdek. Ha ugyanis ezek instabillá válnának, akkor a Magyarországon keresztül Európa felé irányuló migrációs hullámok nagyságrendekkel növekednének – emelte ki. Izraelről külön is beszélt, örömet fejezve ki, hogy kifejezetten jó időszakban vannak a magyar-izraeli kapcsolatokat.

POLITIKA, ÜZLET

A magyar kormány Ázsiával kapcsolatos politikájáról Orbán Viktor azt mondta: nem ideológiai megfontolások vezetik őket, amikor kiépítik a kapcsolatrendszerüket

például Kínával, Indiával, Vietnammal és Indonéziával. „Politikai előfeltételek nélkül tisztán üzleti kapcsolatokra törekszünk, és el akarunk érni egy minél erősebb exporteredményt” – jelentette ki.

Beszéde végén a diaszpóra magyarságának azt mondta: a nekik meghirdetett programok pénzügyi alapjai a következő években is rendelkezésre állnak. Ezzel kapcsolatban rámutatott az 5 százalékos magyar gazdasági növekedésre, bár megjegyezte, hogy egyes elemzések kisebb-fajta világgazdasági válság bekövetkezését valószínűsítik 2019-2023 között, de – mondta – éppen az elkövetkező napokban tartanak egy olyan megbeszélést, amelyen ennek az esetleg bekövetkező helyzetnek az elhárításához, kezeléséhez szükséges magyar gazdaságpolitikai akciótervet állítanak össze.

(MTI)

Elfeledett arcok a vallások és az egyház történetéből

KARD ÉS KERESZT

DR. SOLTÉSZ ELEMÉR altábornagy protestáns tábori püspök életművének kontúrja

BEVEZETÉS

Soltész Elemér protestáns tábori püspököt okkal sorolhatjuk azon elfeledett egyháztörténeti arcok közé, kiknek tevékenységét méltatlanul kevesen ismerik. Személye elválaszthatatlan a protestáns katonák lelki gondozására hivatott önálló katonalelkészi szervezet megalakításától és működésétől, a magyar királyi honvédség protestáns

tábori püspökségétől. Az évszázados vallási sérelmek orvoslásának, az elő világháború megpróbáltatásai közepette tett ígérek valóra váltásának szándékával, a magyar királyi honvédségben 1923-ban hozták létre a protestáns tábori lelkészség intézményét, amelynek Soltész Elemér huszonöt éven keresztül volt tábori püspökként megteremtője, vezetője és formálója. A közös protestáns katonalelkészi szervezet kialakítására rányomta bélyegét a világháborút lezáró békediktátum, valamint azok a kompromisszumok, amelyeknek eredményeként megalakulhatott a polgári élettől eltérő szervezeti forma: a közös (református, evangélikus, unitárius) protestáns tábori lelkészség intézménye.

INDULÁS és DIÁKÉVEK

Soltész Elemér a Tiszántúl szülöttje és neveltje, a Szatmár megyei kedves, akáclombos faluban, Ombodon látta meg a napvilágot 1874. április 18-án. Öt generációra visszamenőleg ősei nemesi származású református lelkészek. Szülei: Soltész János református lelkész, és Széles Ida, a szintén református lelkész Széles Endrének a leánya. A szülőfalu gyermekkori évei után a debreceni diákevek következtek. Az öreg református kollégium hűvös boltívei alatt tizenkét esztendeig járt-kelt ruganyos léptekkel, mindig elől járva, mert mindig első diák volt.

Széniori tisztet viselt és kollégiumi segédtanársággal is megbízott. A diákevekről minden szónál ékebben hadd valljanak az Ő visszaemlékező szavai:

„Hatvan esztendeje már, hogy édes jó apám egy szép szeptember eleji napon bevitt a debreceni kollégiumba és beíratott a gimnázium első osztályába. A fölvételi vizsgától eltekintett az igazgató úr, tekintettel az elemi iskola ötödik osztályának sikeres elvégzését igazoló bizonyítványomra, vagy még inkább arra, hogy édes jó apámat – egykori tanítványát – jól ismerte, és leginkább talán arra, hogy két évvel előbb tett előtte érettségi vizsgát kitüntetéssel a kora ifjúságában elhunyt Árpád bátyám. Aztán az előírt tankönyvek jegyzékével elmentünk a könyvesboltba, ahol az összeszedett könyvek közül édes jó apám kivette és visszaadta a Szent Dávid király és próféta százötven zsoltárával és más szép énekekkel gazdag kötetet, mondván, hogy erre az én fiamnak nincs szüksége, mert könyv nélkül is tudja az egész könyvet. Valószínű, hogy a lelkészi pályára sokkal inkább az otthon zsoltáros légköre nevelt rá, mint a gimnáziumi vallástanítás, melynek rendszere egyáltalán nem volt ideális.”

Nemcsak a szellemiekben, de a testnevelés különböző nemeiben is kimagasló eredményt ért el a debreceni diákevek alatt. Kiváló vívó, magasugró és szertornász volt, az utóbbiakban verhetetlennek bizonyult. Debrecenből Párizsba vezetett az útja. A magyar diákok azidőtájt szinte kivétel nélkül a német egyetemekre iratkoztak be, Őt azonban eleven egyénisége és kiváló francia nyelvtudása Párizsba vonzotta. Mély benyomásokat szerzett itt, és a francia szellemiség csillogása meglátszott beszédeiben és írásaiban. 1892 őszén barátai és ismerősei nagy csodálkozására a debreceni református Almamáterben mint teológushallgató folytatta tanulmányait. Így vall erről:

„Gimnazista koromban kötelelességszerűen és készségesen végeztem az ösztöndíjas diákokra kötelező templomi szolgálatokat, és a két utolsó évben legációba is mentem. Osztálytársaim és barátaim azonban soha nem gondolták, hogy a papi pályára lépek. Talán a külsőm vezette őket félre. Magam is inkább a mérnöki pályára éreztem hajlandóságot. De gyermekkoromtól fogva tudomással bírtam édes jó apámnak arról az óhajlásáról, hogy családjában egymás után immár az ötödik nemzedék is adjon lelkészt az egyháznak. Minthogy pedig bátyám a tanári pályát választotta s különben is már hatodik osztályos koromban egyetlen fiú voltam, bennem volt min-

den reménysége. Így minden különösebb hajlam nélkül, úgyszólván a családi tradíció hatása alatt, de éppenséggel nem kedvetlenül határoztam jövőm felől. Boldoggá tett az a tudat, hogy ezzel édes jó apám semmiképpen rám nem erőszakolt óhajának tehetek eleget.”

Hittudományi tanulmányai negyedik évfolyamát követően kápláni vizsgát tett s a gimnázium alsóbb osztályaiban tanított vallást, földrajzot és szépírást. Mint a püspök mellé bejegyzett segédlelkész végezte a lelkészi szolgálatot. A következő tanév, a teológia ötödik éve, diákpályája utolsó éve volt melynek végeztével letette az úgynevezett papi vizsgát.

Nagybányán huszonhárom éven keresztül lelkészkedett. Itt bontotta ki szárnyait felvirágoztatva a gyülekezetet, megszilárdítva e magyar végvárbeli őrhelyén idegen nemzetiségek mellett s biztosította annak vezető szerepét. Volt érkezése arra is, hogy figyelemmel kísérje a nagybányai művészttelep megmozdulásait. Hosszú ideig, mint tanácsbíró és főjegyző vett részt az egyházmegye életében. A tiszántúli egyházkerületben is jegyzői majd tanácsbírói közben a Királyhágómellékiben főjegyzői tiszteletet viselt. Jutott számára osztályrész az idegen megszállás mártírsorsából is. Debrecenben, első éves teológus korában elhunyt elsőszülött fia koporsójánál a kegyetlen trianoni sorompó miatt nem állhatott ott.

Soltész Elemért tanulmányai és lelkészi tevékenysége Erdély és Debrecen térségéhez kötötték. Itt szerezte

meg azokat az emberi és lelkészi értékeit, amelyek végigkísérték életét. Innen hozta azt a hitbeli és érzelmi töltést, amely csalatkozhatatlan iránytűként szolgált számára a magyar történelem nagy viharaiban. Tábori püspökként megélt huszonöt éves szolgálata az utókor számára talán egyenes ívű pályának is tűnhet pedig a magyar királyi honvédség két világháború közötti története és a háború utáni időszak is bővelkedett politikai és katonaszervezeti fordulatokban, gyötrelmesen nehéz döntéseket igénylő pillanatokban. Ezeket az éveket, évtizedeket korántsem a kiegyensúlyozottság jellemezte. Munkásságának története elkezdődött a trianoni békediktátumot követő hadseregfejlesztést korlátozó nemzetközi szerződések kényszerű betartásával ideget és embert őrlő időszakával, amely néhány viszonylagosan konszolidáltabb év után átcsapott a második világháború országot és hadsereget erején felül igénybevevő megpróbáltatásába. A nagy változásokat még nagyobb fordulatok követték és mindezen változások közepette Soltész Elemér 1923-tól 1948-ig mindenki által elfogadottan szervezte és irányította a protestáns tábori lelkészség tevékenységét.

A TÁBORI PÜSPÖK

Az első világháború alatt a református és evangélikus egyháznak tett ígérvények alapján hosszú és bonyolult előkészületeket követően a katonai vezetés a

A kép 1929. december 15-én készült a Debreceni Református Hittudományi Egyetem díszdoktor-avató ünnepén. Balról jobbra: Antal Géza ref. püspök, Ravasz László ref. püspök, Soltész Elemér prot. tábori püspök, Stráner Vilmos ev. teol. professzor, Baltazár Dezső ref. püspök

közös protestáns tábori püspökség felállítása mellett döntött mely tervet az érintett egyházak vezetői többévi előkészítés után fogadtak el. Ezt követően 1923. február elsején alakulhatott meg a magyar királyi honvédség Protestáns Tábori Püspöksége, amelynek szervezete a trianoni békefeltételek miatti úgynevezett „rejtés” időszakában a vallás és közoktatási minisztérium keretében működött. A püspökség szervezetéről készült okmány kimondta, hogy „a tábori püspökség közös intézmény éppen ezért a tábori püspök rendkívül kényes és nehéz feladatot tölt be. A mindenkor tábori püspök végeredményben három, egymástól független, de egymásra utalt magas hatóság végrehajtó közege. Képviselője egyrészt a két protestáns egyház érdekeinek a honvédelmi hatóság előtt, másrészt a honvédség jogos érdekeit képviseli a két történelmi protestáns egyház főhatósága előtt.”

A magyar vallásfelekezeti megoszlásnak megfelelő protestáns tábori lelkeszet vezetésére a három jelölt közül (Göde Lajos szekszárdi lelkész, Nagy Ferenc alsódabasi lelkész-esperes, és Soltész Elemér nagybányai lelkész) a kormányzó vitéz Horthy Miklós a régi református családból származó Soltész Elemér nagybányai református lelkészt a királyhágó melléki egyházkerület főjegyzőjét választotta, akit 1923. február 9-én a 6242/1923. Eln. sz.

alatti okmányban nevezett ki protestáns tábori püspökké tábornoki rangban.

Ünnepélyes beiktatására csak 1924. december 17-én került sor. A kálvinista szemle így tudósít az eseményről „Ünnepélyes komolysággal és előkelő protestáns egyházi közönség jelenlétében ment végbe Soltész Elemérnek az első protestáns tábori püspöknek beiktatása a református egyetemes konvent Abonyi utcai székházában Budapesten december 17-én. A nagyszabású és ritka ünnepélyen maga a kormányzó is megjelent, s ott voltak a magyarországi protestáns egyházak vezérfitái is, püspökök és világiak egyaránt. Az ünnepély a harminchetedik dicséret elénekklésével kezdődött. Utána dr. Ravasz László püspök imádkozott. Ezután következett Soltész Elemér közös protestáns tábori püspök eskütétele a kormányzó színe előtt majd dr. Ravasz László tartotta meg beiktató beszédét. A beszéd után a jelenlévő protestáns püspökök megáldották a tábori püspököt erre a hetvenegyedik dicséret hatodik versének elénekklése után Soltész Elemér tartotta meg prédikációját az 1Jn.3,16 alapján s utána imádkozott. A 179. dicséret 10. versének éneklése után a himnusz elénekklésével záródott a gyönyörű és komoly ünnepély. Örömmel tekint az egész ország protestánsága az első tábori püspök felé s kívánja Isten gazdag áldását arra

a nehéz és felelősségteljes küldetésre, amelyre vállalkozott.”

Soltész Elemér munkáját és életpályáját nem kísérték látványos események és hangos kampányok. Következetesen kitartott lelkeszi hitvallása, a Biblia tanításai és a katonaügyelekezetek fontossága mellett. Személyével a történetírás mostohán bánt, mivel sem botrányok sem a politikai váltások hullámai nem „dobták fel a nevét”. Bizony gyarló az emberi emlékezet, és aki-ről tevékenysége

1916-ban az olasz hadszíntéren, Doberdón, a Segeli táborban tartott protestáns istentisztelet

időszakában viszonylag keveset írnak, aki nem problémás személy vagy nem a történelem negatív figurája ki-nek tetteit utólag sem lehet bírálni azt a történetírás és az utókor is hajlamos elfeledni. Amíg Ő volt a protestáns tábori püspök kiegyenlítően és nyugodtan folyt az élet és sikerült a politika zavaraitól megkímélni a református és evangélikus lelkészeket. Még a nyilas hatalomátvétel és az azt követő átalakítások között is sikerült megőriznie a protestáns katonai lelki gondozás szervezeti kereteit.

Soltész Elemér idejében még nem volt a mai értelemben vett ökumené, ő azonban különös érzékkel tudta megteremteni az első ökumenikusan működő protestáns katonalelkészi szervezetet és érvényre juttatta a kölcsönös toleranciát a református és evangélikus lelkészek között. Nagy gondot fordított az eltérő szertartási szokások figyelembevételére a viszonyosság elvének érvényesítésére, valamint a felekezeti sérelmek elkerülésére. Tevékenységének egyik központi célja a protestáns katonai egyházközségek megalakítása volt, melynek értelmében a tábori lelkészi szervezet egyházi joghatósága a tisztek, az altisztek és a honvédek mellett kiterjedt azok családtagjaira is. Sok harcot kellett vívnia egyházi vonalon is nem csak az evangélikus, de saját református egyháza berkein belül is. Tudniillik a protestáns katonai egyházközségek létrehozása nem talált egyértelmű helyeslésre, és a polgári evangélikus és református egyházkerületek mellett kiváltotta a katolikus egyház tiltakozását is. A támadások lecsendesítésével a katolikus tábori lelkész-séggel ápolt korrekt viszony fenntartásával elérte, hogy a protestáns tábori püspökség a honvédség elismert egyházi szervezete legyen.

Kiváló mestere volt a szónak és a tollnak is, amelyet nagyon sok írása és tanulmánya igazol. Lelkipásztor volt a szó valóságos értelmében. Mint lelkész altábornagy kivételesen magas katonai rangját becsülte, de egyénisége, tartása és magatartása inkább a pásztort, mint sem a katonát tükrözte. Egyenruha helyett szívesen viselt sötét vagy fekete kabátot. A háborút fájdalommal vette tudomásul és annak szörnyű megpróbáltatásai mellett

el kellett szenvednie fia halálának iszonyú terhét is, aki katonaként esett el a magyarországi harcokban. Életének egyik legszebb elismerését jelentette, amikor a Debreceni Egyetem Református Hittudományi Karán díszdoktorrá avatták. 1948 őszétől pedig a Pápai Református Teológiai Akadémia tiszteletbeli tanára lett. Széleskörű alkotó és a protestáns katonalelkészség intézményét létrehozó, irányító és formáló tevékenysége ellenére munkásságáról keveset lehetett hallani és olvasni.

Soltész Elemér protestáns tábori püspököt altábornagyi rendfokozatban 25 évnyi szolgálatot követően 74 évesen, 1948. november 1-én nyugdíjazták. Akik ismerték, így jellemezték: lekipásztor volt ő a szó valóságos értelmében. A háborút fájdalommal vette tudomásul, a katonához küldött üzeneteiben nem az ellenség vak gyűlöletére, hanem a család és az egyház szeretetére, az evangéliumi bölcsességre és becsületre buzdított. A tábori lelkészek tevékenységének lényegét a hívők és nem hívők a protestánsok és nem protestánsok között a szenvedés mérséklésében a lelki és szociális segítségben látta és mindent megtett a munkaszolgálatosok nyomorának enyhítéséért az üldözöttek és a fiatal levonták megmentéséért. Nyugdíjas éveit visszafogottan, szerető családjával és szűk baráti körének tagjaival töltötte. 1957. augusztus 7-én hunyt el, Debrecenbe helyezték örök nyugalomra.

Dr. Pőcze István

Portovecio, 1917 novemberében. Vasárnapi református istentisztelet, tartja Vass Antal ref. tábori lelkész

Dr. Sebestyén Gábor főfelügyelő, Molnár V. Pál lelkész, Johan Dalman püspök, Dr. Fabiny Tamás püspök, Dr. Pócze István lelkész, Pócze Barnabás egyházzenesz

PÜSPÖKI VIZITÁCIÓ STOCKHOLMBAN

November 30-án hivatalos látogatásra érkezett Stockholmba Dr. Fabiny Tamás a Magyarországi Evangélikus Egyház püspök-elnöke. A látogatás kiemelt programja volt a magyar mártírok emlékére tartott istentiszteleten való szolgálat a hétszáz éves Strängnäsi Dómban, mely korunk számos keresztény mártírjának állít emléket. Köztük található Sass Kálmán lelkész neve is, akit a román hatóságok az 56-os eseményekben való közreműködés koholt vádjá miatt ítélték halálra és végezték ki 1958. december 2-án.

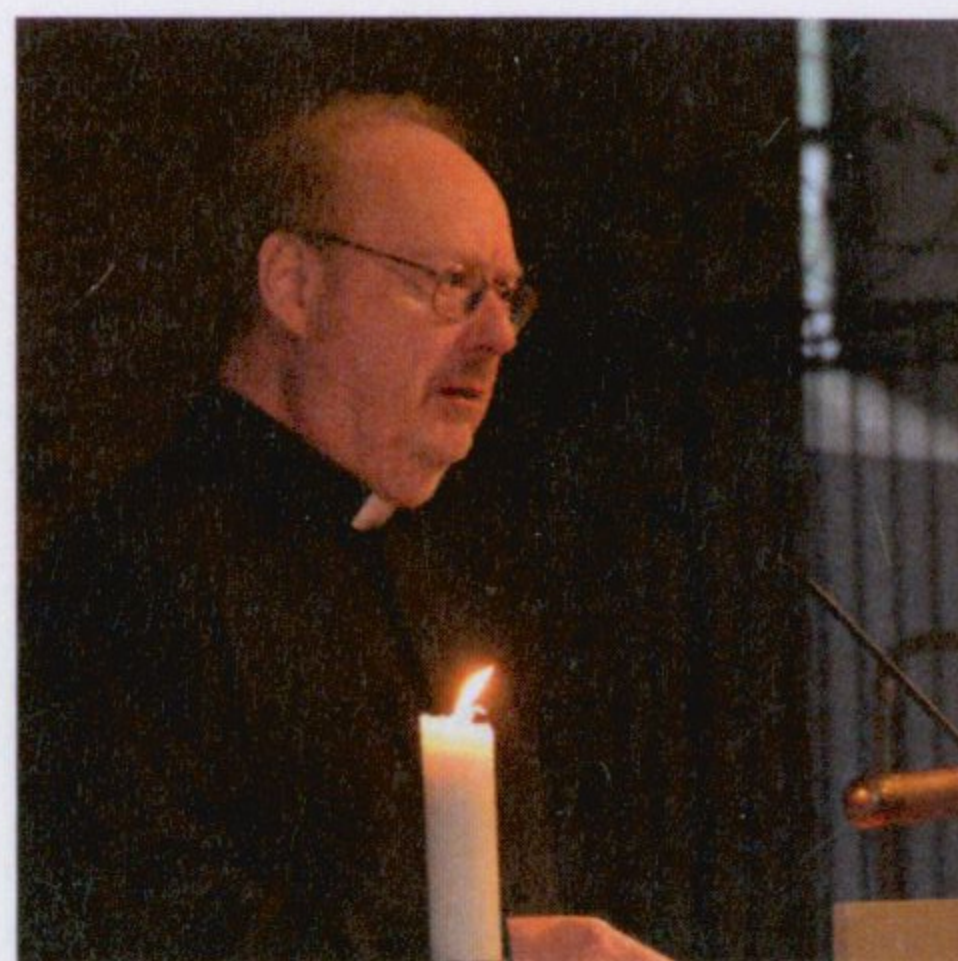
Az immár tizedik alkalommal megtartott ünnepi istentiszteleten mondott prédikációjában a püspök történelmi kitekintést tett a kereszténységükért vértanúságot szenvedettek életére. Beszédében rámutatott, hogy hosszú a vértanúk sora, kiknek neve jelzi, miként van jelen a „mártírok ökumenéje” az egyház kétezer éves történelmében. Mint mondta: „bár vér fröccsent a pásztorsubára, a mártírok vére azonban az egyház magvetésévé lett”.

Az alkalmon részt vett Dr. Müller Adrien nagykövet asszony, aki felszólalásában rámutatott az esemény fontosságára és a Svédországban működő magyar egyházi közösség szolgálatának identitás őrző szerepére. A nagyszámú gyülekezetet köszöntötte Johan Dalman strängnäsi püspök is, aki nem csak kiváló kapcsolatot ápol a magyar közösséggel, hanem évről-évre helyet ad e rendezvénynek.

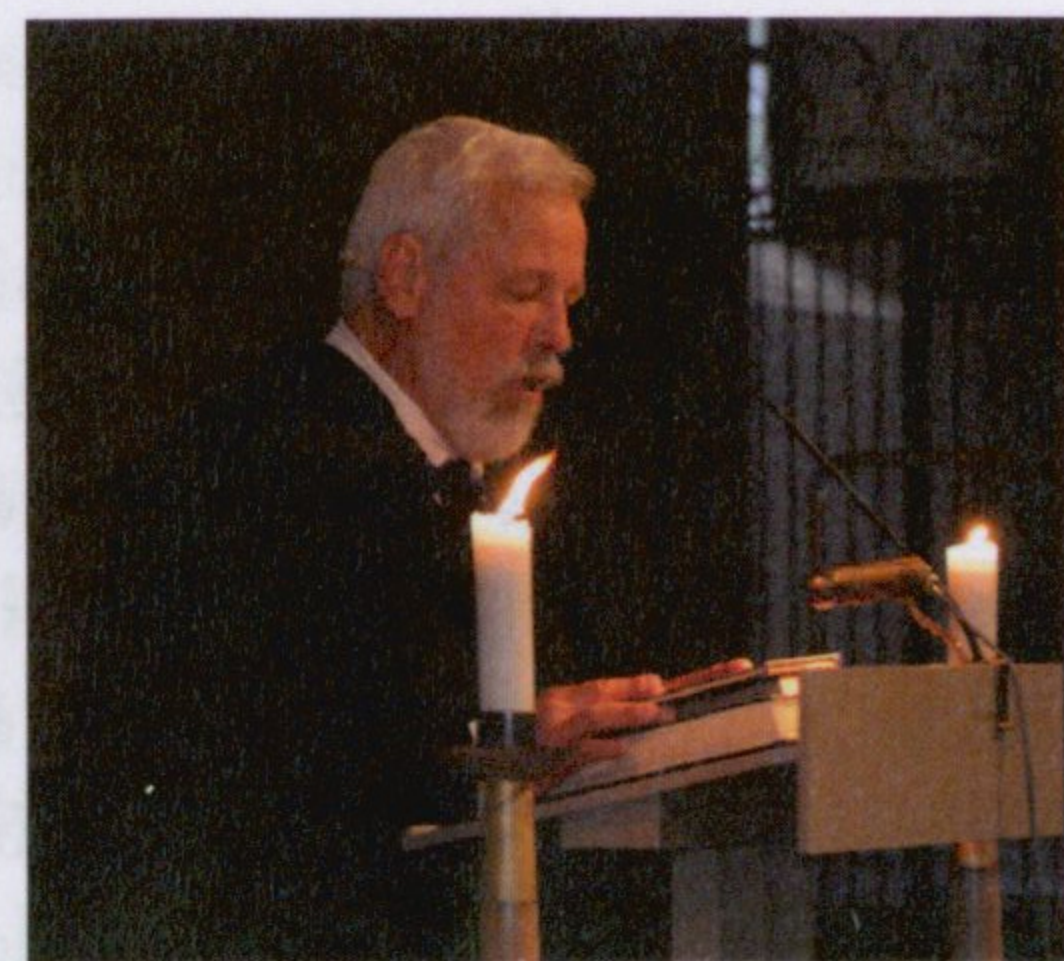

Fogadás a strängnäsi püspökségen

Kent

Stefan Dässman svéd lelkész

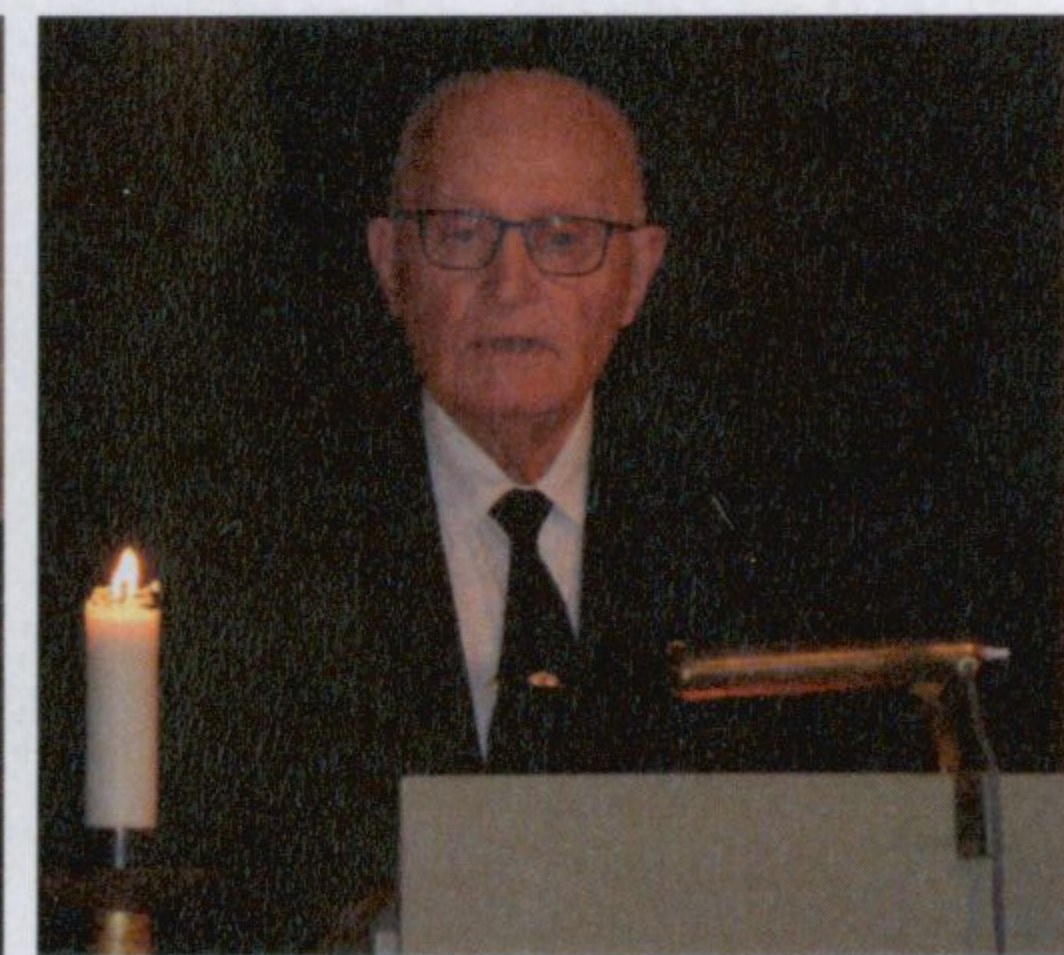
Molnár Veress Pál lelkész

Főnyad Péter, Feldtő Sndor, Szöcs Lszló, Gaal András Szt. György-lovagok, Dr. Békássy Albert johannita lg, Dr. Sebestyén Gábor Szt. György nagyprior

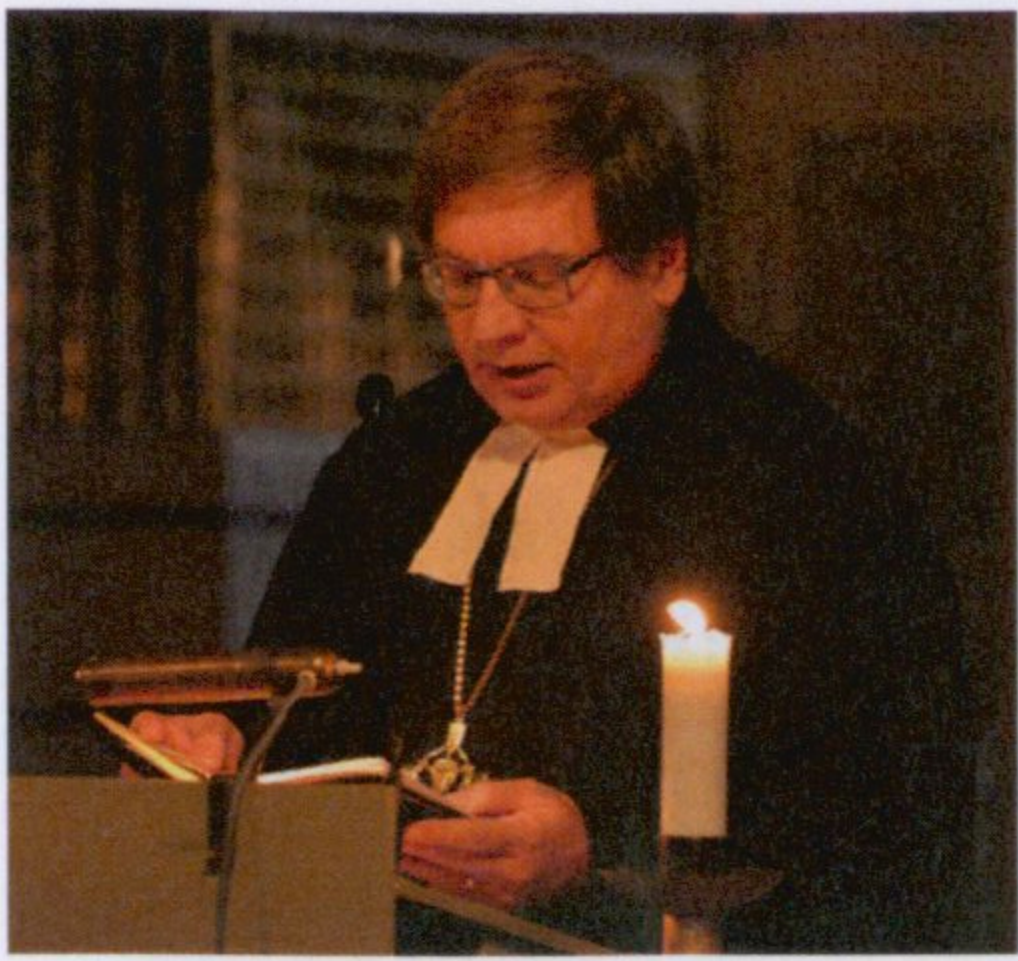
Kent Carlsson hegedűművész

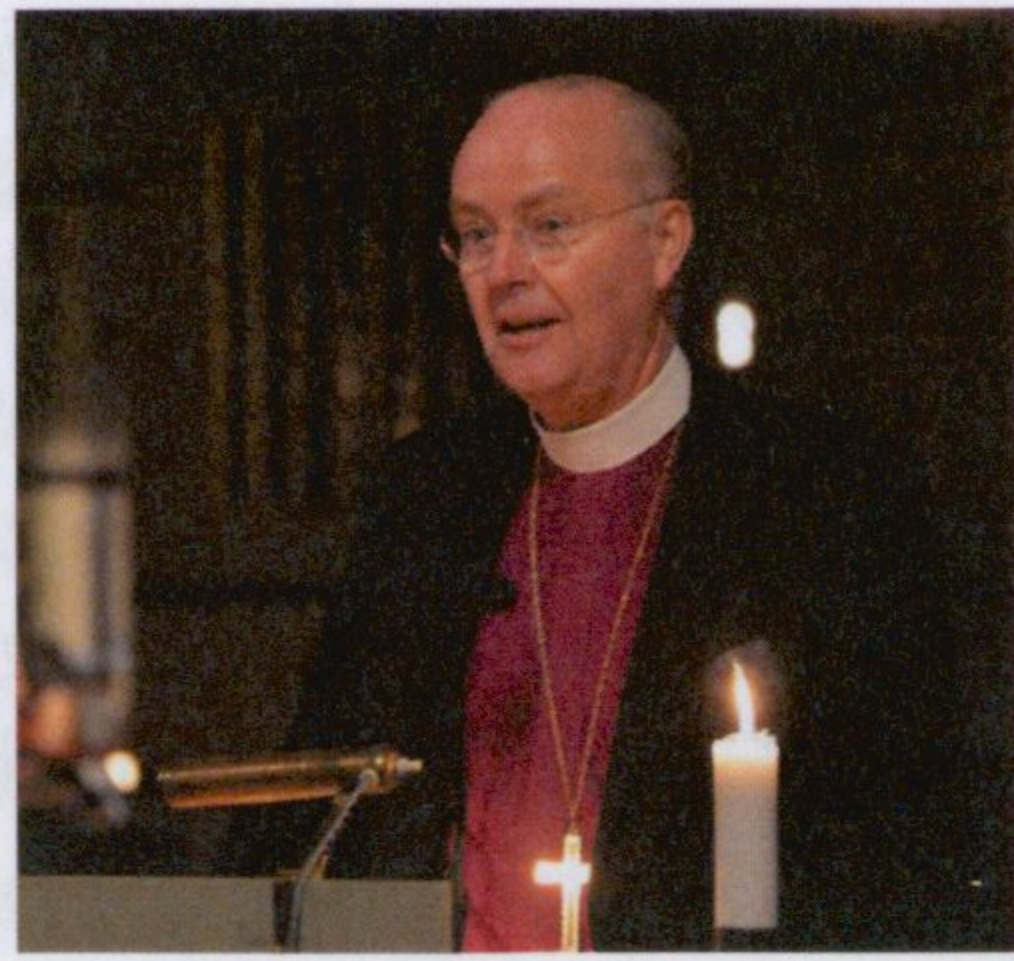
Eichhardt Sándor

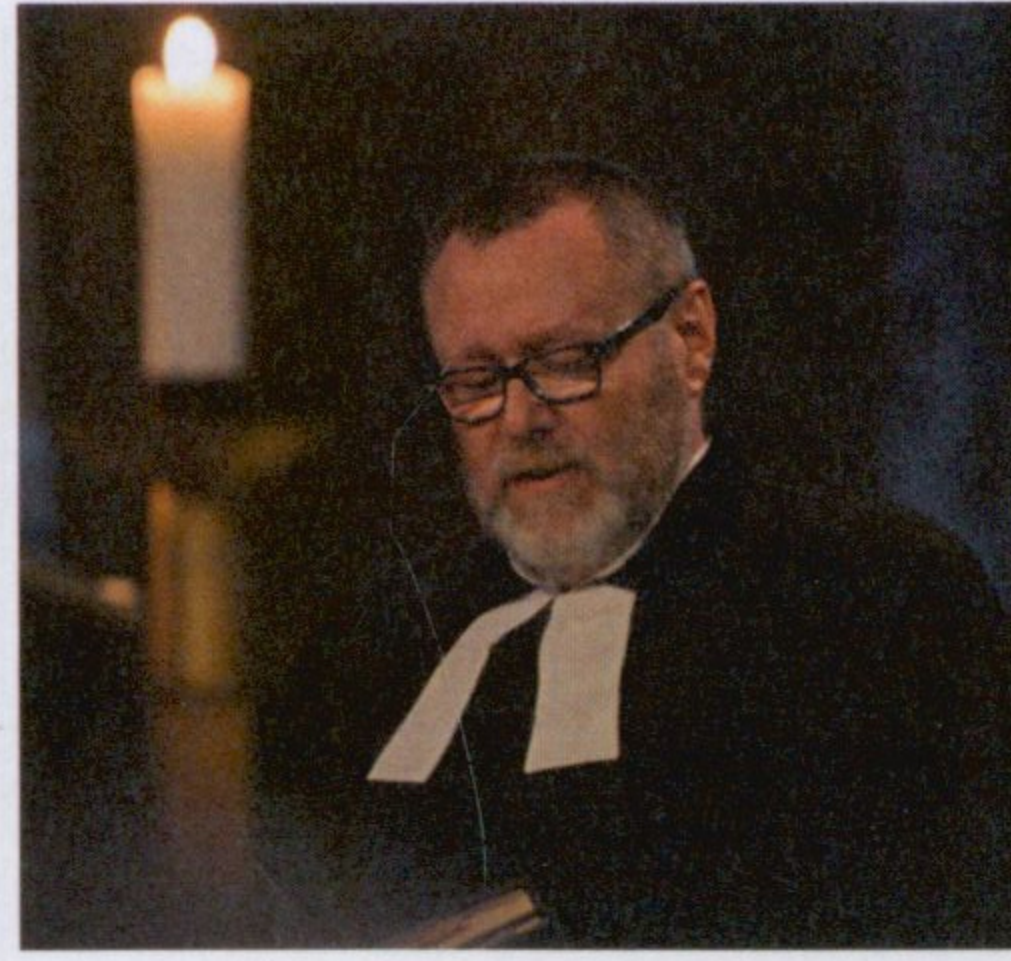
Ünnepi fogadás a nagykövetségi rezidencián

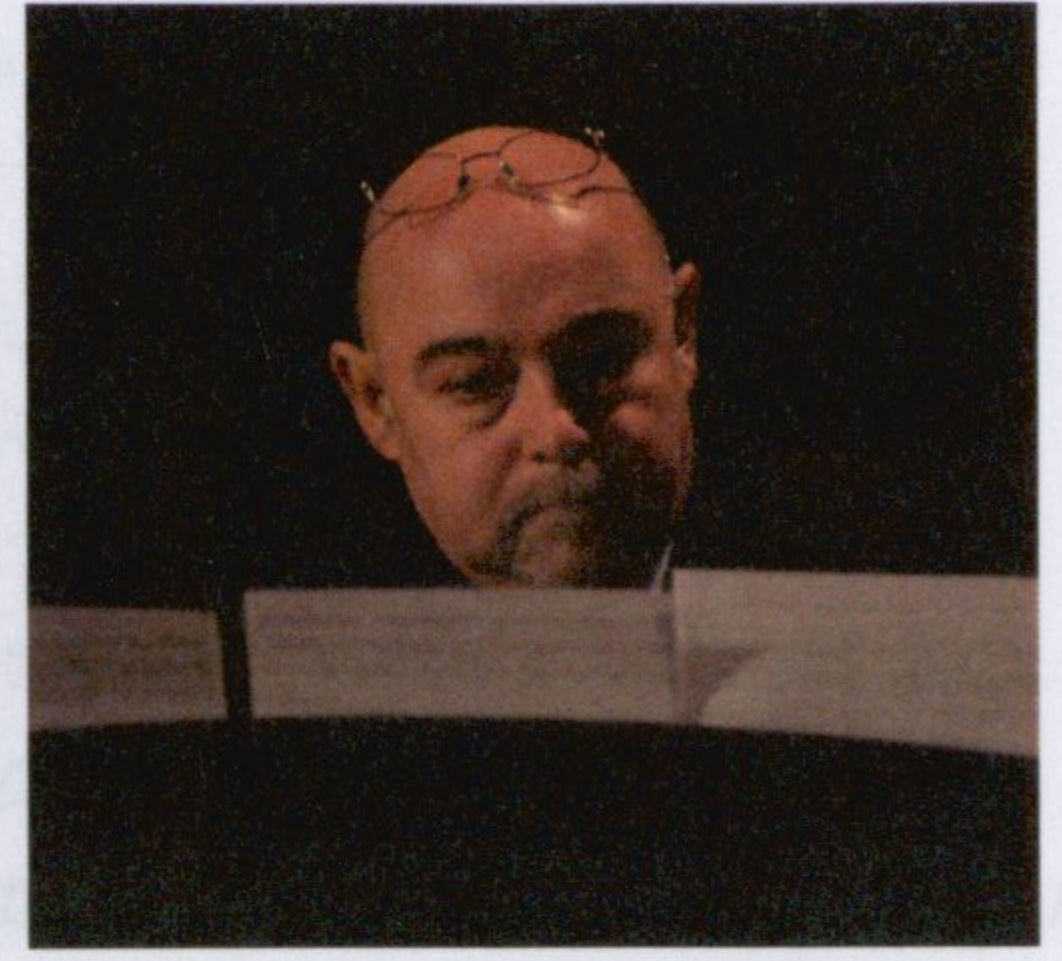
Dr. Fabiny Tamás püspök

Dr. Johan Dalman püspök

Dr. Pöcze István lelkész

Both Barna egyházzénész

Dr. Müller Adrien nagykövet

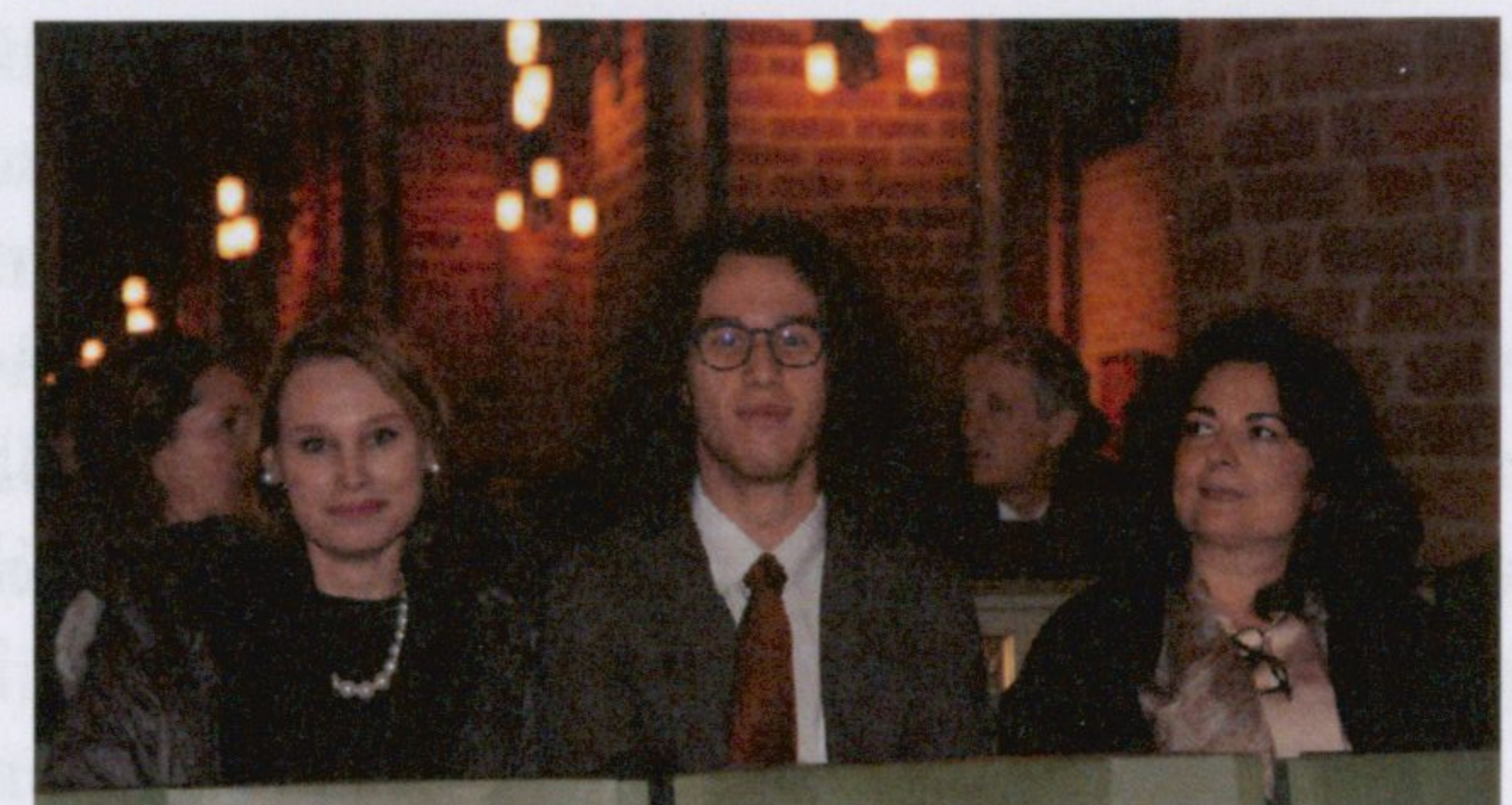
Dr. Herczeghné Juhász Edit

Dr. Sebestyén Gábor és Dr. Békássy Albert koszorúznak

Kiss Mónika, Papp Vera, Cselényi Zsolt kamaraénekesek

Bodó Emese énekes, Pöcze Barnabás egyházzénész, Politidou Mária előadó

Dr. Fabiny Tamás püspök-elnök látogatását a svédországi magyar egyházi közösség nagyra értékelte és gyümölcsözőnek tartotta. Az eseménynek különösen is szép zárása volt az Advent első vasárnapjának előestéjén, a stockholmi nagyköveti rezidencián adott ünnepi fogadás. A kölcsönös tájékoztatás, majd a kötetlen beszélgetés egyben a jövő kontúrait is mutatta, melyben fontos szerepe van a svédországi magyar egyházi szolgálatnak.

írta.: Dr. Pöcze István

A strängnási rendezvény lebonyolításában való közreműködésért az előadókön kívül köszönetet mondunk a következőknek: Sladius Erika, Sebestyén Mária, Benkő Ilona, Magyar Mária, Madarassy Enikő, Mokos Ádám, Sebestyén Indira, ifj. Sebestyén Gábor, Mokos Magdolna.

Jókai Mór

MELYIKET A KILENC KÖZÜL?

Élt egyszer egy szegény csizmadia itt ebben a nagy Pestvárosban, aki semmiképpen sem tudott a mesterségéből meggazdagodni.

Nem azért, mintha az emberek összebeszéltek volna, hogy ezentúl ne viseljenek csizmát, nem is azért, mintha a magisztrátus megparancsolta volna, hogy ezentúl a csizmákat fele áron kell adni, munkát is jót csinált a jámbor, maguk a vevők panaszkodtak, hogy nem bírják elszagztatni, amit ő egyszer megvarr: volt is dolgoztatója elég, fizettek is becsülettel, egy sem szökött meg kifizetetlen árjegyzékkel, és János gazda mégis – mégis – nem tudott zöldágra jutni, ahogy németül mondják, sőt nemnéha közel volt hozzá, hogy akármiféle száraz ágat jónak találjon arra, hogy onnan nézegessen le. – Hanem persze ez csak szóbeszéd volt nála; János gazda igaz keresztyén ember volt, s keresztyén ember nem akasztja fel magát, akármilyen szorongatott állapotban legyen is.

Azért nem tudott tudniillik semmi gazdagságra jutni János mester, mert másfelől az Isten olyan különösen megáldotta, hogy minden esztendőben rendszerint született neki egy gyermeke, hol egy fiú, hogy egy leány, és az olyan egészséges volt, mint a makk.

– Ó, én uram Istenem! – sóhajtozék gyakran János mester minden újabb számnál, amint lőn hat, lőn hét, lőn nyolc; mikor lesz már e hosszú sor után punktum? Egyszer azután eljőve a kilencedik; az aszszony meghalt, és azután ott volt a punktum.

János mester egyedül maradt a kilenc gyermekkel a világon.

– Hej, sok van azzal mondva.

Kettő, három már iskolába járt, egyet, kettőt járnunk kellett tanítani, másikat ölben hordozni, kit etetni, kinek pépet főzni; emezt öltöztetni, amazt megmosdatni és valamennyire keresni! Bizony édes atyámfiak, ez nem csekély hivatal: próbálja csak meg valaki.

Mikor cipőt kellett szabni, egyszerre kilenc cipő! mikor kenyeret kellett szelni, egyszerre kilenc karéj! mikor ágyat kellett vetni, egyszerre az ajtótól az ablakig az egész szoba ágy, tömve, dugva apróbb, nagyobb, szöszke, barna, emberforma fejekkel!

– Ó, én uram és Istenem, de megáldottál engemet; – sóhajtozék magában elégszer a jámbor kézműves,

mikor éjfélén is túl ott ütötte a mustával a talpat a tőkénél, hogy ennyi lélek testét táplálhassa, s hurítgatta hol egyiket, hol másikat, a ki álmában rosszul viselte magát. Kilenc biz ez, egész kerek kilences szám. No de hála érte az úristennek, még nincsen ok a panaszra; mind a kilenc egészséges, jó erkölcsű, szép is, jó is, épkézlábbal és gyomorral megáldva; s inkább kilenc darab kenyér, mint egy orvosságos üveg, inkább kilenc ágy egymás mellett, mint egy koporsó között; az úr Isten őrizzen meg tőle minden érzékeny apát, anyát, még akinek nyolc marad is, ha egyet elvesznek belőle.

Nem is volt János mester gyermekeinek semmiféle szándékuk a meghalásra; az már el volt végezve, hogy ők mind a kilencen keresztül dolgozzák magukat az életen, s nem engedik át helyüket senkinek; nem ártott azoknak sem az eső, sem a hó, sem a száraz kenyér.

Egy karácsonyestén János mester későn tért haza a nagy szaladgálásból, mindenféle kész munkákat vitt haza, kevés pénzecskét szedett be; ami ismét a mesterségéhez, meg a napi szükségek fedezésére kellett. Hazafelé futtában minden utcaszegleten látott aranyos, ezüstös báránnyakkal, cukorbabákkal rakott asztalokat, amiket jámbor kofák árulgatnak olyan gyermekek számára, akik magukat jól viselik; meg is kérdik előbb, hogy a rossz gyermekeknek ne adjanak el belőle; János mester egy-egy helyen meg is állt: talán venni kellene belőle? micsoda? mind a kilencnek? Az sok volna. Egynek vegyen? Hogy a többi azután irigykedjék rá. Nem; majd ad ő nekik más karácsonyi ajándékot, szépet is, jót is, ami el sem törlik, el sem kopik, s aminek valamennyi örülhet, mégsem veheti el a másiktól.

– No gyerekek: egy, kettő, három, négy; mind itt vagytok, – szólta, haza érkezve kilencfejű családja körébe. – Tudjátok-e azt, hogy ma van karácsonyestéje? Ünnepe ám ez. Nagyon öröndetes ünnep. Ma este nem dolgozunk semmit, hanem örülünk valamennyien.

A gyerekek úgy örültek annak, hogy ma örülni kell, majd felvették a házat.

– Megálljatok csak, hát még ha megtanítalak benneteket arra a nagyon szép énekre, amit én tudok. Nagyon szép éneket tudok ám; erre a napra tartogatam, karácsonyi ajándéknak!

Az apróságok nagy zsivajjal kapaszkodtak apjuk ölébe, nyakába; majd lehúzták azért a szép énekért.

– No! mit mondtam! Ha jól viselitek magatokat. Aztán szépen sorba kell állni. Így ni, amelyik nagyobb, előbbre, amelyik kisebb, hátrább.

Úgy szépen sorba állította őket, mint az orgonasípok. A két legkisebb az apa térdére és karjára jutott.

– Már most csendesség! Majd én előbb elénekelem: ti pedig majd aztán utánam.

Azzal komoly áhítatos képpel, levéve zöld sipkáját fejről, elkezdé János mester azt a szép hangzatos éneket, ami így kezdődik:

„Krisztus urunknak áldott születésén...”

A nagyobb fiúk és leánykák az első hallásra megtanulták a dallamot, több baj volt a kisebbekkel, azok mindig félrevitték a dalt, s ki-kimentek a taktusból, végre mindnyájan tudták azt, s az volt aztán a nagy öröm, mikor mind a kilenc egyszerre vékonyan és vékonyabban zengedezé azt a szép dalt, amit maguk az angyalok énekeltek azon az emlékezetes éjszakán, s talán még most is énekelnek, amidőn ilyen szép kilenc ártatlan lélek őszinte örömeinek harmóniás hangja kéri onnan felülről a visszhangot tőlük?

Bizonyára a gyermekek énekének örülnek ott fenn a mennyben. Hanem annál kevésbé örülnek odafenn az első emeleten. Ott egy gazdag nőtelen úr lakik, egymaga kilenc szobában: egyikben ül, a másikon alszik, a harmadikban pipázik, a negyedikben ebédel; ki tudná, mire használja a többit?

Ennek sem felesége, sem gyermeke, hanem van annyi pénze, hogy maga sem tudja, mennyi?

Ez a gazdag úr éppen nyolcadik szobájában ült ez este, és azon gondolkozott, hogy miért nincs az ételnek íze? miért nincs a hirlapokban semmi érdekes? miért nincs e nagy szobákban elég levegő? miért nincs a ruganyos ágyban csendes álom? amidőn János mester földszinti szobájából elkezdett elébb lassan, aztán mindig erősebben hangzani föl hozzá ama vidámságra ösztönző ének.

Eleinte nem akart rá ügyelni, hogy majd vége szakad, hanem a mikor már tizedszer is újra kezdték, nem állhatta tovább a dolgot. Összemorzsolta kialudt szivarát, s lement maga hálókabátban a csizmadia szállására.

Éppen végezték azok a verset, amint benyitott hozzájuk, s János mester egész tisztelettel kelt fel a nagy úr előtt háromlábú székéről.

– Kend János mester a csizmadia, ugye? – kérde tőle a gazdag úr.

– Igenis szolgálatjára, nagyságos uram, parancsol egy pár fénymázás topánkát?

– Nem azért jöttem. De sok gyermeke van kendnek.

– Van biz, nagyságos uram, kicsiny is, nagy is. Sok száj, mikor evésre kerül a dolog.

– Még több száj, mikor énekelnek. Hallja kend János mester, én kendet szerencsés emberré akarom tenni. Adjon nekem egyet ide a gyermekei közül, én azt fiammá fogadom, felneveltetem, eljár velem utazni külföldre, lesz belőle úr, a többieket is segítheti.

János mester szörnyű szemeket meresztett erre a mondásra; nagy szó volt az! egy gyermeket úrrá tenni. Kinek ne ütne ez szeget a fejébe?

– Hogyne adná? Persze, hogy odaadja! hiszen az nagy szerencse.

– No válasszon kend közülök hamar egyet; aztán menjünk. – János mester hozzáfogott a választáshoz:

– Ez a Sándorka. No ezt nem adom. Ez jól tanul; ebből papnak kell lenni; a második: ez leány, leány nem kell a nagyságos úrnak; a Ferencke: ez már segít nekem a mesterségben, enélkül nem lehetek el; a Jánoska: lám, lám, ez meg a nevemre van keresztelve, nem adhatom oda; a kis Józsi: ez meg egészen az anyja formája, mintha csak őtet látnám, ez ne lenne többet a háznál? No most megint leány következik, ez semmi; azután itt van a Palika. Ez volt az anyjának legkedvesebbje; ó, szegény asszony, megfordulna a koporsójában, ha ezt idegennek adnám; no ez a kettő meg még nagyon kicsiny, mit csinálna velök a nagyságos úr?

Úgy járt, hogy már a végére ért, még sem tudott választani. Azután alulról kezdte felfelé; de csak az lett akkor is a vége, hogy ő bizony nem tudja melyiket adja oda, mert ő valamennyit szereti.

– No porontyok! válasszatok magatok; melyitek akar elmenni, nagy úr lenni, kocsiban járni? szóljatok no; álljon elő, aki akar.

A szegény csizmadia majd elfakadt már sírva, ahogy ezt mondta; a gyerekek azonban e biztatás alatt apródonként mind a háta mögé huzódtak; ki kezét, ki lábát, ki bőrkötényét fogta meg apjának, úgy kapaszkodott bele, s bujt a nagy úr elől.

Utoljára János mester nem állhatta tovább, odaborult közéjük, átnyalábolta valamennyit, s elkezdett a fejükre sírni, azok pedig vele együtt.

– Nem lehet, nagyságos uram, nem lehet. Kérjen tőlem akármit a világon, de gyerekemet egyiket sem adhatom senkinek, ha már az úr Isten nekem adta őket.

A gazdag úr azt mondta rá, hogy ő lássa, hanem hát legalább annyit tegyen meg a kedvéért, hogy ne énekeljen többet gyermekeivel ide alant, s fogadjon el tőle ezer pengőt ezért az áldozatért.

János mester soha még csak kimondva sem hallotta ezt a szót „ezer pengő”, és most a markába nyomva érzé.

A nagyságos úr megint felment a szobájába unatkozni, János mester pedig nagyot bámult azon az ismeretlen alakú ezer forintos banknótán, s azután elcsukta azt félelmesen ládájába, a kulcsot zsebébe tette és elhallgatott.

Hallgatott az apróság is. Nem volt szabad énekelni.

A nagyobb gyerekek mogorván kuporodtak le a székre, a kisebbeket csitítgatva, hogy nem szabad énekelni; a nagy úr odafenn meghallja.

Maga János mester hallgatva járt fel s alá a szobában, s gorombán kergette el magától azt a kis porontyot, aki feleségének kedvence volt, mikor odament

hozzá, s arra kérte, hogy tanítsa meg őt újra a szép énekre, mert már elfelejtette.

– Nem szabad énekelni.

Azután leült duzzogva a tőkéhez, elkezdett buzgón szabdalni; addig faragott, addig szabdalt, míg egyszer azon vette észre magát, hogy maga is el kezd dudolni: „Krisztus urunknak áldott születésén”.

Először a szájára ütött, hanem azután megharagudott, nagyot ütött a mustával a tőkére, kirugta maga alól a széket; kinyitotta a ládát, kivette az ezer forintost, s futott fel az emeletre a nagyságos úrhoz.

– Nagyságos jó uram! instálom alássan, vegye vissza a pénzt, hadd ne legyen enyim, hadd énekeljek én, mikor nekem tetszik; mert az több ezer forintnál.

Azzal letette az asztalra a bankót s nyargalt vissza az övéihez, sorba csókolta valamennyit, sorba állítá orgonasíp gyanánt, közéjük ült alacsony székére, s rákezdék tiszta szívből újra:

„Krisztus urunknak áldott születésén.”

S olyan-olyan jó kedvük volt, mintha övék volna az a nagy ház. Akié pedig volt az a nagy ház, nagy egyedül járt kilenc szobáján keresztül, s gondolkozott magában, hogy vajon mi örülni valót talál más ember ebben a nagy unalmas világban

Gérecz Attila

KARÁCSONYI ÉNEK A BÖRTÖNBEN

Szürke falakon túl, messze, gyertyák gyúlnak,
Ünnepi harangok imára kondulnak.

Komor szájunk szélén keserű vonások

– Hallod, Názáreti?

Súlyosak a láncok.

Lüktető városok élete csendesül,
Millió gyűlölet könnyekké szelidül.

Kiégett szívünkön már nem csordul bánat.

– Hallod, Názáreti?

Megtörték a vágyak.

Kacagó kicsinyek ámuló szemekkel,
Derűs emberpárok zsolozsmás lélekkel.

Hajlott hátunk bűnös alázatra görnyed.

– Hallod, Názáreti?

Vedd el életünket!

Fia képe előtt leboruló asszony,
Drága vonásain torzul a fájdalom.

Könnybefúlt hangjában mély kínok zihálnak.

– Hallod, Názáreti?

Segítsd az anyánkat!

Nedves zárkák alján összeroskadt árnyak.
Fásult, néma vággyal szent csodára várnak.
Vasrácsokon átal halvány fényre néznek.

– Hallod, Názáreti?

Peregnek az évek...

Tágult pupillákon tébolyult kín lángja.

Négy zokogva készül a mártírhalálra.

Torkához kap, s felsír álmában a gyermek:

– Hallod, Názáreti?

„Apámat ne engedd!”

Megtiport országokon dühöng szilaj átok.

Neved, rohadt dühvel ócsárló pofájok

Káromolva törli csendjét a szent éjnek.

– Hallod, Názáreti?

Megbocsátunk... – Érted!

Túl a szitok zaján felcsendül az ének.

Zúg, dagad, hömpölyög, felujjong a lélek.

Megrendül a börtön, recsegnek a záradak,

Rab torkok harsogják szerte a világnak:

Dicsőség Istennek, békesség a népnek

– Hallod, Názáreti?

Hozzád száll az ének.

(Márianosztra, 1955. dec.)

MEDGIVANDE

till avgiftshjälp

till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige

(Egyházi járulékról szóló BELEEGYZÉS a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség javára)

Härmed ger jag mitt medgivande till avgiftshjälp till Ungerska Protestantiska Samfundet i Sverige att genom Skatteverket från och med nästa år och tillsvidare dra av 1 % kyrkoavgift beräknad på min kommunalt beskattningsbara förvärvsinkomst.

(Ezennel beleegyezésemet adom a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösségnek, hogy a kommunális adóköteles jövedelemre számított 1% -os egyházi járulékot a jövő évtől kezdődően és a továbbiakban az Adóhivatal útján vonja le.)

Namn:

(Név)

Personnummer:

(Személyi szám)

Adress:

(Cím)

Gata (Utca) / nr (Házszám)

Postadress:

(Postai cím)

Postnr (Irányítószám)

Ort (Város)

Datum (Dátum)

Underskrift (Aláírás)

Skicka medgivandet till (A beleegyezést az alábbi címre kell elküldeni):

Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136

För att gälla kommande inkomstår måste medgivandet vara insänt **senast 31-e oktober året innan.**

(Ahhoz, hogy a következő évtől érvényes legyen, a beleegyezést **legkésőbb folyó év október 31-ig** kell beküldeni.)

Medgivandet är giltigt till det återkallas. Blankett för återkallelse begärs från och sändes in till Pastorsexpeditionen:

A beleegyezés visszavonásig érvényes. Visszavonási nyomtatványt a Lelkeszi Hivaltaltól lehet kérni és oda visszaküldeni:

Ungerska Protestantiska Samfundets Pastorsexpedition, 523 98 HÖKERUM, Tångagärde 136.

Information om statligt stöd i form av avgiftshjälp från Skatteverket, 1% avgift till trossamfund

Kyrkolagen föreskriver skyldighet för medlemmar i Svenska Kyrkan att betala församlingsavgift. Avgiften dras tillsammans med kommunalskatten av utbetalaren av lön, pension eller annan ersättning.

Den som är medlem i ett annat trossamfund kan betala församlingsavgift till detta trossamfund, vilka bestämmer avgiftens storlek och inbetalningssätt. Skatteverket kan hjälpa till med att ta in avgift. Denna kallas för avgiftshjälp.

Rätten till avgiftshjälp ansöks hos regeringen och fattas av regeringen. Hjälpen får endast lämnas till ett registrerat trossamfund som är stabilt, har egen livskraft och bidrar till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället villar på. Fr.o.m. år 2000 upphörde ungerska prästens anställning hos Svenska Kyrkan och i denna rådlösa situationen beslutade den dåvarande ungerska rikskyrkorådet att kyrkoavgiftens storlek och inbetalningssätt blir helt och hållet frivilligt. I denna femton års period bevisades att det var fel att basera samfundets ekonomi på en inte förutseddbar inkomst.

Ungerska Protestantiska Samfundet har ett datoriserat medlemsregister som omfattar ca. 5500 medlemmar, men bara en mindre del av dessa betalar kyrkoavgift direkt till samfundet. Det är många som fortfarande betalar avgiften till Svenska Kyrkan, eller till ett annat trossamfund, men flertalet betalar samtidigt avgift även till Ungerska Protestantiska Samfundet. Men det är många som inte betalar någon kyrkoavgift alls.

Lagen i Sverige säger också att man inte behöver vara medlem i något trossamfund utan man kan stå utanför.

Den som har bestämt sig för medlemskap i vårt samfund och vill delta i vår gemenskap samt använda tjänsterna har också skyldighet att även ekonomiskt bidra till samfundets verksamhet.

Enligt § 10 i våra stadgar kan alla boende i Sverige vara medlem i vårt samfund om "vederbörande efter sina förutsättningar deltar i samfundets aktiviteter och bidrar ekonomiskt till samfundets försörjning samt att den lämnar ett skriftligt medgivande om detta med namnunderskrift".

På grund av ovannämnda har vi i likhet med andra trossamfund ansökt om stöd i form av avgiftshjälp. Regeringens beslut 2012-06-14: Regeringen bifaller ansökan.

När börjar avdraget av avgift till trossamfundet att göras?

"Medgivande till avgiftshjälp" skall sändas in till pastorsexpeditionen som lämnar vidare till rikskassören senast den 31 oktober. Rikskassören meddelar till Skatteverket en datoriserad förteckning över de medlemmar som har lämnat medgivande till avgiftshjälp. Skatteverket höjer sedan uppgiften om vilket skatteavdrag medlemmens arbetsgivaren skall göra kommande år med 1%.

Hur påverkas medlemmarna?

För den enskilde medlemmen fungerar avgiftshjälp på så sätt att storleken på det skatteavdrag som arbetsgivaren gör varje månad ökas med avgiften till trossamfundet. Detta registreras automatiskt hos Skatteverket i och med att trossamfundet skickar in sin datoriserad förteckning innan det aktuella inkomståret när avgiftshjälp skall träda i kraft. Arbetsgivaren hämtar sedan uppgift om rätt skattetabell från Skatteverket där avgiften till trossamfundet är inräknad. Viktigt! Det är förhållandena den 1 november året innan det aktuella inkomståret som avgör om avgift till trossamfund skall betalas. Även om ett medgivande återkallas under året är personen fortfarande avgiftsskyldig för hela året.

Avgiften beräknas på den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara förvärvsinkomsten (inkomsten minskad med avdrag t.ex. avdrag för resor till och från arbetet, pensionsparavdrag, grundavdrag).

När upphör avgiften till trossamfundet att dras?

Ett lämnat medgivande om avgiftshjälp är giltigt till dess att återkallelse görs. Om man bestämmer sig för att återkalla detta ska en blanket för återkallelse begäras från pastorsexpeditionen som ska skrivas under med namn och personnummer. Återkallelsen bör ske skriftligt och skickas vidare till rikskassören. Återkallelsen gäller från och med nästa års ingång om återkallelsen görs senast den 1 november året före det kalenderår som avses. Återkallelsen påverkar inte själva medlemskapet.

Avgiftshjälp avslutas också när någon har bestämt sig för att träda ut ur samfundet, och får en skriftlig bekräftelse för detta.

Den som har återkallat sitt medgivande till avgiftshjälp eller träder ut ur samfundet före den 1 november kommer inte att betala kyrkoavgift fr o m det följande kalenderåret.

Tájékoztatás az 1%-os egyházi járulék bevételezéséhez nyújtott állami segítségről

A törvény előírja a Svéd Egyház tagjainak kötelezettségét, hogy gyülekezeti járulékot fizessenek. A járulékot a kommunális adóval együtt a fizetést, nyugdíjat vagy más jövedelmet folyósító intézmény vonja le.

Más egyházak tagjai járulékukat az illető (más) egyházhoz fizetik, mely maga alapítja meg a járulék mértékét és a befizetés módját. Az Adóhivatal segítséget nyújthat a járulék bevételezéséhez. Ezt nevezik járulékbevételezési segélynek.

A járulékbevételezési segélyre jogosultságról a kormány dönt. Ezt a jogosultságot csak olyan bejegyzett egyházi közösség kaphatja, mely stabil, saját életerővel bír, és hozzájárul a társadalom pillérét jelentő alapvető értékek fenntartásához és erősítéséhez. 2000-től a Svéd Egyház nem alkalmaz magyar lelkészt. Tanácsalanságában az akkori egyházvezetés úgy döntött, hogy az egyházi járulék mértékét és befizetési módját teljes egészében önkéntességi alapra helyezi. Tizenöt évnyi időszak tapasztalata bebizonyította, hogy téves volt az egyház anyagi gazdálkodását egy megjövendőhetetlen bevételre alapozni.

A Magyar Protestáns Egyházi Közösség számítógépes tagjegyzéke mintegy 5500 tagot tart nyilván, de ezeknek csak egy kisebb része fizet közvetlenül a mi egyházunknak járulékot. Sokan vannak, akik járulékukat továbbra is a Svéd Egyházhoz vagy más egyházhoz/felekezethez fizetik, némelyek egyúttal a Magyar Protestáns Közösséget is támogatván. De sokan vannak, akik sehová, semmiféle egyházi járulékot nem fizetnek.

Svédországban a törvény kimondja azt is, hogy nem szükséges valamely egyházhoz tartozni, hanem lehet kívülállónak is maradni.

Aki viszont elszánta magát hogy egyháztagunk legyen és részt kíván venni közösségünkben s annak szolgáltatásaival is élni kíván, annak kötelessége az egyház tevékenységéhez anyagilag is hozzájárulni.

Alapszabályzatunk szerint: 10.§. Az Egyházi Közösség tagja lehet minden svéd-országi lakos. „ha lehetőségei szerint részt vállal az Egyházi Közösség tevékenységében; ha rendszeres anyagi hozzájárulás formájában részt vállal a közös teherviselésből; ha mindezt nyilatkozat aláírásával is kifejezi.”

A fentiek alapján, más egyházakhoz hasonlóan mi is kérvényeztük ezt az állami segítséget, melyet a 2012-06-14-i kormányhatározat értelmében jóváhagyták.

Mikor kezdődik az egyházfenntartási járulék levonása?

Az „Egyházi járulékrol szóló beleegyezést” legkésőbb október 31-ig a lelkészi hivatalhoz kell beküldeni, mely azt a főpénztárhoz továbbítja. A főpénztáros számítógépes jegyzéket küld az Adóhivatalnak azon tagokról, akik a járulék ily módon történő bevételezésébe beleegyeztek. Ezután az Adóhivatal 1%-kal megemelt mértékű adólevonásra utasítja a munkaadót a következő évben.

Miként befolyásolja ez a tagokat?

Az egyéni tag számára ez úgy működik, hogy a munkaadó által havonta levonandó adórész nagysága megemelődik az egyházi járulék mértékével. Azzal együtt, hogy az egyház beküldi a következő adóévre vonatkozó „beleegyezők listáját”, az Adóhivatalnál ezt automatikusan bejegyzik. A munkaadó megszerzi az Adóhivaltól az illető munkavállalóra alkalmazandó helyes adó táblázatot, amelyben már benne foglaltatik az egyházi járulék is. Fontos tudni: Azt, hogy egy adott évben sor kerül-e egyházi járulék fizetésére, azt az előző év november 1-én fennállt állapot dönti el. Ha ezt követően, év közben vonná is vissza valaki beleegyezését, az a következő évben még adóköteles marad.

A járulék a megadózendó keresetből kalkulált kommunális bevételi adóra számítódik (a kereset, csökkentve a levonásokkal, pl. levonás a munkahelyre oda-vissza tett utazásokra, nyugdíjtakarék utáni levonás, alapvető levonás stb).

Mikor szűnik meg az egyházi járulék?

Egy leadott beleegyezés addig érvényes, amíg visszavonásra nem kerül. Ha valaki a visszavonás mellett dönt, erre vonatkozó nyomtatványt kell kérnie a Lelkeszi Hivataltól, amit névvel és személyi számával kitölt és aláír. A visszavonásnak írásban kell történnie, melyről a főpénztáros értesítést kap. A visszavonás a következő év elejétől lép érvénybe, ha a visszavonás legkésőbb a vonatkozó naptári év előtti november 1-ig megtörtént. A visszavonás maga nem érinti az egyháztagságot.

A járulék ily módon történő bevételezése akkor is megszűnik, amikor valaki kilép magából az egyházból és erről írásbeli megerősítést kap.

Az, aki egy adott év november 1-e előtt visszavonta beleegyezését, hogy egyházi járulékát így bevételezzék, vagy kilépett az egyházból, a következő naptári évtől nem fizet egyházi járulékot.

MINDENSZENTEK, HALOTTAK NAPJA ÉS HALLOWEEN

Napjaink közbeszédében szinte szinonimaként használatosak ezek a szavak. Bár a fogalmak között van kapcsolódás, ugyanakkor eredetüket tekintve különbözőek, továbbá más-más jelentést és tartalmat hordoznak. Írásomban töreksem röviden bemutatni ezek hátterét, kialakulásuknak spirituális és egyházi beágyazottságát.

Halloween

A mindenszenteket megelőző naphoz, október 31-hez kapcsolódik az angolszász eredetű halloween. Az elnevezés az angol *All Hallows Eve* kifejezésből származik, ami magyarul azt jelenti: mindenszentek éjszakája. Valóságosan ez a mindenszentek napját megelőző éjszaka, mely a hagyomány szerint a kóbor lelkek éjszakája, ami elsősorban az angolszász országokban terjedt el. Az ünnep őse a pogány kelta boszorkányok, kísértetek és egyéb démonok ünnepe, a „samhain” volt október 31-én, amely egy vitatott létezésű kelta halálisten, a druidák istene, Crom Cruach kultuszában gyökerezik.

A későbbi értelmezésekben a boszorkányok, kísértetek és egyéb démonok ünnepének tartják, ám ilyen vonatkozásban véve ez tévhit. Az ünnep nem a gonosz entitásoknak (kísértetek, ártó szándékú démonok, mitikus természetfeletti lények, koboldok stb.) dicsőítéséről és imádatáról szól. Az ősi „samhain” ünnepén sem a kelta emberek, sem pedig papjaik nem törekedtek a világ megrontására és a világot vagy az emberiséget megrontani és elpusztítani akaró gonosz entítások imádatára. A „samhain” pogány ünnep jelentette a kelta népek számára az újév, valamint a tél és a sötétség kezdetét. Úgy hitték, hogy az ünnep éjszakáján az előző évben meghalt emberek lelkei összezavarhatják az élők életét, mivel az év során elhunyt lelkek ezen az éjjelen vándorolnak át a holtak birodalmába. Az emberek a szellemeknek ételt és állatot áldoztak, hogy megkönnyítsék a vándorlásukat.

Mindenszentek

Mindenszentek napja (*festum omnium sanctorum*) ekleziológiailag a megdicsőült Egyház ünnepe, az üdvözült lelkek emléknapja, melyet a katolikus egyház november 1-én ünnepel, ugyanakkor a protestantizmus az elhunytakról emlékezik meg ezen a napon.

Az ünnep 741-ben, III. Gergely pápa idején jelent meg először a megemlékezés napjaként. A hagyomány szerint egyetemes ünneppé 835-ben vált, amikor IV. Gergely pápa engedélyével Jámbor Lajos frank császár hivatalosan is elismerte az új ünnepet.

A kezdetben az összes keresztény vértanúra, később „minden tökéletes igazra” emlékező ünnep a 8. században

tevéődött át november 1-ére, miután a történelem folyamán összekapcsolódott az ősszel tartott, az előzőekben már említett ősi kelta „samhain” pogány ünneppel is, amelyet azonban már az ókereszténység korában krisztianizáltak. A keresztény közösségek a hetedik századtól kezdődően egyes helyeken elkezdtek ünnepet tartani az elhunyt valamennyi katolikus szent tiszteletére. Így a pogány halottakra emlékező ünnep Mindenszentek ünnepeként élt tovább.

Általános hagyomány, hogy mindenszentek napjára rendbe teszik és virággal díszítik a sírokat, amelyeken gyertyát gyújtanak a halottak üdvéért. Azért szokás megszépíteni ilyenkor a sírokat, hogy a halottak szívesen maradjanak „lakhelyükben”.

A gyertya fénye az örök világosságot jelképezi, a katolikus egyház szertartása szerint a „temetők nagy keresztjénél” ma is elimádkozzák a Mindenszentek Litániáját, és megáldják az új síremlékeket. Magyarország egyes vidékein harangoztattak a család halottaiért, máshol ételt ajándékoztak a szegényeknek.

Sokan úgy tartották, hogy a halottak ezen az éjszakán kikelnek a sírból, így a családi étkezésen nekik is terítettek, és minden helyiségben lámpát gyújtottak, hogy eligazodjanak a házban. Egyes falvakban ezen a napon választották meg a bírót, fogadták fel a cselédeket. Mindenszentek Magyarországon 2000 óta ismét munkaszüneti nap.

Halottak napja

A november 2-i halottak napja az elhunyt, de az üdvösséget még el nem nyert, a tisztítótűzben lévő hívekért tartott keresztény ünnep.

Eredetét tekintve az egyházban először 998-ban ünnepelték önálló ünnepként. Szent Odiló clunyi bencés apát kezdeményezése volt, hogy a mindenszentek napja után, amely az üdvözült lelkekre emlékezik, emlékezzenek meg valamennyi elhunyt hívőről is. Először a Cluny apátság alá tartozó bencésházakban került bevezetésre, de hamarosan a bencés renden kívül is megülték, és a 14. század elejétől a katolikus egyház egésze átvette.

Az ünnep a 11. században terjedt el széles körben, s a 14. században vált hivatalossá. A halottak napján mondott imádság a Halottak olvasója, amely öt tizedből áll, Jézus öt sebének emlékeztetere. Az elhunyt szeretteikről való megemlékezés, az értük való közbenjárás a purgatóriumbeli (tisztítótűz) szenvedéseik enyhítését célzó közbenjáró katolikus hittételen alapul. Vigasztalást nyújt a hátramaradottaknak, hogy így tehetnek valamit elköltözött szeretteikért imával, vezekléssel, szentmisével. A halottak napi gyászmisék az örök életről és a feltámadásról szólnak.

Dr. Pócze István

ELSŐ FÉLÉV 2019

JANUÁR

12	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1
13	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsvägen 21
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan
18	18:00	BORÅS	Hässleholms kka	Vågländsgatan 3
19	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsgatan 8
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1
20	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångstorg
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4
26	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsvägen 11
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4
27	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsvägen 12
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsvägen 2

FEBRUÁR

09	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradv. 4	úrvacsora
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansg. 1	úrvacsora
10	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstads 21	úrvacsora
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan	úrvacsora
15	18:00	BORÅS	Hässleholmskka	Vågländsg.3	úrvacsora
16	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsg. 8	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjög. 1	úrvacsora
17	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångs	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	úrvacsora
18-22 TÁNGAGÄRDE Konfirmációs előkészítő tábor					
23	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsv. 11	úrvacsora
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbyg. 4	úrvacsora
24	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsv. 12	úrvacsora
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsv. 2	úrvacsora

MÁRCIUS

02	13:00	TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1	úrvacsora
03	11:00	HELSINKI	Alppila kirik	Kotkankatu 2	úrvacsora
	17:00	TAMPERE	Kaleva kirik	Liisanpuisto1	úrvacsora
09	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4	
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansg. 1	
10	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsv 21	
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan	
15	18:00	BORÅS	Hässleholmskka	Vågländsgatan 3	
16	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsgatan 8	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1	
17	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångstorg	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	
22	18:00	TÁNGAGÄRDE	Gyülekezeti Otth	Alapítvány IB gyűlés	
23	09:00	TÁNGAGÄRDE	Gyülekezeti Otth	Küldött- / Közgyűlés	
24	10:00	TÁNGAGÄRDE	Gyülekezeti Otth	záróistentiszelet	
30	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsvägen 11	
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4	
31	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsvägen 12	
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsvägen 2	

ÁPRILIS

06	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradv. 4	úrvacsora
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansg. 1	úrvacsora
07	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstads 21	úrvacsora
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan	
12-14 HOLZHAUSEN Protestáns Szöv. Presbiteri Konferenciája					
14	11:00	HOLZHAUSEN	Prot.Szöv. + EMEIK közös istt.	úrvacsora	
14-18 HOLZHAUSEN E.M. Evangéliumi Ifjúsági Konferencia					
19	18:00	BORÅS	Hässleholmskka	Vågländsg. 3	úrvacsora
20	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsg. 8	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjög. 1	úrvacsora
21	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångst.	Húsvét
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	Húsvét
27	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsv. 11	úrvacsora
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbyg. 4	úrvacsora
28	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsv. 12	úrvacsora
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsv. 2	úrvacsora

MÁJUS

04	13:00	TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1	úrvacsora
05	11:00	HELSINKI	Alppila kirik	Kotkankatu 2	úrvacsora
	17:00	TAMPERE	Kaleva kirik	Liisanpuisto1	úrvacsora
11	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4	
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansg. 1	
12	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsv 21	
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan	
17	11:00	BORÅS	Hässleholmskka	Vågländsg. 3	
18	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsgatan 8	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1	
19	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångstorg	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	
25	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsvägen 11	
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4	
26	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsvägen 12	
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsvägen 2	

JÚNIUS

01	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradv. 4	úrvacsora
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansg. 1	úrvacsora
02	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstads 21	úrvacsora
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan	úrvacsora
04-13 Erdélyi út terve benne a csíksomlyói búcsúval					
08	11:00	CSÍKSOMLYÓ	Csíksomlyói búcsú		Pünkszb
		GYÍMESBÜKK	Ezeréves határ"		Pünkösöd
15 11:00 TÁNGAGÄRDE Trogared-kápolna Konfirmáció					
22	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsg. 8	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjög. 1	úrvacsora
23	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångst	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	úrvacsora
29	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsv. 11	úrvacsora
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbyg. 4	úrvacsora
30	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsv. 12	úrvacsora
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsv. 2	úrvacsora

TEMPLOMOK /HELYEK
ahol istentiszteleteinket tartjuk

BORÅS	Hässelholmskyrkan	Vågländsgatan 3
ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4
GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4
HALMSTAD	Andersbergskyrkan	Grönevångstorg
HELSINGBORG	RÅÅ EFS-kyrkan	Missionsgatan 8
HELSINKI	Alppila-kirik	Kotkankatu 2
JÖNKÖPING	S:t Franciscus katolska kyrkan	Toraplan
LJUNGBY	S:t Stephans katolska kyrkan	Bolmstadsvägen 21
MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1
SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1
STOCKHOLM	Franska Reformerta kyrkan	Humlegårdsgatan 13
STOCKHOLM	BROMMA Ungerska Huset	Lövåsvägen 12
TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1
TAMPERE	Kaleva-kirik	Liisanpuisto 1
TÄNGÅGÄRDE	Gyülekezeti Otthon	40-es útról Äspered felé
UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsgatan 3
VÄSTERÅS	SKULTUNA Pingstkk	Västeråsvägen 11
VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4
VÄXJÖ	Mariakyrkan	Kungsvägen 117

2019 MÁSODIK FÉLÉV

OKTÓBER

05	13:00	TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1	úrvacsora
06	11:00	HELSINKI	Alppila kirik	Kotkankatu 2	úrvacsora
	17:00	TAMPERE	Kaleva kirik	Liisanpuisto 1	úrvacsora
12	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradv. 4	úrvacsora
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansg. 1	úrvacsora
13	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstads 21	úrvacsora
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan	úrvacsora
18	18:00	BORÅS	Hässelholmskka	Vågländsg. 3	úrvacsora
19	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsg. 8	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjög. 1	úrvacsora
20	11:00	HALMSTAD	Andersbergs kkan	Grönevångstg	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	úrvacsora
26	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsv. 11	úrvacsora
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbyg. 4	úrvacsora
27	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsv. 12	úrvacsora
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsv. 2	úrvacsora

Figyelem! Az itt közölt időpontok / helyszínek rajtunk kívülálló okok miatt változhatnak, ezért kérjük, az esedékes istentisztelet előtt szíveskedjenek a gyülekezeti felügyelőknél, vagy internetes honlapunkon (www.keve.se) tájékozódni.

A nyári szünidőben csak kivételes esetben tartunk istentiszteletet. A rendszeres szolgálatok sora júliusban és augusztusban szünetel.

NOVEMBER

09	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4	
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1	
10	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsvägen 21	
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan	
15	18:00	BORÅS	Hässelholmskka	Vågländsgatan 3	
16	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsgatan 8	
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1	
17	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångstorg	
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	
23	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsv. 11	
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4	
24	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsvägen 12	
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsv. 2	
30	13:00	STRÄNGNÄS	Domkyrkan	Magyar mártírok emlékist.	

SZEPTEMBER

06-09		VISEGRÁD	Protestáns Szövetség konferenciája	
14	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradvägen 4
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansgatan 1
15	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstadsvägen 21
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan
20	18:00	BORÅS	Hässleholmskka	Vågländsgatan 3
21	12:30	HELSINGBORG	Råå-EFS-kyrkan	Missionsgatan 8
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjögatan 1
22	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångstorg
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4
28	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsvägen 11
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbygatan 4
29	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsvägen 12
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsvägen 2

DECEMBER

01	11:00	TALLINN	Toomkirik	Kiriku plats 1	úrvacsora
	17:00	HELSINKI	Alppila kirik	Kotkankatu 2	úrvacsora
07	11:00	VÄXJÖ	Johanneskyrkan	Paradv. 4	úrvacsora
	17:00	SÖLVESBORG	S:t Nicolai kyrkan	Köpmansg. 1	úrvacsora
08	11:00	LJUNGBY	S:t Stephans kka	Bolmstads 21	úrvacsora
	17:30	JÖNKÖPING	S:t Franciscus kka	Toraplan	úrvacsora
13	18:00	BORÅS	Hässelholmskka	Vågländsg. 3	úrvacsora
14	12:30	HELSINGBORG	RÅÅ-EFS-kyrkan	Missionsg. 8	úrvacsora
	16:30	MALMÖ	Stadionkyrkan	Stensjög. 1	úrvacsora
15	11:00	HALMSTAD	Andersbergskka	Grönevångtg	úrvacsora
	17:00	GÖTEBORG	S:t Jakobs kyrkan	Parkvägen 4	úrvacsora
21	12:30	VÄSTERÅS	Skultuna Pingstkk	Västeråsv. 11	úrvacsora
	17:00	ESKILSTUNA	Tomaskyrkan	Stenbyg. 4	úrvacsora
22	11:00	STOCKHOLM	Ungerska Huset	Lövåsv. 12	úrvacsora
	17:00	UPPSALA	Eriksbergskyrkan	Eriksbergsv. 2	úrvacsora

Tanászi (Németh) Mária
1939–2018

Németh Mária 1939. április 6-án született Medgyesen, Erdélyben, Németh Sándor és Szakál Katalin második gyermekeként. 1940 őszén, amikor a II. Bécsi döntés nyomán Észak-Erdély visszakerült az anyaországhoz (Mária ekkor egy és fél éves), a család a román fennhatóság alatt maradt Medgyesről a magyar fennhatóság alá visszatért Marosvásárhelyre költözött. Itt születtek húgai, Erzsébet és Júlia. Édesapjuk 1944 őszén bevonult katonának, de hamarosan szovjet hadifogságba került, majd három év Szibéria után, csak 1948-ban szabadult. Távolléte alatt, édesanyjuk a nagymama segítségével, nehéz körülmények között nevelte négy lányát. Sajnos Bebe (Erzsébet) pár évesen, egy baleset következtében, vérmergezésben meghalt. Édesapjuk hazatérével természetesen rendeződtek az anyagi gondok és egy viszonylag nyugodt időszak kezdődött a család életében. A kis Mária tanulmányait a katolikus leányiskolában, az apácáknál kezdte, de amikor államosították az iskolát, neki is ott kellett hagynia azt. Már az első iskolai években feltűnt szorgalma, érdeklődése és tudása, s mint kitűnő tanuló, 1953-ban kijutott a berlini nyári Ifjúsági találkozóra. Sem az igazságtalanságot, sem a kényszerítést nem tűrte, ezért önálló természetével, ha úgy adódott, akár a felnőttekkel is szembe szállt. Mindig a védte-
lenek, a gyengébbek oldalára állt. Mivel abban az időben még nem volt tévé, szabadidejében nagyon sokat olvasott, vagy sokat sportolt. Közel laktak a Maros partján levő

Ritz fürdőhöz, ahonnan nyáron jóformán csak enni jártak haza. Jó úszó volt, itt figyelt fel rá az úszó egyesület edzője, Totyi bácsi, aki igen sikeres versenyzőt faragott belőle. Középiskolái után a Műszaki Technikumban érettségizett, majd hamarosan dolgozni kezdett az akkor már épülőfélben levő Vegyipari Kombinátban. Fiatalon ment férjhez, s házasságukból 1959 decemberében megszületett fia, Rudolf. Férjével sajnos nem értették meg egymást és rövidesen elváltak. Évekig egyedül nevelte fiát, míg 1966-ban találkozott régi iskolatársával, Tanászi Mártonnal, akivel rövidesen megházasodott. 1968 februárjában megszületett lányuk, Andrea. Életének legboldogabb időszaka következett, amikor otthont teremtettek, gyermekeket neveltek, s tervezték a jövőt! Nagyon szerette a természetet, s előbb motorkerékpárral majd autóval, és mindig barátok társaságában, számos emlékezetes kiránduláson, táborozáson vettek részt akár a Görgényi- és Kelemen-havasok között magát átfűrő Maros-kanyarban, akár a Székelyföld szent hegyén, a Hargitán. Ha ritkábban, de külföldi utazásokat is tehettek a megengedett kereteken belül. Boldogságukat az utolsó években sajnos Márton súlyos betegsége árnyékolta be, s 1988 szeptemberétől Mária ismét egyedül maradt. Minden szeretetét, figyelmességét, segítségét gyermekeire, unokáira fordította. Mint mondta: „a gyermekeimet neveltem, unokáimat meg kényeztettem!” Mikor Andrea és családja a 90-es évek végén Budapestre, Rudolf és családja 2000-ben Chicagóba költöztek, feladta mindenét, egész addigi életét Marosvásárhelyen, és egy ismeretség révén Svédországba költözött. De mivel sohasem tűrte, hogy életét mások befolyásolják vagy irányítsák, az idegen országban is inkább a magányt, az egyedüllétet választotta. Ekkor találkozott Klárral, egy Nagykárolyból származó, már régóta Svédországban élő kedves asszonnyal, aki nagyon sokban segítette, támogatta Máriát. Eslövben kis lakást rendeztek be, itt próbált beilleszkedni az új társadalomba. Lelkes tagja lett a lundi magyar olvasókörmek. Mint mindig, nagyon sokat olvasott, s ha valami szép idézetet vagy gondolatot talált, mindjárt feljegyezte a kis naplójába. Egy ilyen idézet volt Assisi Szent Ferentől, amit Rudolf unokája 20. születésnapjára küldött Chicagóba, mintegy alátámasztva saját életfilozófiáját is: „Uram,

adj türelmet, hogy elfogadjam amin nem tudok változtatni, adj bátorságot, hogy megváltoztassam amit lehet, és bölcsességet, hogy a kettő között különbséget tudjak tenni!” Az októberi forradalom 51. megemlékezésén, a lundi magyar klubban találkozott Eichhardt Sándorral. Akkor alig váltottak néhány szót, de mindkettőjükben érdeklődés, szimpátia támadt, ami előbb-utóbb személyes találkozáshoz vezetett. Hamar felfedezték a hasonló gondolkodásmódot, és megértették, segítettek és szerették egymást. 2013-ban Helsingborgba költöztek. Szépen berendezték lakásukat, tartották a kapcsolatot régi barátokkal, újabb ismerősökkel. Rendszeresen hosszú sétákat tettek erdei ösvényeken vagy a tengerparton, s hetente kétszer, már hajnalban az uszodában voltak. Többször utaztak Európa különböző, szép vidékein kettesben vagy társasággal, de Magyarországra és Erdélybe is rendszeresen hazajártak. Minden nyáron, közel egy hónapot kis unokájára vigyázott Budapesten. A technika, a Skype segítségével minden vasárnap délután kapcsolatban volt szeretteivel. 2018 januárjában súlyos betegséget állapítottak meg, amin már nem lehetett segíteni. Tudta, hogy közel van a vég, de sohasem panaszkodott. Két hónapig kórházban, otthonban volt, ahol leánya Andrea családjával, fia Rudolf és húga Júlia is meglátogatták. 2018 szeptember 22-én, visszaadva lelkét Teremtőjének, csendesen elaludt. Gyászolják: fia Rudolf, menyé Gabriella, unokái Rudolf és Erika, leánya Andrea, veje László, unokái Szilárd és Krisztina, húga Júlia, sógora László és a Soós család, unokatestvérei Ica és Zsóka, barátai, ismerősei és élettársa Sándor családjával. A gyászszertartás és megemlékezés 2018. november 17-én volt Helsingborgban a Råå-i EFS-templomban. Drága halottunk hamvait Budapesten, 2018 december 12-én helyezük örök nyugalomra. Emléke lelkünkben örökké élni fog. Az Úr fogadja oltalmába!

Borongós volt az ősz. A völgyekből köd gomolygott, és maga alá temette a tájat. Néma csend ült mindenütt! De egyszerre, az Istenszéke felől, friss szellő támadt, szétfoszlatta a ködöt, és a távoli gerincek sötét fenyvesei fölött felragyogtak a csillagok! És valahol, földi börtönéből kilépve, egy Lélek indult el az Örökkévalóság felé!

(Eichhardt Sándor)

Juhász (Somogyi) Éva
1945–2018

Somogyi Éva 1945. szeptember 29-én született Bács-Kiskun megye kiskörösi járásában, Fülöpszálláson. Édesapja az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal dolgozója volt. Sajnos fiatalon, 49 évesen elhunyt. Édesanyja a helyi általános iskolában tanított nyugdíjazásáig, sőt az után is, 75 éves koráig. Ő szép kort ért meg, 92 évesen szólította magához az Úr. Évának egy testvére született: Klára. Az általános iskolát Fülöpszálláson végezte, kitűnő eredménnyel. Kiegyensúlyozott, nyugodt, szorgalmas diák volt. Ahogy megtanult olvasni, szinte „falta” a könyveket. Válogathatott az irodalmi ritkaságok között, mert apai nagyapjának csodás könyvgyűjteménye volt. Zongorázni tanult, hetente zongora és szolfézs órára járt a helyi református lelkész feleségéhez, a templom kántorához, Biczó Piroska nénihez. Szabad idejében, ha jó idő volt, szívesen kerékpározott, télen korcsolyázott barátnőivel a falu határában befagyott vizeken. Gimnáziumba Budapesten, a Baár Madas Református Gimnáziumba járt, az iskola mellett levő kollégiumban lakott (akkor átmenetileg Móricz Zsigmond Gimnázium volt a neve). Végig eminens tanuló volt, így szinte természetes volt felvétele a budapesti orvosi egyetemre. Kiskorától erre a pályára készült, és szorgalma, okossága, kitartása meghozta gyümölcsét: orvos, majd fül-orr-gégész szakorvos lett. Ötödéves egyetemistaként ismerkedett meg Juhász Imre informatikussal, akivel hamarosan összeházasodtak, neve Dr. Juhász

Éva lett. Két gyermekük született: 1971-ben Balázs, 1975-ben Imre. Szeretve a kihívásokat, komoly képzettséggel és fiatalon úgy döntöttek, hogy tehetségüket Nyugaton kamatoztatják. 1975-ben Svédországba mentek és Stockholmban telepedtek le, ahol választott hivatásukban mindketten megtalálták helyüket, és nagy gonddal, odafigyeléssel, szeretetben nevelték gyermekeiket. Igyekeztek továbbadni számukra mindazt, amit ők kaptak gyermekkorukban. Évának különösen szép gyermekeik jutottak: az összetartó, nagy családban az unokatestvérekkel közösen szervezték nyári kirándulásaikat, más programokat. Ezt a szellemet igyekeztek a távol, otthon maradtak számára is biztosítani. Évente „hazamentek” Magyarországra, hogy a nagyszülők élvezhessék unokáikat, lássák fejlődésüket, és nem utolsó szempontként azért, hogy gyermekeik lehetőség szerint megtarthassák magyar nyelvüket. Éva családi kötődését, figyelmeségét mutatja az a több tucat képeslap, üdvözlőlapon is, amit a világ minden tájáról nekik, az otthoniaknak küldött, hogy érezzék, ott is gondolt rájuk, és megosztotta velük is élményeit. Mindig nagy szeretettel és gonddal követte, figyelte, támogatta testvére lányának, egy szem keresztlányának fejlődését, jövőjének alakulását. Éva református családból származott. Apai nagyapja Fülöpszállás református lelkésze volt 40 évig. Mindkét nagybátyja szintén református lelkész lett. Ez a családi légkör meghatározója lett egész életének és szemléletének. Kisgyermekként nagypapa istentiszteleteit hallgatta, hasonlóképpen majd az utána jött Biczó Károly tiszteletes úrét is. 1959-ben konfirmált. A következő évtől, már gimnazistaként Budapesten, a Marczibányi-téri egyházközségbe kezdett járni, ahol az áldott emlékezetű Joó Sándor volt a lekipásztora. Szorgalmának, jó tanulmányi eredményeinek köszönhető, hogy az amúgy vallás és egyházellenes rendszerben vasárnap délelőtt a kollégiumból, a szilenciumokról kiengedték istentiszteletekre járni, igehirdetést hallgatni. Egyetemi évei alatt is ennél a gyülekezetnél maradt, és esküvőjüket is itt tartották, felkérve erre Joó Sándor tiszteletes urat. Amikor Budapestről Svédországba kerültek, Éva egy magánrendelőt nyitott, Imre pedig a világhírű Telia távközlési vállalat mérnöke lett. S mivel mindketten hazulról hozták

református hitüket és egyházhoz való ragaszkodásukat, amint rátaáltak, rögvést csatlakoztak az itteni magyar protestáns egyházi közösséghez, melyben Imre a stockholmi gyülekezet presbiterre, majd felügyelője, gondnoka lett. Hirtelen bekövetkezett halála nagy űrt hagyott maga után. Mind Imre, mind Éva hathatós anyagi támogatásban részesítették mind az itteni, mind az otthoni egyházi közösséget. Éva magánrendelőjében számos magyar fordult meg, kapott diagnózist, kezelést, vagy továbbirányítást egy-egy specialista felé. A Svédországi Magyar Orvosok és Gyógyszerészek Egyesületének nagyra értékelt és tekintélyt parancsoló egyénisége volt évtizedeken át. 2014-ben nyugdíjba vonult, s ezzel egyidőben Éva felszámolta szakrendelőjét, megkérve Dr. Sebestyén Gábort, a svédországi magyar orvosok egyesületének elnökét, segítsen olyan helyre eljuttatni rendelőjének felszerelését, ahol valóban szükség van rá, s ahol a legjobban hasznát tudják venni. Mivel Dr. Sebestyén Gábor egyúttal országos felügyelője a Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösségnek, de a Szent György Lovagrend Skandináviai Nagypriorátusának priorja is, természetes volt, hogy Juhász Éva felkérésére e két szervezetet jelölte meg olyanokként, melyek garantálni tudják e nagyértékű felszerelés legjobb hasznosítását. Az adományozó kikötése csupán az volt, hogy rendelőjének egész felszerelése olyan helyre kerüljön, ahol az szigorúan a köz javát szolgálja, és magáncélra, magánrendelőbe a felszerelés nem kerülhet. Ugyanúgy kikötötte, legyen ellenőrizhető, hogy a felszerelés az idő múlásával továbbra is a köz javát szolgálja, s jól sáfárkodnak-e vele. A Szent György Lovagrend stockholmi tagjai segítettek a szakrendelő berendezését leszerelni és Szentkeresztbányára szállítani, a Székelyföld közepébe, a Hargita aljára. Dr. Juhász Éva, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem végzettje Nyugaton kiteljesedett szakmai pályafutását követően elmondhatta, meghallgattatott, amit a zsoltáríró így kért: „Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáját tedd maradandóvá, kezeink munkáját tedd maradandóvá!” Így búcsúztunk tőle november 23-án Stockholmban, ahol hamvai szeretett férje, Juhász Imre mellé kerültek örök nyugalomba. Isten békessége örökdíjként őrjűk mindörökké!

Bölöni (Vincze) Carmen
1968–2018

Vincze Carmen 1968. október 28-án született Erdélyben, Kolozsváron, Vincze István és Margit második gyermekeként. Szülei ugyanúgy, mint bátyja, István, nagy szeretettel és gondoskodással kísérték gyermekkorát és fiatal éveit. Elemi és középiskolái után ugyancsak szülővárosában, Kolozsváron érettségizett. Egészen fiatal volt, amikor megismerkedett az ugyancsak Kolozsvárról származó, akkor már Svédországban élő Bölöni Ádámmal, élete leendő párjával, akivel 1990-ben a kolozsvári unitárius templomban fogadtak örök hűséget egymásnak. Rövid idő múlva férjét követve maga is Svédországba költözött, ahol letelepedve a férje, Ádám által indított cégnél számlázást, irodai munkát végzett szakértelemmel, kiérdemelt megbecsüléssel övezve. Sikeres családi vállalkozásuk mellett a kettejük igazi boldogságát az tette teljessé, amikor megszületett egyetlen fiúgyermekük, Tamás, akit Carmen nagy szeretettel és odaadással nevelt. Példakép volt anyaként is, ugyanúgy mint házastársként is, nem kevésbé szülei számára

szerető gyermekként is. Szeretete szűkebben vett családján túl egész környezetére is kiterjedt. Segítőképz és türelmes volt mindenki vel szemben. A mindenkori teendők, a szürke hétköznapiak mellett megtalálta módját annak is, hogy családjával ne csak barangoljon, kiránduljon a természet lágy ölén, hanem nagyobb utakat is megtegyenek, megismervén tágabb értelemben vett nagyvilágunkat is. Mindezek mellett soha nem feledkezett meg arról, hogy rendszeresen visszajárjon mindig áhított szülőföldre, Erdélybe, benne szülővárosába, kincses Kolozsvárra, ahol szívben, lélekben feltöltöttezett nemcsak családjának, de egykori barátainak, szomszédainak, ismerőseinek körében is. Minden időt kihasználta, hogy nemcsak a középkori Főtéren vagy a Sétátéren, de a Hóujában, vagy távolabb a Füleházi havasokban, az Erdélyi Sziget-hegység bűvőpatakos rengetegében emlékezzék a múlt éveiről, addigi életének élményeiről. Erőt gyűjtött akkor is, amikor hosszabb ideje betegség kerítette hatalmába, s amelyből oly nagy reménységgel remélte a felgyógyulást. A kórt, mely egyre erősebben fogta és sújtotta, türelmesen és méltósággal viselte. Ennek dacára mindvégig szorgalmasan dolgozott férjével és fiával, családtagjai körében vállalkozásokban, mindaddig, mígnem kórházi kezelésre nem szorult. Szerette munkáját, rajongott érte, s hozzátartozói és munkatársai is egybehangzóan úgy értékelték, hogy ebben is pótolhatatlan volt. Nem véletlen hát, hogy szülei is, szűkebb családtagjai is mindvégig mellette voltak súlyos szenvedései alatt. Barátai, ismerősei, munkatársai mind fájó szívvel kísérték szenvedését, együttéreztek vele, és a vég közeledtével gondolatban együtt készültek vele a nagy ismeretlen felé való elindulásában. November 26-án, hosszú és türelmes szenvedés után visszaadta lelkét Teremtőjének. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes. Isten adjon neki örök békességet!

Jézus ezt mondja: Én vagyok a jó pásztör: és ismerem az enyéimet, és engem is ismernek az enyéim. És életemet adom a juhokért. Az én juhaim hallgatnak az én hangomra, és követnek engem. Örök életet adok nekik, és soha el nem vesznek, és senki nem ragadja ki őket az én kezemből. (Jn 10, 14. 27-28)

1921 – 2017

EMLÉKEZÉS PÓSFAY GYÖRGYRE

Tavaly november 7-én hunyt el Dr. Pósfay György evangélikus lelkész Genfben. Nemsokkal korábban, június 8-án töltötte 96-ik születésnapját. Az Új Kéve 2017. évi utolsó számához késve érkezett haláláról a hír. Most egy esztendővel később nem a szokott életpálya leírásával, hanem személyes emlékeimmel szeretném személyét mások előtt is feleleveníteni.

1964-ben a Pósfay család Gyurkából, feleségéből Emeséből és Évike lányukból állt. Hármán érkeztek egy évre Lundba azért, hogy Gyurka a Lundi egyetem teológiai fakultásán tudományos munkát végezzen. Lund közel van Malmö városához, ahol már 1958 óta havi rendszerességgel magyar istentiszteleteket tartottak. Családommal 1963-ban költöztem Malmöbe, így 1964-ben már a gyülekezethez tartoztunk. Malmö legrégibb, Sankt Petri nevét viselő templomának kis oldalhajójában, a Szent Anna kápolnában tartottuk az istentiszteleteket, és a szomszédos gyülekezeti termekben a szeretetvendégségeket. Még abban az évben átköltöztünk a kis Helgeands-kápolnába, amely méreteit tekintve jobban volt kis gyülekezetünkre „méretezett”, és ahol aztán 25 éven keresztül tartottuk magyar istentiszteleteinket.

Váratlanul pottyant bele a gyülekezetbe a Pósfay család. Nem csak belepottyant, hanem azonnal megtalálta helyét, a munkát, feladatokat. Gyurka az istentiszteleti igehirdetést, bibliaórák tartását és akármilyen gyülekezeti munkát vállalt, míg felesége Emese a vasárnapi iskola feladatait vette automatikusan magára, hogy a szülők nyugodtan hallgathassák az igehirdetést, míg ő a kicsikkel foglalkozik. A család egésze természetes módon olvadt bele a gyülekezetbe, s egy esztendő alatt személyes baráti kapcsolat fejlődött ki köztünk.

Pósfay Gyurka a második világháború után ösztöndíjjal érkezett Svédországba, hogy Uppsalában és Lundban a teológián képezze tovább magát. Már ebben az időben is volt igény magyar igehirdetésre, és Gyurka szíve-

sen vállalta ezeket. Pár évvel később már az észak-amerikai Clevelandben, majd Venezuelában, Caracasban pásztorolta a magyar gyülekezetet és ezt majdnem két évtizeden át tette. Dél-Amerika más országait meglátogatva sok helyen prédikált. A német és svéd ajkú testvérgyülekezeteknél is besegített Caracasban. Testvéri kapcsolatban állt a katolikus gyülekezettel is. Mindezek hűen tükrözik, miként állt Gyurka a szolgálathoz. Később Genfben, a Lutheránus Világszövetségnél dolgozott, ahol a latin-amerikai egyházakkal való kapcsolattartás volt fő feladata, melyet nyugdíjazásáig viselt. Világjáró munkájában nagyon sok emberrel találkozott, és mindig nagy élvezettel emlékezett eseményekre, érdekes emberekre, életekre, történetek sokaságára. Lexikális ismeretei remek emlékezőtehetséggel társultak. Gazdag nyelvi készséggel volt megáldva: magyar anyanyelve mellett a németet részben otthonról, részben az iskolából hozta, majd munkája révén a svéd, angol, spanyol és francia nyelvvel ismerkedett meg, nem beszélve a teológiához szükséges héber, görög és latin nyelvekről.

A nyelvvel kapcsolatban egy kedves esetet mesélt. A Lutheránus Világszövetségben egy alkalommal az ebédlőben egy kis társaság verődött össze különböző országok küldötteiből: volt közöttük magyarországi, osztrák, ő mint dél-amerikai ügyek intézője és még egy negyedik is, és amikor elment mellettük egy kollega, kíváncsian kérdezte, milyen nyelven beszélnek? Amikor megtudta, hogy négy különböző országot vagy földrészt képviselve mindannyian magyarul szólnak és mind magyarok, kijelentette nevetve, hogy ezek a magyarok „kész világmaffia”!

Amikor Genfben került a Pósfay-család, akkor már négyen voltak, Klárka lányukkal. Itt azonnal bekapcsolódtak az Európai Magyar Evangéliumi Ifjúsági Konferencia munkájába, az évente megrendezett húsvét-nagyheti találkozók szervezésébe, előadással és igehirdetéssel való részvétellel. A konferenciákon Gyurka-bácsi szívesen foglalkozott a fiatalokkal, a magyar irodalom gyöngyszemeiből válogatva számukra irodalmi fellépéseket, előadásokat szervezve. Reggelente ébresztőként végig ment ő maga és aki esetleg hozzá szegődött és ébresztgette a még lustálkodókat azzal a szép énekkel, hogy „Jókor reggel házról házra Jézus földünket bejárja...”. Nagyon jól érezte magát a fiatalok körében, és lányainak megadta a lehetőséget, hogy találkozzanak hasonló érdeklődésű fiatalokkal egész Európából, néha még tengeren túlról is, és magyar nyelven hallhassák az igét. Gyurka bácsi unokái, éljenek akár Genfben vagy Amerikában, természetesen beszélnek magyarul.

Mondják, hogy a keresztyéneket örömuikről kellene felismerni. Valahányszor találkoztunk vele, arcán mindig örömteli mosoly volt és kedves nevetés. Komolynak sokszor láttam, gondterheltnek soha.

1997-ben teljesen váratlanul kollégájával, Gémes Istvánnal és feleségével Katival, valamint

Kelemen Erzsébet diakonissza-testvérral együtt érkeztek Malmöbe, ahol édesanyám otthonában töltöttek pár napot. Egy este vacsora után elővettem két kis kézzel gépelt, sokszorosítóval készített és keménylappal összekapcsolt énekeskönyvet, melyeket egy kőbányai gyülekezeti tag készített az ötvenes években, és magunkkal hoztuk 1956-ban. A vallási ébredési mozgalmak idejéből való gyűjteményes énekeskönyv volt, melynek énekeit sorra énekeltük, s bár más-más korosztályhoz tartoztunk, mindannyiunk számára közös emlékeztést és ugyanolyan örömet jelentettek ezek.

2007 nyarán fennállásának 60-ik évfordulóját ünnepelte a Lundban alapított Lutheránus Világszövetség. Az alapító atyák közül már csak négyen voltak életben, és ezek egyike Pósfay György volt. A dómtemplomban tartott jubileumi alkalmon feleségével együtt a díszmeghívottak sorában voltak. Örömmel jött vissza a sok szép emléket őrző városba. Mikor a templomból kijöttünk, rámutattam a templom mögötti téren a házra, ahol én negyvenhárom éven keresztül dolgoztam, és nevetve említette Gyurka, hogy abban a házban húzta ki egyik bölcsességfogát elődöm anno dazumal.

Utolsó alkalommal 2009-ben, Holzhäusenben találkoztunk, amikor az első, 1960-ban Norvégiában, Trysilben tartott konferencia 50-ik évfordulóját tartottuk.

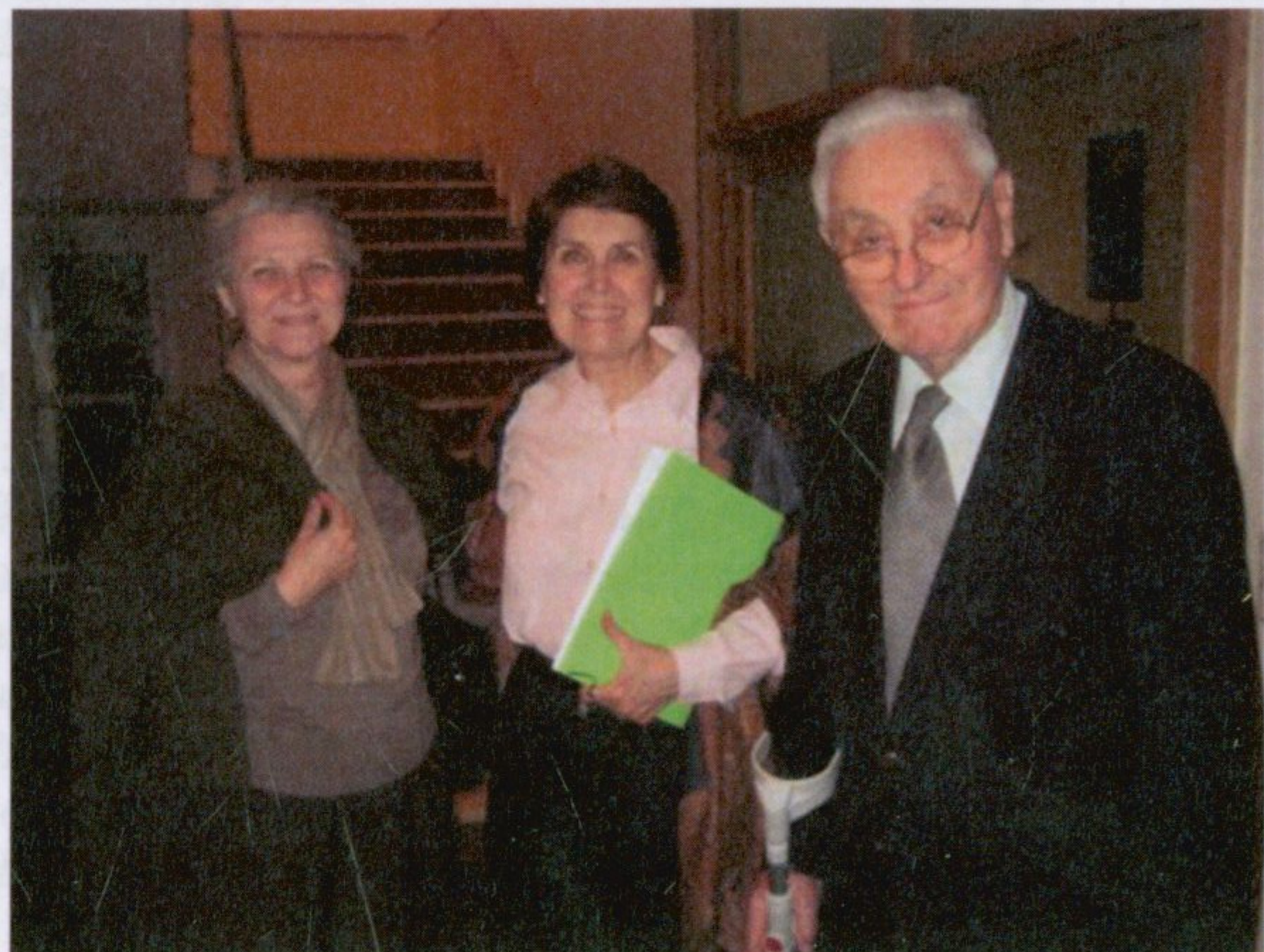
Karácsony és újév közeledtén mindig nagy öröm volt, amikor Pósfayéktól megérkezett az elmúlt esztendő eseményeit összefoglaló családi körlevél, melyet a rokonságnak, barátoknak és ismerősöknek küldtek szerte a nagyvilágba. Legalább így mindig tudtunk egymásról.

Miután Isten magához szólította, hamvait a Budapesti Deák-téri templom alatti kolombáriumba helyezték. Ott pihen, ahol már korábban hazatért testvére, anyósa, apósa és sógora is nyugszanak.

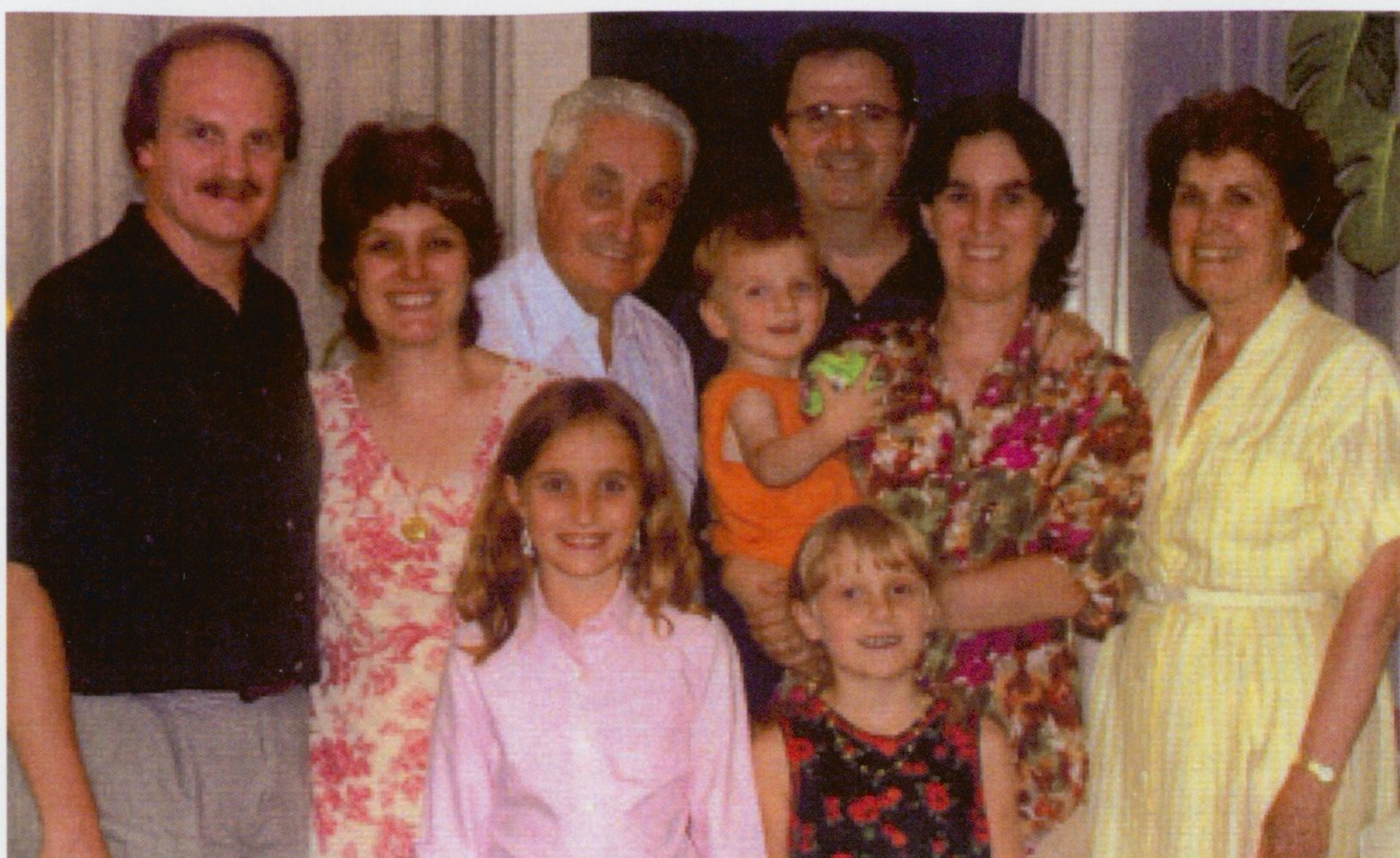
Amikor 1976. május 31-én első ízben lépett szüleim új otthonába, a vendégkönyvbe a következő bejegyzést írta: „Adja Isten, hogy mindig elmondhassák ennek az otthonnak a lakói: „En és az én házam az Úrnak szolgálunk!”

Sokunknak jelentett Pósfay György egy örömmel, lelkesedéssel prédikáló, mindig az Úrnak szolgáló lelkipásztort. Köszönet érte, Isten nyugosztalja!

Pitlik Pálházi Katalin
Malmöi gyülekezeti felügyelő - 2018 november

Az utolsó találkozás 2009-ben

Családi körben, 2006. Balról jobbra: Pepe, Évi, Juliska, Gyurka, Mátyás, Rémy, Cilike, Klári, Emese

PÓSFAY GYÖRGY ÉLETRAJZI ADATAI

Született 1921. június 18-án, Budapesten. Szülei: Pósfay Gyula és törei Tóth Hermin. Az elemtől az érettségig a Budapesti Német Birodalmi Iskolába járt. Sopronban végezte főiskolai tanulmányait az Evangélikus Teológiai Akadémián. 1943-ban szentelte pappá Raffay Sándor püspök. Szegeden és az ostrom után Budapesten szolgált, mint segédlelkész.

1947-ben Ordass Lajos püspök ösztöndíjjal Svédországba küldi. Először Uppsalában, majd Lundban tanul. 1947-ben a Magyarországról toborzott szerződéses mezőgazdasági munkásoknak tartott istentiszteleteket.

1947-ben magyar delegátusként részt vesz a Lutheránus Világszövetség alakuló gyűlésén Lundban és később Amszterdamban az Egyházak Világtanácsa alakuló ülésén. Itt kapja a hírt Ordass Lajos bebörtönzéséről. A püspök értesíti, hogy „folytasd a tanulmányaidat”. Így maradt külföldön. Mivel az ösztöndíja lejárt, elfogadta a clevelandi Első Magyar Evangélikus Egyház meghívását. Leffler Andor lelkész mellett dolgozott három évig.

Innen az Amerikai Evangélikus Egyház vezetősége elküldte Venezuelába, hogy szedje össze az oda kivándorolt magyar és más nemzetiségű protestánsokat és szervezzon egyházközséget. Így épült fel a Feltámadás-templom négy pappal: magyar, svéd, német, angol, lett és spanyol nyelvű igehirdetéssel. 1952-től 1971-ig volt Caracasban. Venezuelán kívül istentiszteleteket tartott Kolumbiában, Ecuadorban, Peruban stb. 1959-ben mesteri fokozatot szerzett történelemből Clevelandben, 1964-1965-ben teológiai licenciátust a Lundi Egyetem teológiai karán.

Argentínában, Buenos Airesben találkozott jövőendő feleségével, Koppányi Emesével. Leskó Béla, evangélikus teológiai rektor eskette őket. Két lányuk, Éva és Klára Caracasban születtek.

1971-ben a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) genfi központja latin-amerikai referensnek hívta meg. Kilenc évig látogatta a gyülekezeteket, az egyházi szervezeteket, az iskolákat. Konferenciákat rendezett, segített, épített ahol

csak tudott. 1980-tól 1986-ig, nyugdíjazásáig az LVSZ missziói referense volt világszerte. Másfél évtizedes genfi tevékenységét az Ökumenikus Központban végezte.

1986. július 1-től átvette Terray Lászlótól az Európai Rádió Misszió magyar nyelvű adásainak irányítását. Az adásokat a monte-carlói rádióleadó közvetítette kelet felé. A magyarországi helyzet változásával a munkát átadta a hazai egyháznak.

Több ízben tartott szemináriumokat a budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemen és a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben. 1991-ben teológiai doktori címet nyert a Budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemen.

Huszonöt évig volt a genfi és lausanne-i magyar protestánsok lelkésze. Feleségével, Emesével együtt szervezték az évente tartott európai magyar nagyheti ifjúsági konferenciákat. Az öt kontinensen, ahol csak megfordult, mindig felkereste a magyar gyülekezeteket, magyar egyesületeket, és közöttük prédikált vagy előadást tartott. Azok közé a külföldre került magyarok közé tartozott, akik fontosnak tartották, hogy gyermekeik – mint Éva és Klára –, majd unokáik is tudják, gyakorolják a magyar nyelvet.

Szép elismerésként kapta meg 2009. október 30-án a Károli Gáspár-díjat és az Ordass Lajos-díjat. Rendszeresen jelentek meg írásai az itthoni és európai egyházi sajtóban. Teológiai munkássága, Luther-kutatói tevékenysége eredményeit több nyelven jelentette meg, és 1991-ben a budapesti evangélikus teológián benyújtott doktori disszertációját az egyház sajtóosztálya adta ki „A Földön élő egész egyház” címmel.

Soknyelvű pásztor volt népének. Svédországi, amerikai, venezuelai tanulmányai és munkája, a budapesti német gimnázium és a svájci évtizedek magyarazzák, hogy számára nem jelentett gondot spanyolról angolra, franciáról svédre vagy németre fordítani és ezeken a nyelveken prédikálni.

Egészsége hanyatlásával 2006-ban, 85 éves korában mondott le az önkéntes munkáról. 2017. november 7-én, 96 éves korában hazaköltözött Teremtő Urához.

új
kéve

ISSN 1400-8998

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség lapja
Az Eszakra élő magyarok ökumenikus fóruma
(Ungerska Protestantiska Samfundets tidning
Ungramas ekumeniska forum i Norden)

Megjelenik évente 4 szám
(Utkommer 4 nummer per år)

Nr. 3-4 årgång XXVI. évfolyam 3-4. szám
December 2018 december
Felelős kiadó (Ansvarig utgivare)
a Protestáns Egyháztanács (Kyrkorådet)

Szerkesztő (Redaktör)
Molnár-Veress Pál
S-523 98 HÖKERUM Tångagårde 136
Mobil: +46-70-602 29 68

E-mail: tggparokia@gmail.com
Honlap (Websida): www.keve.se

Nyomda: Graphic City Trading AB
Borås, N. Långgata 47 Tel: +46-33-123 087
Példányszám (Uplaga)
900

Egyházfenntartási járulékot fizető tagjainknak
a lapot ingyen küldjük.
Az Új Kéve iránt érdeklődő más olvasóinkat kérjük,
tájékoztatásért forduljanak a Lelkeszi Hivatalhoz:
523 98 HÖKERUM, Tångagårde 136
Mobil: +46-70-602 29 68

Az Egyházi Közösség pénztárosa
KOVÁCS ANDREA
260 50 BILLESOLM Ivarsgatan 6
Tel: 042-284 584 Mobil: +46-70-644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

Egyházi Közösségünk Plusgiro számlaszáma:
Ungerska Protestantiska Samfundet

Plusgiro 602047-3

A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség
Gyülekezeti Otthona
TÅNGAGARDE

az Egyházi Közösség által létrehozott
TÅNGAGARDE ALAPÍTVÁNY
(Stiftelsen Tångagårde Församlingsgård) kezelésében áll.

A Gyülekezeti Otthon címe:
523 98 HÖKERUM Tångagårde 136
Mobil: +46-70-602 29 68

A TÅNGAGARDE ALAPÍTVÁNYT
az Egyháztanács által kinevezett
INTÉZŐBIZOTTSÁG vezeti.

A TÅNGAGARDE ALAPÍTVÁNY
INTÉZŐBIZOTTSÁGÁNAK
megbízott gondnoka
BÁN FERENC
416 56 GÖTEBORG Kärllundsgatan 54 A
Mobil: +46-73-248 00 11
E-mail: ferenc@earthling.net

A TÅNGAGARDE ALAPÍTVÁNY
pénztárosa
KOVÁCS ANDREA
260 50 BILLESOLM Ivarsgatan 6
Tel: 042-284 584 Mobil: +46-70-644 02 49
E-mail: ak@andreakredovisning.se

A Tångagårde Alapítvány Plusgiro számlaszáma:
Stiftelsen Tångagårde Församlingsgård

Plusgiro 25534-9

MÁS ÉSZAKI / BALTI ORSZÁGOKBAN
ÉLŐ MAGYAR GYÜLEKEZETEK
MEGBÍZOTT VEZETŐI
(A szolgálatot alkalmanként meghívott lelkész végzi)

ÉSZTORSZÁG – Tallinn
BÁN ISTVÁN
EE-75326 KARLA Ra vald, Harjumaa
Lodjapuu tee 10-1 Mobil: +372-50-696 42

FINNORSZÁG – Helsinki – Tampere
NAGY GÁBOR
SF-10300 KARJAA Kauppiaankatu 32
Tel: +358-19231242 Mobil: +358-40-960 75 59

Áldott karácsonyi ünnepeket és eredményes, békés, boldog új esztendőt
kívánunk híveinknek, az Új Kéve olvasóinak!